

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR DIPLOMATIJOS PROGRAMA

AIRA ČERNIAUSKAITĖ

II kurso studentė

**BALTIJOS ŠALIŲ REPREZENTACIJA RUSIJOS ŽINIASKLAIDOJE ANGLŲ
KALBA: PRIEŠO ĮVAIZDŽIO KŪRIMAS**

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas: dr. N. Maliukevičius

Vilnius, 2017

Turinys

BIBLIOGRAFINIS APRAŠAS	3
ĮVADAS	4
1. DESTRUKTYVIOJI GALIA KAIP RUSIJOS UŽSIENIO POLITIKOS KRYPTIS	10
1.1. Pagrindinės švelniosios galios koncepcijos idėjos.....	10
1.2. Rusijos destruktivosios galios bruožai.....	15
1.2.1. Švelnios idėjos pragmatiškiems užsienio politikos tikslams pasiekti	15
1.2.2. Destruktyvūs elementai taikant švelnios galios šaltinius	17
1.2.3. Žiniasklaidos vaidmuo kuriant priešų įvaizdžius	20
2. OFICIALI RUSIJOS POZICIJA ŠVELNIOSIOS GALIOS ASPEKTU	22
1.1. Įtakos praradimai ir įvaizdžio paieškos pasikeitusioje tarptautinėje sistemoje	22
2.2. Permainos pirmosios V. Putino prezidento kadencijos laikotarpiu	23
2.2. Užsienio politikos lūžis link daugialypės švelniosios galios strategijos.....	26
3. BALTIJOS ŠALIŲ REPREZENTACIJOS ANALIZĖ SPUTNIK PORTALE	33
3.1. Darbotvarkės ir rėminimo teorijų pritaikymas reprezentacijų tyrime	33
3.2. Tyrimo modelis.....	37
3.3. Tyrimo rezultatai.....	39
IŠVADOS.....	47
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	49
SANTRAUKA/SUMMARY	54
LENTELIŲ SĄRAŠAS.....	56
PRIEDAI	57

BIBLIOGRAFINIS APRAŠAS

Černiauskaitė A. *Baltijos šalių reprezentacija Rusijos žiniasklaidoje anglų kalba: priešojvaizdžio kūrimas*: Politikos mokslų specialybės, magistro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovas N. Maliukevičius, 2017, p. 49.

Reikšminiai žodžiai: švelnioji galia, Rusijos užsienio politika, destruktvyioji galia, reprezentacija, įvaizdis, žiniasklaida, Baltijos šalys.

Šiame darbe yra kritiškai analizuojama Rusijos švelnioji galia, siekiant konceptualizuoti tik jai būdingą strategiją, o pagal Baltijos šalių reprezentacijas žiniasklaidoje anglų kalba, pademonstruojama kaip ji yra įgyvendinama praktiškai.

Teorinėje analizėje aptariama originali švelniosios galios koncepcija, o pagal jos gaires yra įvertinama Rusijai būdingas jos panaudojimas ir yra apibrėžiamas kaip destruktvyioji galia. Taip pat, pristatomi svarbiausi veiksniai lėmę oficialų švelniosios galios atsiradimą Maskvos užsienio politikoje, o pagal politinių dokumentų analizę įvertinama kaip Rusija siekia atrodyti užsienio visuomenėms. Empiriniame tyrime Baltijos šalių reprezentacijos analizuojamos *Sputnik* naujienų portale pagal darbotvarkės ir rėminimo žiniasklaidos tyrimo metodus.

Pagal teorinio ir empirinio tyrimo duomenis patvirtinami du ginamieji teiginiai. Pirmasis, kad formaliai Rusija perėmė švelniajai galiai būdingus šaltinius ir jų sklaidos įrankius, tačiau taikant juos praktikoje, jos strategija yra paremta abejonių, nepasitikėjimo ir susipriešinimo tarp valstybių skatinimu, savo potencialiai patrauklių savybių formavimu per kritiką kitiems bei įtaka per baimę, todėl šiame darbe ji apibrėžiama kaip destruktvyioji galia. O antrasis, kad *Sputnik* naujienų portale dominuoja neigiamos Baltijos šalių reprezentacijos, kurios yra išnaudojamos destruktvyios galios įgyvendinimui formuojant neigiamą trijų valstybių įvaizdį Vakarų auditorijai, skatinant įtampas ir nesutarimus tarp JAV ir Europos bei išryškinant Rusijos patrauklius bruožus per kritiką joms.

ĮVADAS

Darbo aktualumas

Šis darbas aktualus keliais aspektais. Pirmiausia, visos trys Baltijos valstybės, daugelį metų Rusiją įvardija kaip pagrindinį grėsmių šaltinį, o po hibridinių karinių veiksmų Ukrainoje bei Krymo aneksijos, šalys dar labiau susirūpino savo saugumu. Be kitų didžiosios kaimynės priešišku veiksmų jų atžvilgiu, pastebimas ir Kremliaus aktyvumas tarptautinėje informacijos erdvėje. Lietuva nurodo, kad Maskva siekia indoktrinuoti Vakarų visuomenes¹, Latvija pastebi, jog Rusija naudojami švelniosios galios instrumentais agresyviai manipuluojant informacija², o Estija atkreipia dėmesį, kad Kremlius siekia didinti savo įtaką ir per tarptautinės medijas³.

Antra, Baltijos šalių reprezentacijos Rusijos žiniasklaidoje anglų kalba, gali būti vertinamos kaip vienas iš Maskvos savitos švelniosios galios naudojimo pavyzdžių. Oficialiai deklaruojamą švelnesnę kryptį, rodo Maskvos valdžios dokumentai, kuriuose nurodoma, kad švelnioji galia yra integrali Rusijos užsienio politikos dalis⁴. O dėmesys tarptautinei žiniasklaidai ir išskirtinumo elementas, atskleidžiamas teigiant, kad Rusija medijose naudoja „jai savitus efektyvius būdus, daryti įtaką užsienio auditorijoms“⁵.

Pastebimas ir praktinis tokių politinių gairių įgyvendinimą, plečiantis tarptautinių medijų tinklui. Be jau seniau veikiančio RT, 2014 metais atsirado *Sputnik* platforma (apimanti radiją, naujienu agentūrą ir žiniasklaidos portalus bei turinti savo padalinius virš 30 pasaulio šalių⁶), *Russia Insider* ir bei kitos priemonės. Viena vertus, gali pasirodyti, kad Maskva elgiasi panašiai kaip kitos didesnės Vakarų valstybės, kurios pasitelkdamos tokius įrankius kaip žiniasklaida, nevyriausybines organizacijos, be kita ko, siekia pozityviais būdais komunikuoti savo valstybės patrauklumą. Tačiau Rusijos atveju pastebėtini veikiau konfrontaciniai aspektai. Pavyzdžiui, Nacionalinio saugumo strategijoje, pateikiami kaltinimai kitoms šalims, dėl informacinių ir komunikacinių technologijų

¹ LR Valstybės saugumo departamentas, *Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas*, Vilnius, 2015, p. 9-10, <<http://www.vsd.lt/files/documents/635633000992101250.pdf>>, [žiūrėta 2017 04 22].

² Latvian Security Policy, Annual Report of 2015, p. 5, <<http://www.dp.gov.lv/en/>>, [žiūrėta 2017 04 12].

³ Estonian Internal Security Service, Annual Review of 2015, p. 8, <<https://www.kapo.ee/en/content/annual-reviews.html>>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁴ Foreign Policy Concept of Russian Federation, The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, 2016, p. 4 <http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6B6Z29/content/id/2542248>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁵ Ibid, p. 16.

⁶ Sputnik International, About Us, <<https://sputniknews.com/docs/about/index.html>>, [žiūrėta 2017 03 03].

išnaudojimo priešiškais tikslais bei nurodoma, kad Maskva yra pasiruošusi „brangiai kainuojančiai konfrontacijai“⁷ ir šiame lauke

Atsižvelgiant į Baltijos valstybių išskirtas grėsmes, Rusijos švelniosios galios interpretavimą ne pozityviais aspektais, o per konfrontaciją bei medijas, kaip vieną iš įrankių norimos politikos įgyvendinimui, šis tyrimas padės suprasti kaip Maskvos „švelnesnė“ užsienio politikos kryptis, iš tiesų yra naudojama priešiškais tikslais.

Tyrimo problema, tikslas ir uždaviniai

Darbo **problema**: suprasti kaip Rusijos oficialiai deklaruojami švelniosios galios šaltiniai ir jų sklaidos įrankiai, yra išnaudojami šiai koncepcijai priešingais – destruktiviais – tikslais.

Pagrindinis šio darbo **tikslas** kritiškai išanalizavus Rusijos švelniąją galią, konceptualizuoti jai būdingą strategiją ir, pagal Baltijos valstybių reprezentacijas žiniasklaidoje anglų kalba, pademonstruoti kaip ji yra įgyvendinama praktiškai.

Atsižvelgiant į darbo problemą ir tikslą, keliami šie **uždaviniai**:

1. Aptarus tradicinę švelniosios galios teorinę prieigą, kritiškai išanalizuoti kaip šią užsienio politikos kryptį naudoja Rusija, konceptualizuojant jai būdingą strategiją.
2. Pristatyti kokie veiksniai skatino Maskvą į oficialiai deklaruojamą užsienio politiką įtraukti švelniąją galią, o remiantis dokumentų analize, nusakyti kaip Rusija siekia būti suprasta užsienio visuomenių.
3. Naudojantis darbotvarkės nustatymo ir rėminimo žiniasklaidos tyrimo metodais, išanalizuoti kaip Baltijos šalys yra reprezentuojamos Rusijos žiniasklaidoje anglų kalba.
4. Pagal tyrimo duomenis parodyti kaip šių valstybių pristatymai atspindi destruktiviąją, o ne švelniąją galią ir kaip deklaruojami patrauklūs užsienio politikos bruožai, yra išnaudojami per kritiką kitoms valstybėms.

Darbe suformuluoti šie **ginamieji teiginiai**:

⁷ Russian National Security Strategy till 2020, Russian Federation Presidential Edict 683, 2015, p. 5 – 6, <<http://www.ieee.es/Galerias/fichero/OtrasPublicaciones/Internacional/2016/Russian-National-Security-Strategy-31Dec2015.pdf>>, [žiūrėta 2017 03 03].

1. Formaliai Rusija perėmė švelniajai galiai būdingus šaltinius ir jų sklaidos įrankius, tačiau taikant juos praktikoje, jos strategija yra paremta abejonių, nepasitikėjimo ir susipriešinimo tarp valstybių skatinimu, savo potencialiai patrauklių savybių formavimu per kritiką kitiems bei įtaka per baimę, todėl šiame darbe ji apibrėžiama kaip destruktvyvioji galia.
2. *Sputnik* naujienų portale dominuoja negatyvios Baltijos šalių reprezentacijos, kurios yra išnaudojamos destruktvyvios galios įgyvendinimui formuojant neigiamą trijų valstybių įvaizdį Vakarų auditorijai, skatinant įtampas ir nesutarimus tarp JAV ir Europos bei išryškinant Rusijos patrauklius bruožus per kritiką joms.

Tyrimų apžvalga

Kitų akademikų darbuose panaši tematika yra analizuota, tačiau kaip tyrimo objektas dar nebuvo rinktasi Baltijos šalių reprezentacijos Rusijos žiniasklaidoje būtent anglų kalba. Visgi, nemažai įžvalgų svarbios ir šio darbo kontekste.

Paašškinti, kodėl neigiamo įvaizdžio formavimas, kaip šio tyrimo atžvilgiu yra svarbus, atskleidžiama M. Mockutės straipsnyje *The Image of the Baltic States in the International Media upon Accession to NATO and the EU*, kuriame be kita ko pažymima, kad neigiamas įvaizdis gali pakenkti valstybei tiek politiniu lygmeniu – sunkiau sulaukiant palaikymo iš kitų šalių, dažniau blokuojant ar ignoruojant jos pasiūlymu, tiek ir ekonominiu – siekiant pritraukti investicijas, turistus ir pan.⁸. Be to į patį įvaizdį žiūrima dviem aspektais: kaip į galios šaltinį, kas gali būti sietina ir su šiame darbe analizuojama švelniąja galia ir kaip į dalį valstybės tapatybės⁹. Pastarasis aspektas, analizuojamas ir kitų akademikų darbuose, ypač konstruktyvistų. F. L. Rusciano teigia, kad šalies tapatybė yra konceptualizuojama per vidinių ir išorinių jėgų derybų procesą, kur viena iš pagrindinių išorės jėgų yra pasaulio nuomonė apie valstybę¹⁰, o pagal ją yra renkamas elgesio modelis su ta šalimi. O D. Campbell darbuose pabrėžiama, kad „priešo“ tapatybės kūrimas padeda pagrįsti savo vykdomą politiką, turėti visuomenės palaikymą ir tuo pačiu stiprinti savojo identiteto suvokimą¹¹. Šie tyrimai parodo, kodėl reprezentacijos ir įvaizdžio kūrimas užsienio žiniasklaidoje yra svarbūs abiem pusėms. Rusijai, gali padėti parodyti savo teigiamą pusę per priešpriešą su Baltijos valstybėmis, taip pat pagrįsti

⁸ Miglė Mockutė, *The Images of the Baltic States in the International Media upon Accession to NATO and the EU*, Lithuanian Foreign Policy Review, No. 28, 2008, p. 13.

⁹ Ibid, p. 14.

¹⁰ Frank Louis Rusciano, *The Construction of National Identity: A 23-Nation Study*, Political Research Quarterly, Vol. 56, No. 3, 2003, p. 361.

¹¹ David Campbell, *Writing Security: United States Foreign Policy and the Politics of Identity*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1992, p. 36.

vykdomą politiką, sulaukti didesnio užsienio visuomenės palaikymo. Pačioms Baltijos šalims, jeigu kuriamos reprezentacijos įsivyratų ilgajame laikotarpyje, taip pat gali turėti neigiamą įtaką per tai, kaip jas supranta Vakarų valstybės ir ypač siekiant palaikymo aktualiais saugumo klausimais.

Kaip jau buvo užsiminta, šiame darbe Baltijos šalių reprezentacijos rusų žiniasklaidoje anglų kalba, yra laikomos Maskvos priešiška interpretuojamos švelniosios galios naudojimo pavyzdžiu. Šis aspektas aktualizuojamas ir tarptautiniame ekspertų darbe *The 'Humanitarian Dimension' of Russian Foreign Policy toward Georgia, Moldova, Ukraine and the Baltic States*. Akademikai pastebi, kad nuo 2007 – 2008 metų išryškėjo atskira Rusijos užsienio politikos kryptis, kuri orientuojasi į žmogaus teisių apsaugą, tėvynainius gyvenančius užsienyje, konsulatus, kultūrą ir edukaciją bei žiniasklaidą¹². Darbe pažymima, kad švelnioji galia kaip teorinė koncepcija yra artimiausia paaiškinti tokiai užsienio politikos kryptiai¹³, tačiau renkama „humanitarinė dimensija“, įvertinus, kad Rusija savitai interpretuoja švelniąją galia ir siekia paveikti ne tik užsienio visuomenes bendrai, tačiau veiklas ir jų pobūdį išskirto į artimą užsienį (tikslines šalis) ir rusakalbius žmones kitos valstybėse (tėvynainius). Svarbu paminėti, kad ir šis darbas nesiekia pritaikyti švelniosios galios koncepcijoje Rusijai be atsižvelgimo į jos specifiką. Veikiau priešingai - įvertinti esamus skirtumus ir parodyti kaip panašūs įrankiai sietini su švelniąja galia, yra naudojama ne pozityvaus savo pačios valstybės įvaizdžio kūrimui ar bendrų interesų formavimui, o kritikai ir priešiškumo kūrimui.

Be to, minėtame darbe pažymima ypatinga medijų rolė šioje „humanitarinėje“ užsienio politikos kryptyje, kadangi ji veikia ir kaip atskiras elementas, ir tuo pačiu padeda įgalinti kitus aspektus¹⁴. Taigi, šis darbas taip pat, prisidės ne tik parodant kaip medijos veikia kaip neigiamos reprezentacijos kūrėjos aktualizuojant probleminius aspektus Baltijos šalyse, bet kaip jos atspindi ir bendrą užsienio politikos kryptį.

Rusijos žiniasklaidos straipsniai apie Baltijos šalis analizuoti ir jos pačios informacinėje erdvėje. Vienas išsamiausių darbų V. Denisenko disertacija *Rusijos spaudos požiūris į Baltijos šalis geopolitinių pokyčių kontekste (1991 – 2009)*. Šis darbas padiktuoja tam tikras gaires ir šiam tyrimui. Viena jų, kad Baltijos šalis prasminga tirti kaip integralų geopolitinį regioną, kadangi jo tyrime analizuoti ir atskiri Lietuvos, Latvijos ir Estijos vaizdiniai gali būti siejami su bendru įvaizdžiu, o ne veikiantys atskirai vienas nuo kito¹⁵. Taip pat, išryškėja ir tendencija, kad aprašant spaudoje Baltijos

¹² Gatis Pelnēns (sudarytojas), *The 'Humanitarian Dimension' of Russian Foreign Policy in Georgia, Moldova, Ukraine and the Baltic States and the Baltic States*, Ryga: Centre for East European Policy Studies, 2010, p. 17.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid, p. 18.

¹⁵ Viktor Denisenko, *Rusijos periodinės spaudos požiūris į Baltijos šalis geopolitinių pokyčių kontekste (1991–2009)*, Daktaro disertacija, Vilniaus universitetas, 2016, p. 251.

šalis, vienu iš esminių elementų tampa pati Rusija bei jos oficiali pozicija. Šis procesas vyksta arba tiesiogiai aptariant tarpusavio santykius, arba netiesiogiai per temas sietinas su integracija į Vakarų ar rusakalbės bendruomenės padėtį šiose valstybėse¹⁶. Tą paaikškina, Denisenko ir kitų akademikų pastebimas Rusijos specifinis žiniasklaidos modelis lyginant su Vakarais. Esminis skirtumas, kad viena vertus, po Šaltojo karo Rusijos žiniasklaidai būdinga vakarietiška *komercializacija*, kita vertus ji išlieka tampriai susijusi su valdžia, kuri daro įtaką ir pateikiamoms naujienoms¹⁷. Tą pažymi ir N. Maliukevičius, nurodydamas, kad Rusijos žiniasklaidoje yra naudojami vakarietiški ekspansijos principai su išskirtinai rusiška autoritarizmo tradicija¹⁸. Šios įžvalgos svarbios pasirenkant analizėje remtis užsienio politikos dokumentais, ieškant sąsajų tarp trijų valstybių reprezentacijos ir oficialios Maskvos pozicijos.

Dar vienas svarbus aspektas, rodantis reikalingumą tirti Baltijos šalių reprezentacijas Rusijos užsienio žiniasklaidoje, yra akademikų pastebimas viešas kalbėjimas apie Kremliaus agresyvią informacijos politiką, ne moksliniai faktai, o emocijomis, prie kurių prisijungia ir politikai¹⁹. Vienas iš emociingo argumentavimo pavyzdžių, LR Užsienio reikalų ministro L. Linkevičiaus interviu BBC laidoje *Hard Talk*. Jis paminėjo, kad Rusijos žiniasklaida „plauna smegenis“ Vakarų visuomenėms, o paklaustas kaip, neįvardijo konkrečių faktų, paminėdamas tik Rusijos propagandą Ukrainoje²⁰. Tikėtina, kad oficiali Lietuvos pozicija viešoje erdvėje skambėtų užtikrinčiau, įvardijant tyrimais paremtus faktus.

Taip pat, verta paminėti ir Latvijos akademikų darbą *Manufacturing Enemy Images? Russian Media Portrayal of Latvia*, kuris apima laikotarpį nuo 1991 iki 2005 metų. Darbe kaip ir buvo galima tikėtis yra pastebimas sistemingas Latvijos priešų įvaizdžio formavimas, ypač per temas apie rusakalbę populiacijos dalį, stojimą į NATO bei kitokį nei būdinga Rusijai istorijos interpretavimą. Tačiau įdomu, kad autoriai pastebi, jog pozityvūs aspektai ekonomikos ir kultūros klausimais tampa reikšminga atsvara neigiamam požiūriui²¹. Todėl ir šio darbo kontekste bus galima įvertinti ar Rusija tarptautinėje žiniasklaidoje be kritinių aspektų, išsamiai aptaria ir ne probleminius klausimus bei koks tokių naujienų santykis.

¹⁶ Denisenko, p. 252.

¹⁷ Ibid, p. 71.

¹⁸ Nerijus Maliukevičius, *Rusijos informacijos geopolitikos potencialas ir sklaida Lietuvoje* (monografija). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2008, p. 9.

¹⁹ Ibid, p. 13.

²⁰ Visas interviu: BBC World Service, HARD Talk, 2016 11 25, < <http://www.bbc.co.uk/programmes/n3ct0c67>>, [žiūrėta 2016 11 26].

²¹ Nils Muižnieks (sud.), *Manufacturing Enemy Images? Russian Media Portrayal of Latvia*, Riga: Academic Press of University of Latvia, 2008, p. 161.

Minėtus reiškinius, kaip Rusijos savitai interpretuojama švelnioji galia, specifinis žiniasklaidos modelis, sistemingas priešo įvaizdžio kūrimas, tam tikra prasme apibendrina knyga *Nothing Is True, Everything Is Possible*, kurioje per autobiografinę prizmę atskleidžiama, Maskvos tendencija iškraipytai pritaikyti vakarietiškus pavyzdžius, pradedant demokratija ir baigiant žiniasklaida²², atskirai išskiriant kaip RT kaip šio reiškinio flagmaną. Taigi, atsižvelgiant į Baltijos šalių suvokiamas grėsmes, akademikų susidomėjimą analizuoti Rusijos „švelnesnę“ politikos kryptį bei žiniasklaidos vaidmenį, šis darbas padės suprasti kuo Maskvos švelnioji galia skiriasi nuo Vakarų praktikos, o Baltijos šalių reprezentacija jos užsienio žiniasklaidoje padės iliustruoti kaip kuriamas priešo įvaizdis atspindi jos siekiamus užsienio politikos tikslus bei padės pačioms valstybėms įvertinti galimą grėsmę.

²² Peter Pomerantsev, *Nothing Is True and Everything Is Possible: The Surreal Heart of the New Russia*, New York: Public Affairs, 2015, p. 241.

1. DESTRUKTYVIOJI GALIA KAIP RUSIJOS UŽSIENIO POLITIKOS KRYPTIS

Dabartinė Rusija, kaip ir daugelis kitų, ypač Vakarų pasaulio valstybių, švelniąją galią (angl. *soft power*) nurodo kaip integralią užsienio politikos dalį²³. Toks terminas (rus. *miagkaia sila*), oficialiuose dokumentuose buvo imtas vartoti nuo 2007 metų Rusijos Federacijos Užsienio politikos apžvalgos nors tam tikros praktikos siekia dar sovietmetį²⁴. Remiantis P. Winnerstig, galima išskirti tris oficialius pagrindinius Kremliaus tikslus sietinus su šia galia²⁵: (1) skatinti rusų kalbą, kultūrą ir švietimą; (2) dekonstruoti Rusijos neigiamą įvaizdį užsienio žiniasklaidoje; (3) pritraukti kitas valstybes bendradarbiauti su Rusija. Formaliai, tokie siekiai gali būti vertinami kaip artimi švelniosios galios idėjai, tačiau praktiniu pobūdžiu, šie tikslai įgyvendinami visai ne švelniai. Didelis dėmesys, tėvynainiams, ne tik skatina rusų kalbą, kultūrą ar švietimą, bet tuo pačiu sudaro sąlygas Maskvai legitimizuoti savo interesus užsienio valstybėse, kas gali virsti kišimusi į kitų valstybių vidaus reikalus (kaip Krymo okupacijos atveju). Kova su Vakarų medijomis, tampa rusiškos propagandos sklaida, kai kurioms valstybėms (tarp kurių ir Baltijos šalys), darant ypač didelį spaudimą. O Rusijos „draugų“ tinklo plėtra, paremta antiamerikietiškais naratyvais nei jos pačios patraukliu įvaizdžiu. Taigi, svarbu išanalizuoti kaip Rusija švelniosios galios principus, išnaudoja priešingiems – destruktiviems – tikslams įgyvendinti, o tam reikalingas originalios idėjos aptarimas.

1.1. Pagrindinės švelniosios galios koncepcijos idėjos

Švelniosios galios sąvoką sugalvojo ir į tarptautinę politiką bei akademinį tyrimų lauką įvedė *neoliberalizmo* atstovas J. Nye, vėlyvaisiais 80-aisiais, analizuodamas pasaulio tvarkos pokytį pasibaigus Šaltajam karui ir JAV vaidmenį naujoje sistemoje. Nye nėra vienintelis akademikas, įvertinęs ne tik kietosios galios reikšmę, tačiau jis konceptualizavo skirtingus galios šaltinius, įvesdamas švelniosios, o vėliau ir protingosios galios (angl. *smart power*) terminus. Politikos moksluose galios apibrėžimų yra daug, tačiau vienas esminių aspektų yra valstybės gebėjimas daryti įtaką kitoms šalims, kad pasiekti norimų tikslų. Valstybės kietajai galiai apibūdinti dažnai minimas lazdos ir morkos principas, t. y. valstybė, tam, kad įgyvendinti savo siekius, grasina ar naudoja karinę

²³ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, Foreign Policy Concept of Russian Federation, 2016, p. 4, <http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/2542248>, [žiūrėta 2017 04 12].

²⁴ Pelnėns (sud) p. 19.

²⁵ Paul Winnerstig (sud.), Tools of Destabilization: Russian Soft Power and Non-military Influence in the Baltic States, Stoholmas: Försvarsdepartementet, 2014, p. 20.

galią („lazdos“) arba remiasi savo ekonominiu pranašumu, galėdama taikyti sankcijas, embargą, ar priešingai „papirkdama“ patekimu į rinką ir pan. („morkos“)²⁶. Tačiau yra ir trečiasis kelias reikalaujantis mažiau „lazdų“ ir „morkų“ – švelnioji galia.

Švelnioji galia yra apibrėžiama kaip gebėjimas gauti tai ko nori, ne naudojant prievartą ar ekonomines paskatas, o remiantis šalies patrauklumu (angl. *attraction*)²⁷. Tiek kietosios, tiek švelniosios galios tikslas yra tas pats – kontroliuojant kitų elgesį pasiekti norimų tikslų, tačiau skiriasi elgesio ir jos šaltinių pobūdis. Paaiškinti šiai idėjai, ankstyvuosiuose savo darbuose, Nye vartoja ir sąvokas kaip valdymo galia (angl. *command power*) ir bendro pasirinkimo galia (angl. *co-optive power*). Valdymo galia **priverčia** kitus elgtis norimu būdu (to šaltinis minėti resursai kaip kariniai pajėgumai, ekonomika ir kt.), o bendro pasirinkimo – tik **formuoja tai, ko nori kiti** (pagrindinis šaltinis - valstybės patrauklumas)²⁸. Kitaip tariant, per valstybės patrauklumą paveikti „širdis ir protus“, o palanki nuomonė vėliau padeda sulaukti ir norimo elgesio. Pastebėtina ir tai, kad švelnioji galia nėra tapati įtakos sąvokai, o yra vienas iš įtakos šaltinių²⁹, kadangi daryti įtaką galima ir minėtais kietosios galios įrankiais. O apibūdinti skirtingiems elgesiams, galima pasinaudoti Nye pateikta skale³⁰:

1 lentelė. Elgesio formos valdymo ir bendro pasirinkimo galių diapazone.

Valdymo galia	Prievarta	Paskatos	Darbotvarkės nustatymas	Patrauklumas	Bendro pasirinkimo galia
---------------	-----------	----------	-------------------------	--------------	--------------------------

Šaltinis: J. S. Nye, *The Changing Nature of World Power*.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad nors šie elgesio modeliai, yra tapatūs kietosios ir švelniosios galios koncepcijoms, tačiau būtina atsižvelgti ir į kontekstą. Pavyzdžiui, prievartos būdu įkurtos institucijos, vėliau gali atrodyti legitimios ar kariniai pajėgumai gali negąsdinti, bet atrodyti patrauklūs dėl nenugalimumo mito sukūrimo³¹. Taip pat, pagal šią skalę bei vėlesnius Nye darbus, atkreipiamas dėmesys, kad švelniosios galios įtaka pastebima per du elementus: (1) kuri valstybė formuoja darbotvarkę bei nustato diskusijų rėmus³² bei (2) pozityviais būdais įtikina savo valstybės patrauklumu. Atsižvelgiant į švelniosios galios kompleksiskumą, vėlesniuose darbuose apibrėžimas kiek išsiplėtė,

²⁶ Joseph S. Nye, Jr., *Public Diplomacy and Soft Power*, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, vol. 616, 2008, p. 95.

²⁷ Joseph S. Nye, Jr., *Soft Power and American Foreign Policy*, Political Science Quarterly, Vol. 119, No. 2, 2004, p. 256

²⁸ Ibid, p. 182.

²⁹ Nye, *Public Diplomacy and Soft Power*, p. 95.

³⁰ Ibid, p. 182.

³¹ Joseph S. Nye Jr., *The Changing Nature of World Power*, Political Science Quarterly, Vol. 105, No. 2, 1990, p. 181.

³² Nye, *Public Diplomacy and Soft Power*, p. 96.

nurodant, kad ši galia yra „bendru pasirinkimu paremtas gebėjimas formuoti darbotvarkę, įtikinti, ir skleisti pozityvų valstybės patrauklumą tam, kad pasiekti norimų tikslų“³³.

Pagal minėtą skalę aišku, kad valstybė turi gebėti formuoti darbotvarkę, įtikinti, bei būti patraukli kitoms valstybėms. Tačiau nemažiau svarbu, įsivardinti kokie šaltiniai ir kokiais skaidos būdais padeda pasiekti norimą auditoriją³⁴:

2 lentelė. Švelniosios galios šaltiniai, skleidėjai ir adresatai

Švelniosios galios šaltiniai	Legitimūs ir patikimi skleidėjai	Švelniosios galios adresatai
1. Užsienio politika	Vyriausybės, medijos, nevyriausybinių organizacijų (NVO), tarpvyriausybinių organizacijų	Užsienio vyriausybės ir visuomenės
2. Vidaus vertybės ir politika	Medijos, NVO, tarpvyriausybinių organizacijų	Užsienio vyriausybės ir visuomenės
3. Auštoji kultūra	Vyriausybės, NVO, tarpvyriausybinių organizacijų	Užsienio vyriausybės ir visuomenės
4. Pop kultūra	Medijos, rinkos	Užsienio visuomenės

Šaltinis: J. S. Nye, *Public Diplomacy and Soft Power*.

Pagal tokią klasifikaciją, koncepcija aiškesnė, siekiant ją pritaikyti tyrimams. Pirmiausia, valstybės norima darbotvarkė ir patrauklus įvaizdis yra suformuojamas remiantis 4 pagrindiniais šaltiniais: užsienio ir vidaus politika, vertybės, aukštoji ir populiarioji kultūra. Antra, be kitų skaidos įrankių, medijos yra universalūs būdas skleisti įvairias idėjas. Atskirai ir išsamiau, Nye žiniasklaidos funkcijos nedetalizuoja, tačiau mini, kad informacija ir pati savaime yra galia bei padeda, norimai istorijai laimėti³⁵. O J. Szostek, taikiusi teoriją rusų medijų Ukrainoje atvejui tirti, teigia, kad valstybės remiasi prielaida, kad žiniasklaida formuoja užsienio visuomenės nuomonę, kuri atsako pritarimu arba atsparumu kitos valstybės užsienio politikai³⁶. Taigi, taip padėdamos arba kliudydamos įgyvendinti norimus užsienio politikos tikslus. Be kita ko, tiek šaltiniai, tiek ir skleidėjai daugeliu atvejų yra pilietinės visuomenės iniciatyvos, dėl to Vakarų valstybėse jų vaidmuo yra pagrindinis siekiant įtikinti kitas valstybes savo patrauklumu.

Tačiau dalis akademikų kvestionuoja tiek švelniosios galios naudingumą aiškinat užsienio politikos reiškinius, tiek skirtingai interpretuoja Nye pasiūlytas idėjas G. Gallarotti, N. Ferguson, T.

³³ Joseph S. Nye, Jr., *The Future of Soft Power*, New York: Public Affairs, 2011, p. 13.

³⁴ Nye, *Public Diplomacy and Soft Power*, p. 107.

³⁵ J. S. Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, New York: Public Affairs, 2004, p. 105;

³⁶ Joanna Szostek, *Russia and the News Media in Ukraine: A Case of “Soft Power”?*, *East European Politics and Societies and Cultures*, Volume 28, No. 3, 2014, p. 463.

Warren, T. Layne, D. W. Kern, K. Waltz, J. Mearsheimer ir kt.³⁷). Apibendrinus kritinius teiginius šiai koncepcijai, galima išskirti kelis aspektus, juos paaiškinant ir patikslinant koncepcijos pritaikymą tyrimuose.

- 1) Švelnioji galia, kitaip nei kietoji galia, negali būti objektyviai išmatuojama, todėl yra nenaudinga aiškinti ir tirti tarptautiniams santykiams - toks teiginys pagrįstas neteisingu švelniosios galios supratimu, ją suvokiant ne kaip vieną iš įtakos šaltinių, o kaip pageidaujamo elgesio išraišką. Koncepcijoje teigiama, visų pirma, švelnioji galia skirta daryti įtaką požiūriui ir tik vėliau, priklausomai nuo konteksto, gali pavirsti ir elgesiu³⁸. Tai nurodo ir į tai, kad švelnioji galia skirta veikti *proaktyviai*. Taip pat, ji yra naudojama nuolatos ir nepertraukiamai, todėl „panaudojimas“ neįvyksta pageidaujamu momentu, o veikiau formuoja psichologinę terpę³⁹, kad vėliau imantis realių veiksmų būtų sulaukta palaikymo ir pritarimo. Be to, teiginys klaidingas ir dėlto, kad švelnioji galia, bent iš dalies, gali būti išmatuojama - lyginant valstybių kultūrinius, komunikacinius ir diplomacinius resursus, vykdant socialines gyventojų apklausas ir pan.
- 2) Švelnioji galia yra labiau humaniška negu kietoji galia. Nors Nye koncepcijoje yra akcentuojama bendri interesai bei pozityviais būdais kuriamas patrauklios valstybės įvaizdis, tačiau tai vis dėlto, nenusako siekiamo tikslo. Švelniais metodais, galima į savo pusę palenkti valstybes nebūtinai etiškiems ir moraliai teisingiems tikslams⁴⁰. Taip pat, nors Nye nesutinka, kad švelnioji galia gali būti efektyviai išnaudojama naudojantis propagandos technikomis, vis dėlto praktikoje vargu ar pavyksta jos išvengti. Be to, įtikinimo ir propagandos procesai yra panašūs. P. Taylor, teigia, kad propaganda yra sąmoningas bandymas įtikinti galvoti ir elgtis pageidaujamu būdu, skleidžiant žinutę, idėją ar ideologiją, kuri yra suformuoti visų pirma patenkinti savanaudiškus interesus⁴¹. Arba, Nye mini, kad valstybei lengviau būti patraukliai ir įtikinti tas šalis, kuriose jau vyrauja tokios pat globalios normos ir vertybės⁴², tuo metu propagandos teoretikai irgi išskiria, kad ji lengviausiai paveikia tuos, kurie jau palankiai

³⁷ Pavyzdžiui, Gallarotti G., *Cosmopolitan Power in International Relations*, 2010; Warren T., *Not by the sword alone: Soft power, mass media, and the production of state sovereignty*, 2014; Layne C., *The unbearable lightness of soft power*, 2010, Kern D. W., *The hard truths about soft power*, 2011 ir kt.

³⁸ Joseph S. Nye, *Think Again: Soft Power*.

³⁹ Valentina Feklyunina, *Soft power and identity: Russia, Ukraine and the 'Russian world(s)*, *European Journal of International Relations*, Vol. 22, No. 4, 2016, p. 778.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Philip M. Taylor, *Munitions of the Mind: A history of Propaganda from Ancient World to the Present Day*, Manchester: Manchester University Press, 3rd Edition, 2003, p. 7

⁴² Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, p. 122.

nusiteikę pateikiamoms idėjoms⁴³. Taigi, švelnioji galia, kaip tokia, nėra propaganda, tačiau propaganda gali būti vienas iš švelniosios galios įgyvendinimo įrankių, tik nebūtinai sėkmingas. Jei propaganda yra identifikuojama, gali būti prarastas pasitikėjimas bei sumažintas valstybės patrauklumas, kita vertus, jei propaganda nėra išaiškinama (kad ir dalies visuomenės), jos tikslas iš esmės yra pasiektas.

- 3) Dalis politinių tikslų gali būti pasiekiami tik naudojant kietąją galią - Nye teigimu: „nėra jokios priešpriešos tarp realizmo ir švelniosios galios“⁴⁴, tačiau svarbu atsižvelgti į kelis aspektus. Tiesa, kad daliai tikslų pasiekti yra būtini kietieji pajėgumai (pavyzdžiui, sustabdyti Šiaurės Korėjos branduolinę programą). Tačiau, kiti siekiai kaip demokratijos sklaida, žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimas, priešingai, turėtų būti paremti švelniosios galios naudojimu⁴⁵. Vėlesniuose darbuose Nye įvedė ir protingosios galios (angl. *smart power*) koncepciją⁴⁶. Joje nurodoma, kad nėra adekvatu naudotis tik kietosios ar švelniosios galios šaltiniais, o norint efektyviai vykdyti norimą užsienio politiką yra būtina jų abiejų kombinacija
- 4) Švelniąją galią sudėtinga naudoti – šis kritinis teiginys naudojamas dėl to, kad švelniosios galios sklaidoje yra didelis pilietinės visuomenės įsitraukimas, kurios veiklų valstybė nekontroliuoja. Pats Nye to nelaiko minusu ir nors komunikuojamos žinutės gali neatspindėti valstybės pozicijos, dalis jų prisideda prie švelniosios galios sklaidos⁴⁷. Pavyzdžiui, JAV atveju, Holivudo kinas ir kitos populiariosios kultūros išraiškos, be kito ko, neša žinutes apie individualizmo pranašumus, laisves, žmogaus, moterų teises ir kt., taip didinat Valstijų patrauklumą tarptautinėje bendruomenėje. O kontrolė nėra visiškai prarandama, kadangi valstybės vykdoma vidaus ir užsienio politika, dalis vertybinio pagrindo, priklauso būtent nuo jos. Be to, svarbu atsižvelgti ir į bendrą kontekstą – informacinę revoliuciją, kurios viena iš pasekmių yra informacijos perviršis (angl. *information overload*), kuris sukuria realybės interpretavimo problemą⁴⁸. T. y. pateikiami informacijos kiekiai taip smarkiai išaugo, kad visuomenės nariams yra sunku susidaryti konkretų požiūrį, todėl ir švelniosios galios panaudojimas tampa sunkesnis, kita vertus esminiu elementu tampa dėmesio pritraukimas, kuriam padeda koncepcijoje minima patikimumo svarba.

⁴³ Taylor, *Munitions of the Mind*, p. 4.

⁴⁴ Nye, *The Future of Power*, p. 321.

⁴⁵ Nye, *Think Again: Soft Power*.

⁴⁶ Joseph S. Nye, *Security and Smart Power*, *American Behavioral Scientist*, Volume 51, No. 9, 2008, p. 1353.

⁴⁷ Nye, *Propaganda Isn't a Way: Soft Power*.

⁴⁸ Nerijus Maliukevičius, *Rusijos informacijos geopolitikos potencialas ir sklaida Lietuvoje* (monografija). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2008, p. 9.

Apibendrinus Nye siūlomą koncepciją ir kritinius teiginius jai, galima daryti keletą išvadų. Švelnioji galia yra nuolatos vykstantis *proaktyvus* procesas. Jos pagrindinis tikslas, suformuoti užsienio visuomenės nuomonę taip, kad tavo valstybės vykdomi sprendimai ir norima vykdyti politika, kitų valstybių būtų priimami kaip tinkamiausi ir jos pačioms. Įgyvendinti šį tikslą padeda medijos, NVO, įvairios tarptautinės institucijos ir net rinkos, kurios be tiesioginės veiklos, kartu iškomunikuoja pozityvius užsienio ir vidaus politikos aspektus, vertybes ir kultūrą. Vakarų praktikoje, didelis vaidmuo tenka šalių pilietinės visuomenės iniciatyvoms, dėl ko šios galios poveikis yra sunkiau išmatuojamas, tačiau nėra neįmanomas per visuomenės apklausas ar įvertinant turimus resursus kaip komunikaciniai, diplomatiniai ir kiti pajėgumus. Taip pat, šios galios šaltiniams ir sklaidos priemonėms svarbus patikimumo ir legitimumo elementas, ką ir padeda užtikrinti pilietinės visuomenės įsitraukimas. Nors švelnioji galios esminė idėja, siejami su bendru valstybių veikimu nenaudojant prievartos, negalima teigti, kad ji visais atvejais yra humaniška. Nors kitos šalys bendradarbiauja savanoriškai, tačiau minėtų šaltinių pagalba, pirmoji valstybė jas įtikina taip elgtis visų pirma dėl savo turimų interesų. Taigi, aptarus originalios koncepcijos pagrindinius aspektus, galima išanalizuoti kaip šios idėjos nuo gana švelnių ir pozityviais metodais paremtų gali virsti destruktiviais siekais.

1.2. Rusijos destruktivosios galios bruožai

1.2.1. Švelnios idėjos pragmatiškiems užsienio politikos tikslams pasiekti

Nors šio darbo tikslas nėra, išsamiai išsiaiškinti priežastis savitai ir agresyviai Rusijos užsienio politikai, tačiau svarbu išskirti kelias akademikų įžvalgas, kurios leidžia geriau suprasti, kodėl Rusijos švelnioji galia yra interpretuojama kitaip ir dažnai paremta priešiškais ketinimais kitų valstybių atžvilgiu.

Dalis akademikų Rusijos švelniosios galios kitoniškumą sieja su Sovietų Sąjungos praeitimi. S. Plochy nurodo, kad SSRS griūtis dar tebevyksta, kadangi imperijų žlugimai yra veikiau procesas, o ne įvykis⁴⁹. Tai pastebima, per tai, kad Rusijai Vakarai tebėra egzistencinis priešas. Vykstantis Šaltojo karo praktikų imitavimas, kai kurių autorių vadinamas ir „šaltąja taika“⁵⁰. J. Wilson pastebi, kad Rusijos švelniajai galiai būdingos dvi savybės, atsineštos iš praėjusio laikmečio. Pirmoji, kad Vakarų

⁴⁹ Serhii Plochy, *The Soviet Union is Still Collapsing*, Foreign Policy, 2016, prieiga per internetą: <<http://foreignpolicy.com/2016/12/22/the-unlearned-lessons-from-the-collapse-of-the-soviet-union/>>, žiūrėta [2017 04 20].

⁵⁰ Richard Sakwa, *The Cold Peace: Russo-Western Relations as a Mimetic Cold War*, Cambridge Review of International Affairs, Vol. 26, 2013, p. 203.

švelnioji galia irgi yra suvokiama kaip išlikimo grėsmė Rusijai, taip įpareigodama imtis būtino atsako. Antroji, Maskva menkai leidžia įsitraukti pilietinei visuomenei, taigi šios galios šaltiniai ir sklaidos įrankiai yra valdžios rankose⁵¹. Visgi, nors šie aspektai neabejotinai būdingi šiuolaikinei Rusijai, tačiau yra nepakankami paaiškinti jos švelniajai galiai.

Kitas, požiūris, sietinas su Rusijos, kaip Eurazijos civilizacijos centro, tapatybe. Wilson nurodo kad būtent civilizacijos naratyvas yra esminis Maskvos identiteto konstravime⁵². Tokia prieiga, paaiškina Rusijos švelniosios galios naudojimą formuojant kitų valstybių priešą įvaizdžius ir jas kritikuojančią. Kadangi, konstruktyvistų manymu, opozicinio „kito“ kūrimas, padeda stiprinti savo valstybės tapatybę⁵³. Maskvos išskirtinumą ir nenorą perimti Vakarų siūlomas idėjas taip, kaip siūlo jie, rodo ir vieši politikų pasisakymai. Pavyzdžiui, buvęs Rusijos saugumo ministras, Sergei Ivanov, teigia: „Jeigu yra Vakarų demokratija, tai taip pat turėtų būti ir Rytų“⁵⁴. O dėl kritikos mažam pilietinės visuomenės įsitraukimui, taikant švelniąją galią, V. Putinas sako: „Pilietinė visuomenė Rusijoje skiriasi nuo pilietinės visuomenės taip vadinamose tradicinėse demokratijose“⁵⁵. Tai rodo, kad Maskva ir neturi siekio naudotis nei švelniąją galia, nei kitomis Vakarų siūlomomis idėjomis, taip kaip tai suvokia Vakarai.

Nors Maskvos kitokia švelniosios galios interpretacija iš dalies gali būti siejami tiek su SSRS praeitimi, tiek su Rusijos tapatybės stiprinimu, tačiau jos tik pridengia neskaidrų autoritarinį režimą. V. Morozov, siūlo Kremliaus užsienio politiką aiškinti per „romantinio realizmo“⁵⁶ prizmę, t. y. pragmatiniai tikslai pridengti „romantiškomis“ idėjomis. Remiantis tokiu požiūriu, švelnioji galia yra vienas iš būdų, kaip optimaliai išnaudoti resursus pasiekti norimų tikslų. Pavyzdžiui, Putinas ją įvardija kaip „instrumentų ir metodų rinkinį, pasiekti užsienio politikos tikslų, nenaudojant karinių pajėgumų, bet su informacijos ir kitų įtakos šaltinių pagalba“⁵⁷. Kita vertus, toks pragmatiškas požiūris, grindžiamas „romantiniais“ įvaizdžiais kaip „civilizacija“, „istoriniai interesai“, „mesianizmo“ idėja⁵⁸ ir pan. Tai iliustruoja ir Putino vieši pasisakymai, pavyzdžiui viename jų, teigiama: „Amžius, Rusija vystėsi kaip *multietninė* tauta (nuo pačių pradžių), valstybė-civilizacija, kurią riboja Rusijos žmonės,

⁵¹ Jeanne L. Wilson, *Russia and China Respond to Soft Power: Interpretation and Readaptation of a Western Construct*, Political Studies Association, Politics, Vol. 35, 2015, p. 288.

⁵² Wilson, p. 289.

⁵³ Campbell, p. 36.

⁵⁴ Ministr Oborony Soobshil, *Inostrannym Jurnalistam chto Sushchestvuet Osobaya Vostochnaya Demokratia*, Newsru.com, 2004, <<http://www.newsru.com/arch/russia/12jul2004/democracy.html>>, [žiūrėta 2017 04 20].

⁵⁵ Vladimir Putin, *Opening Address at the Meeting with the Participants of the International, NGO Forum, Civil G8 2006*, <<http://eng.kremlin.ru/transcripts/8295>>, [žiūrėta 2017 04 11].

⁵⁶ Vladimir Morozov, *Resisting Entropy, Discarding Human Rights: Romantic Realism and Securitization of Identity in Russia*, Cooperation and Conflict, 2002, p.37.

⁵⁷ Vladimir Putin, *Rossiia i menyayushchiisya mir*, Rossiiskaya gazeta, 2012 .02.17, cituota iš: Valentina Feklyunina, *Soft power and identity: Russia, Ukraine and the 'Russian world(s)'*, European Journal of International Relations, Vol. 22(4), 2016, p. 782.

⁵⁸ Pelnēns (sud.), p. 34

rusų kalba ir Rusijos kultūra kaip gimtoji mums visiems, sujungianti ir apsauganti mus šiame įvairialypiame pasaulyje⁵⁹. Šis, kultūriniais aspektais paremtas pasisakymas, parodo, kad Rusija savo interesus suvokia plačiau negu tik per savo turimą teritoriją, o per siekį apsaugoti rusus ir rusakalbius, gali pagrįsti savo interesus kitose valstybėse.

Dar viena iliustracija, kaip Rusija naudoja „romantiškesnes sąvokas, pragmatiškiems tikslams yra Kremliaus autoritarizmas vadinamas suverenia demokratija. Viena vertus, tokia valdymo forma būdinga visoms Vakarų valstybėms, tačiau Maskva suverenitetą interpretuoja sau naudinga linkme priklausomai nuo situacijos. Vienais atvejais, ypač jos pačios atžvilgiu ar ginant kitus režimus (kaip Bašaro al-Asado), tai yra besąlygiškai ginamas principas. Kitais atvejais, suverenumas interpretuojamas laisviau. Pavyzdžiui, jau 2008 metų, Rusijos užsienio politikos strategijoje, sudaromos prielaidos, kad Rusija turi teisę ginti tėvynainių teises užsienio valstybėse⁶⁰. Antroji dalis – demokratija – taip pat kvestionuotina, ypač atsižvelgiant į tai, kad Rusijoje kaip nelaisva eilę metų nurodoma tiek spauda, tiek ir ekonominė, teisinė ir politinė aplinka⁶¹, kas yra neatsiejama nuo demokratijos idėjos.

Apibendrinus, galima teigti, kad Rusijoje švelniosios galios sąvoka perrimta iš Vakarų, kaip būtinybė atsakyti į jų įtakos didinimą pasaulyje. Viena vertus, Rusijos labiau priešiškas šios galios interpretavimas gali būti sietinas su istorine praeiti, jos tapatybės klausimais. Kita vertus, pastebima, kad tiek ši sąvoka, kaip ir daugelis kitų Vakarams būdingų praktikų, yra naudojama kaip įrankis pasiekti užsibrėžtų tikslų, o švelnesnės idėjos padeda pateisinti agresyvią politiką, konfrontaciją su Vakaramis ir interesus kitos valstybėse.

1.2.2. Destruktyvūs elementai taikant švelnios galios šaltinius

Aptartas Rusijos užsienio politikos formavimo pagrindas paaiškina bendrą tendenciją. Tačiau pagrindinių originalios koncepcijos aspektų analizė, leidžia paaiškinti kodėl Rusijos švelniajai galia tinkamesnis terminas destruktvyioji galia.

⁵⁹ Vladimir Putin, *Russia always evolves as a «blossoming complexity» as a State - civilization, bounded by Russian people*, Evrazia.org, 2013, <<http://evrazia.org/print.php?id=2386>>, [žiūrėta 2017 04 20].

⁶⁰ Foreign Policy Concept of Russia Federation, 2008, p. 13, prieiga internetu: <http://www.russianmission.eu/userfiles/file/foreign_policy_concept_english.pdf>, žiūrėta [2017 04 20].

⁶¹ Freedom House, *Russia Overview*, prieiga internetu <<https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2016/russia>>, žiūrėta [2017 04 20].

Vienas iš Maskvos švelniosios galios kritikų ir pats Nye. Jis teigia, kad Rusija švelniąją galią suvokia primityviai, tai įvardindamas kaip „minties skurdumą“⁶². Tuo norima pasakyti, kad Vakarų praktikos perimtos gana mechaniškai, sukuriant daugiau švelniosios galios sklaidos įrankių, tačiau neužtikrinant, kad turinys būtų patrauklus užsienio visuomenėms. Kiti akademikai panašią idėją išsako, kaip „sielos“⁶³ trūkumą Maskvos naudojamoje strategijoje. Švelnioji galia, nors ir skirta pasiekti savo interesų, tačiau atsižvelgia, kad visos pusės gautų naudos, kadangi kitaip jų nepavyks įtikinti. Tuo metu, Rusijos švelnioji galia paremta ne bendrų interesų kūrimu, o priešingai – kritika ir priešišku reprezentacijų kūrimu kitų valstybių atžvilgiu. Kita vertus, neneigiama, kad Maskva išsaugo švelniosios galios koncepcijos „kūną“⁶⁴, kadangi naudoja tuos pačius galios resursus, instrumentus ir logiką.

Taip pat, kaip vieną iš esminių trūkumų Rusijos naudojamoje strategijoje Nye nurodo pilietinės visuomenės neįtraukimą. Jo manymu, „geriausia propaganda – jokios propagandos“⁶⁵, o švelniosios galios šaltinius ir jų skaidą kontroliuojant tik valdžiai, Maskvos idėjos ir atrodo kaip pastaroji. Dėl to prarandamą patikimumą, Rusija siekia atsverti abejonių apie kitas valstybės skatinimu. Vienas to pavyzdžių, yra Kremliaus didžiosios medijos – RT ir *Sputnik*, Jos naudojasi tokiais šūkiiais kaip „klausinėkite daugiau“, „papasakoja, tai, kas nepasakyta“ bei abi nurodo, jog pateikia alternatyvų požiūrį į pasaulio įvykius. Nepaisant patikimumo stokos, negalima teigti, kad žiniasklaidos priemonės nedaro jokios įtakos Vakarų visuomenėms. RT medijos pasiekia itin plačią auditoriją – 38 šalis, ir, nors tarptautinei visuomenei yra žinomas jų šališkumas, RT eilę metų JAV patenka tarp 5 populiariausių užsienio televizijų⁶⁶, o naujienų portalas per dieną aplankomas 5 milijonų vartotojų⁶⁷. Taip pat, ir šiame tyrime analizuojamas *Sputnik*, yra pasiekiamas 34 kalbomis bei turi 13 milijonų sekėjų socialiniuose tinkluose⁶⁸. Žinoma, reikia atsižvelgti, kad statistiniai duomenys pateikti pačių medijų, tačiau bet kuriuo atveju, parodoma didelė ambicija pasiekti plačią auditoriją. O Kremliaus rutorai nors, vargu, ar daro reikšmingesnę įtaką kritiškai mąstančiai visuomenei, tačiau masėms yra gana priimtinas naujienų šaltinis.

⁶² Nye, *What China and Russia Don't Get About Soft Power*.

⁶³ Pelnėns (sud.), p. 45.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Nye, *What China and Russia Don't Get About Soft Power*.

⁶⁶ Russia today, *About RT*, <<https://www.rt.com/about-us>>, [žiūrėta 2017 03 09].

⁶⁷ Amanda Erickson, *If Russia Today is Moscow's propaganda arm, it's not very good at its job*, The Washington Post, 2017, <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/01/12/if-russia-today-is-moscows-propaganda-arm-its-not-very-good-at-its-job/?utm_term=.81e377788ef6>, [žiūrėta 2017 04 01].

⁶⁸ Sputnik, *About US*, <<https://sputniknews.com/docs/about/index.html>>, [žiūrėta 2017 05 05].

Trečias aspektas, kad Rusija *misinterpretuoja* švelniąją galią, kaip nulinės sumos žaidimą (angl. *zero sum game*)⁶⁹. Konceptijoje nėra nurodoma, kaip viena iš strategijų menkinti kitų įvaizdį, o priešingai - įtikinti kitas valstybes pozityviais būdais. Tuo metu, Rusija siekdama didinti savo įtaką, yra linkusi kritikuoti kitas valstybes ar pati sulaukusi pastabų, atsako kitų valstybių neigiamų savybių pabrėžimu. E. Lucas, tokias reakcijas įvardija terminu „*whataboutism*“⁷⁰. Jis nusako, Maskvos savybę išlikusią nuo Šaltojo karo, kai į kritiką, reaguojama ne adekvačiai įvertinus ar ji teisinga, bet atsikirsti per tai, ką kitos valstybės padarė blogai ar blogiau nei ji pati. Vienas iš iliustratyvių pavyzdžių, yra M. Sleboda straipsnis - *Ko Joseph Nye nesupranta apie švelniąją galią*⁷¹ (su tiesioginiu referavimu į Nye straipsnį - *Ko Rusija ir Kinija nesupranta apie švelniąją galią*). Jame pateikiami kontrargumentai JAV, kad ji pati finansuoja daugybę iniciatyvų sietinų su švelniąją galia (už ką kritikuojama Rusija). Be to, kaip pastebi J. Korejba, Rusija ne tiek daug dėmesio skiria savo pačios pozityvaus įvaizdžio kūrimui, kiek yra linkusi save apsibrėžti per tai, kokia ji nėra⁷². Dažniausiai tai yra kritika JAV, Europai arba tikslinėms valstybėms kaip Baltijos šalys.

Taip pat, Rusija ne tik kuria įvaizdį per priešpriešą ar kritiką, bet apskritai tarp valstybių nori sukelti daugiau įtampų. Tokia strategija veikia skirtingais lygmenimis: tarp atskirų valstybių, Europos ir bendrai Vakarų. Pavyzdžiui, tarptautiniame tyrime, analizuojant Rusijos švelniosios galios poveikį Baltijos šalims, nustatyta, kad Maskva Lietuvoje veikia ne tik siekiant atskirti lenkų mažumas nuo lietuvių daugumos, bet ir apskritai paskatinti konfliktą tarp Lenkijos ir Lietuvos⁷³. Rusijos siekiai išbalansuoti Europą ir pakenkti santykiams tarp jos ir JAV pastebima daugeliu aspektų. Vienas jų, tai finansinė ir politinė parama skirtingiems politiniams judėjimams nuo radikalių dešiniųjų iki kairiųjų Europoje. Tai rodo ne tik, nestabilizavimo siekį ar turėjimą papildomą jos nuomonės atstovavimą, bet ir tai, kad Rusijai nėra svarbi nuosekli ideologinė linija, svarbiausia, kad partijos ar kiti politiniai judėjimai būtų antieuropietiški ir antivakarietiški pažiūrų bei Rusija suprastų kaip vieną iš partnerių. Įtampos didinimui yra ir daugiau įrankių, kaip valstybių susiskaldymas dėl sankcijų Rusijai, Nord Stream 2 projekto ar NATO pajėgumų.

Be kita ko, kiekvienos valstybės norimai formuoti darbotvarkei ir patraukliam įvaizdžiui yra svarbūs ir politiniai lyderiai. V. Putiną, 2007 metais, žurnalas *The Times*, išrinko metų žmogumi,

⁶⁹ Nye, *What China and Russia Don't Get About Soft Power*.

⁷⁰ Edward Lucas, *Whataboutism: Come again Comrade?*, 2008, <<http://www.economist.com/node/10598774>>, [žiūrėta 2017 04 15].

⁷¹ Mark Sleboda, *What Joseph Nye doesn't get about soft power*, Sputnik International, 2013, <https://sputniknews.com/voiceofrussia/2013_05_27/What-Joseph-Nye-doesn-t-get-about-soft-power/>, [žiūrėta 2017 04 16].

⁷² Toms Rostoks, Andris Spruds (sud.), *The Different Faces of "Soft Power": the Baltic States and Eastern Neighborhood between Russia and the EU*, Latvian Institute of Foreign Affairs, 2015, p. 103.

⁷³ Winnerstig (sud.), p. 13.

nurodant „renkasi tvarką, prieš laisvę“⁷⁴. Viena vertus, tai yra įtakos pasaulyje išraiška, kita vertus, gana *makiaveliška*, kad svarbiau priversti kitus bijoti, negu tave mylėti, žinoma, jeigu negali turėti abiejų. Šį aspektą pastebi ir daugiau autorių. Pavyzdžiui, R. Lall, teigia, kad būtent baimė yra vienintelis įrankis likęs Rusijai⁷⁵, atsižvelgiant į tikrąją valstybės situaciją ir, ypač, ekonominę padėtį. Be to, švelniosios galios aspektu, Rusija tokia kokia yra dabar ir kokia bent kol kas išliks, negali sukurti patrauklaus įvaizdžio. Ji deklaruoja vertybės apie demokratijos ir teisingumo principus, žmogaus teises ir laisves, suvereniteto principo gynimą. Bet tuo pačiu, aneksuoją Krymą, turi kontraversišku nužudymų šleifą kaip A. Litvinenko ar B. Nemcovo atvejai, politinius įkalinimus kaip M. Chodorkovskis, prastą situaciją valstybės viduje politinių ir spaudos laisvių klausimais, žmogaus teisių apsauga ir daug kitų. Todėl, ar sąmoningai ar ne, baimės sukėlimas padeda Rusijai išlaikyti įtaką, kad pasaulio reikaluose būtų atsižvelgta ir į jos nuomonę.

Apibendrinus šiuos aspektus, galima daryti išvadą, kad nors Rusija politiniame diskurse bei formaliai naudojasi švelniąją galia, jos vykdomoms praktikoms tinkamesnis terminas – destruktvyvioji galia. Savybes ardyti, o ne kurti rodo keletas bruožų. (1) Vietoj pilietinės visuomenės iniciatyvomis skleidžiamo patikimo valstybės įvaizdžio, Rusija naudojasi valdžios kontroliuojamomis organizacijomis. Jos skirtos ne tik Maskvos patikimumo užtikrinimo, bet dažniau kelti nepasitikėjimą ir abejones kitų valstybių atžvilgiu. (2) Švelniosios galios viena iš pagrindinių idėjų gauti bendrą naudą, Rusijos suvokiama priešingai. Tam, kad didinti savo įtaką, ji siekia sumažinti kitų patrauklius ir patikimus įvaizdžius. Tą ji daro per kritiką, priešų įvaizdžio formavimus. O ir savo pačios, pozityvias savybes parodo ne tiesiogiai, o apsibrėždama, kokia Rusija nėra. (3) Rusijai būdingas ir valstybių tarpusavio supriešinimas. Ši taktika naudojama atskiroms valstybėms, Europai ir bendrai Vakarams. (4) Baimės kėlimas, taip pat, yra vienas iš veiksnių, padedantis Rusijai didinti savo įtaką, ypač neturint realių švelniųjų pajėgumų.

1.2.3. Žiniasklaidos vaidmuo kuriant priešų įvaizdžius

Žiniasklaidos išnaudojimas ne tik informacijos skleidimo ir patikimo įvaizdžio kūrimui, yra dar vienas pavyzdys, kaip Rusija, Vakarų vertybę – žodžio laisvę – išnaudoja priešiškais tikslais. Kaip

⁷⁴ Richard Stengel, *Person of the Year: Choosing Order Before Freedom*, 2007, <http://content.time.com/time/specials/2007/personoftheyear/article/0,28804,1690753_1690757,00.html>, [žiūrėta 2017 05 10].

⁷⁵ Rashmee Roshan Lall, *Russia's economy is weak; fear is Putin's only weapon*, *The National Opinion*, <<http://www.thenational.ae/opinion/comment/russias-economy-is-weak-fear-is-putins-only-weapon#page1>>, [žiūrėta 2015 05 10].

nurodo D. Trenin, „Rusijai informacinė erdvė yra kovos laukas“⁷⁶, todėl Kremliaus užsienio medijos yra vienas pagrindinių įrankių destruktvyviai galiai įgyvendinti. Besiplečiantis tarptautinių medijų tinklas, formaliai galėtų būti vertinamas kaip švelniosios galios įrankių didėjimas, tačiau jose skleidžiama ir dezinformacija, konspiracijos teorijos ir skatinamos abejonės per „alternatyvias“ naujienas ir kitus metodus.

P. Pomerantsev ir M. Weiss, Maskvos medijų ir kitų įrankių išnaudojimą dar vadina ir „informacijos apginklavimu“ (angl. *weaponization of information*)⁷⁷. Šie autoriai išskiria ne tik psichologinį poveikį tiesiogiai per medijas (kaip prieš demoralizavimas, klaidinimas skirtingomis žinutėmis, siekis skaldyti valstybes tarpusavyje), bet ir neteisėtus veiksmus kaip DDOS atakų vykdymą ar papirkinėjimą. Nors šiame darbe neanalizuojami ne oficialūs su švelniąją galia sietini įrankiai, bet tai parodo dar vieną neigiamą būdą daryti įtaką.

Pateikiant naujienas žiniasklaidoje, Rusija susiduria ir su gana keblia problema. Maskvai dėl nepatrauklios tarptautinėms visuomenėms vidaus ir užsienio politikos, yra sunku iškomunikuoti norimą valstybės įvaizdį. Taigi, Rusijai siekiant pagerinti savo įvaizdį, dalį jo, tenka sukurti pačiai⁷⁸. O tam yra naudojami metodai nukreipti prieš kitas valstybes ir medijas. Apibendrinus Korejba medijų analizės, galima išskirti 4 pagrindines technikas naudojamas žiniasklaidoje⁷⁹.

1. **Skirtingos žinutės.** Vienas iš Rusijos užsienio žiniasklaidos priemonių tikslų, yra skatinti abejonės ir nepasitikėjimą. Todėl tokiose medijose kaip RT ar *Sputnik*, pasitelkiant panašią darbotvarkę kaip ir Vakarų žiniasklaidoje, yra komunikuojamas kontraversiškas požiūris į pasaulio įvykius. Tam yra pasitelkiamos konspiracijos teorijos, įtraukiami Vakarų ekspertai nuo radikalių nacionalistinių dešiniųjų iki kraštutinių antiglobaliai nusiteikusių kairiųjų. Paskleistos įvairios to pačio įvykio interpretacijos, skatina požiūrį, jog objektyvių naujienų nėra, bet tuo pačiu į diskusijas įveda prieštaringas idėjas.
2. **Geriausia gynyba – puolimas.** Be to, kad Rusijos žiniasklaida reaguoja į kitose medijose aptariamus įvykius, dalis naujienų naudojamos *proaktyviai* skleidžiant neigiamą informaciją kitų valstybių atžvilgiu. Tuo siekiama išnaudoti valstybių silpnąsias puses ir situacijas kurias galima interpretuoti sau reikalingu būdu. Baltijos valstybių atveju, tai visos temos,

⁷⁶ Dmitry Trenin citata iš Pavel Koshkin, *How propaganda re-shapes the information space for Russia, the West, 2016*, < <http://www.russia-direct.org/analysis/how-propaganda-re-shapes-information-space-russia-west>>, [žiūrėta 2017 05 10].

⁷⁷ Peter Pomerantsev, Michael Weiss, *The Menace of Unreality: How the Kremlin Weaponizes Information, Culture and Money*, Institute of Modern Russia: The Interpreter, 2014, p. 6.

⁷⁸ Toms Rostoks, Andris Spruds (sud.), p. 103.

⁷⁹ Ibid, p. 106 – 108.

kurias galima pateikt stiprinant jų reprezentacijas kaip nacionalistinių, fašistinių, *rusofobiškų* šalių.

3. **Diskreditacija.** Šis būdas naudojamas konfrontuoti su kitų žiniasklaidos priemonių naujienomis, kurios neatitinka Rusijos interesų. Savose medijose siekiama parodyti, kad pateiktos naujienos autorius, šaltinis, pati žiniasklaidos priemonė ar net pristatomas įvykis yra nepatikima ir šališka informacija. O pati istorija perpasakojama taip, kad atitiktų Rusijos poziciją.
4. **Demoralizacija.** Šios technikos tikslas yra demoralizuoti pateikiamą įvykį ar valstybę. Dažnu atveju, naudojama kritika yra hiperbolizuojama ir arti absurdo ribos. Tačiau toks akivaizdžiai perdėtas pristatymas, gali būti paveikus pristatant mažiau Vakarų visuomenėms žinomas šalis. Pavyzdžiui, Baltijos šalys dažnai reprezentuojamos kaip isteriškos, paranojiškos, beveik žlungančios valstybės, nepaisant objektyvių faktų.

Apibendrinus galima teigi, kad Rusijos žiniasklaida anglų kalba, yra reikšmingas įrankis skleisti jos destruktiviai galiai. Nors poveikį sunku įvertinti, Maskvos pagrindinis siekis yra neigiamai paveikti požiūrį į JAV, Europos šalis ir ypač tikslines valstybes, kurių tarpe ir Baltijos šalys. Šiems tikslams pasiekti, Rusija naudojami įvairiomis taktikomis, kurių minimalus tikslas priversti abejoti, o maksimalus – tuo pačiu pagerinti ir savo pačios įvaizdį.

2. OFICIALI RUSIJOS POZICIJA ŠVELNIOSIOS GALIOS ASPEKTU

Apžvelgus Rusijos destruktivosios galios bruožus, aišku, kad su švelniąja galia naudojama strategija turi mažai ką bendro. Nepaisant to, oficialioje politikoje Rusija naudoja būtent tokį terminą bei apsibrėžia patrauklias užsienio politikos vertybes, kuriomis formaliai tikisi gerinti savo įvaizdį. Todėl šioje darbo dalyje, analizuojama kaip Rusijos užsienio politikoje atsirado tokia kryptis bei aptariami pagrindiniai užsienio politikos dokumentai, kurie tyrime leis patikrinti kaip deklaruojamos vertybės yra perduodamos destruktiviais būdais.

1.1. Įtakos praradimai ir įvaizdžio paieškos pasikeitusioje tarptautinėje sistemoje

Dabartinė Rusija jau naudojami daug formaliai švelniosios galios šaltinių sklaidos įrankių (kaip tarptautinių medijų ir organizacijų tinklai, tarptautinių organizacijų veikla, intelektualų forumai ir kt.),

tačiau šios praktikos atsirado ne iš karto. A. Lukin teigia, kad iki pirmosios V. Putino kadencijos, švelniosios galios resursai buvo „menkai ar visai nenaudojami“⁸⁰. O ir V. Feklyunina tuometinę Maskvos užsienio politiką laiko reaktyviai ir be homogeniško valstybės įvaizdžio⁸¹, kas yra svarbu efektyviam švelniosios galios išnaudojimui. Tačiau tam tikrų bruožų galima pastebėti ir pirmajame dešimtmetyje po Šaltojo karo.

Pirmaisiais metais po SSRS žlugimo, pastebimas grėžimasis į Vakarus, demokratijos ir ekonomikos liberalizavimo procesai, tačiau tokia situacija tęsėsi neilgai. Rusija buvo kritikuojama dėl stringančių reformų, žmogaus teisių ir laisvių neužtikrinimo, nors pati save ji identifiko kaip vieną iš didžiųjų valstybių, lygią su kitomis išsivysčiusiomis Europos šalimis⁸². Taigi, didėjo Rusijos nepasitenkinimas besivystančios valstybės statusu, o dėl to vėl ėmė didėti konfrontacija su Vakarais. Rusijos reakcija į kritiką, buvo tokia, kaip ir pažymi Nye ir Lucas, paremtas ne savikritiškumu ir problemų sprendimu, bet veikiau Vakarų kaltinimu. Taip pat, manoma, kad būtent tuo laikotarpiu Rusija suprato vieną iš švelniosios galios šaltinių – tarptautinės ir žmogaus teisių svarbą pasaulyje bei galimybę interpretuoti šias normas sau palankia linkme⁸³. Su įvaizdžio kūrimo procesais gali būti siejamas laikas nuo 1994 m., kada Rusija bandė save pristatyti kaip pragmatišką ir nuspėjamą valstybę, tačiau ši kryptis laikoma nepavykusia. Prie to reikšmingai prisidėjo Čečėnijos karas, kaip įrodymas dėl „žodžių ir veiksnių nesutapimo“⁸⁴. Tokie procesai didino nepasitikėjimą ypač iš posovietinės erdvės valstybių, kas virto pirmąją NATO plėtra Rytų kryptimi 1999 m.

Taigi, šiuo laikotarpiu su švelniąją galia gali būti siejami siekiai atrodyti patikima ir pragmatiška bei suvokimas, kad žmogaus ir tarptautinės teisės normos, gali būti vienas iš švelniosios galios šaltinių. Tačiau įtakos praradimai posovietinėje erdvėje ir kritika iš Vakarų, lėmė būtinybę keisti Maskvos užsienio politiką, kas ir nutiko 2000 m., V. Putinui pradėjus pirmąją kadenciją Kremliuje.

2.2. Permainos pirmosios V. Putino prezidento kadencijos laikotarpiu

Pirmoji Putino kadencija sietina ne tik su ryžtingesne užsienio politika, bet ir didesniu dėmesiu švelniosios galios šaltiniams. Tą rodo ir 2000 metai patvirtinti du dokumentai – Rusijos Federacijos Užsienio politikos ir Nacionalinio saugumo koncepcijos. Pastaroji, yra galiojanti iki šiol, todėl būtina

⁸⁰ Alexander Lukin, *From a Post-Soviet to a Russian Foreign Policy*, Russia in Global Affairs, 2008, <http://eng.globalaffairs.ru/number/n_11886>, [žiūrėta 2017 04 12].

⁸¹ Valentina Feklyunina, *Battle for Perceptions: Projecting Russia in the West*, Europe-Asia Studies, Vol. 60, No. 4, 2008, p. 609.

⁸² Pelnēns (sud.), *The 'Humanitarian Dimension' of Russian Foreign Policy*, p. 31.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Nye, *What China and Russia Don't Get About Soft Power*.

jos išsamesnė apžvalga siekiant įvertinti kaip deklaruojama politika siejasi ir su dabartinių medių pateikia informacija, tačiau svarbu paminėti ir kelis aspektus iš pirmojo dokumento.

To meto, užsienio politikos koncepcijoje, su švelniosios galios šaltinių svarbos suvokimu, gali būti siejami teiginiai - „skatinti pozityvų požiūrį į Rusiją pasaulyje, populiarinti rusų kalbą ir kultūrą užsienio valstybėse“⁸⁵. Taip pat, joje, yra minimos ir Baltijos šalys, nurodant geros kaimynystės ir abipusio bendradarbiavimo siekį, tačiau pabrėžiant privalomą sąlygą - gerbti Rusijos interesus, ir ypač rusiškai kalbančios populiacijos teisių užtikrinimo klausimais⁸⁶. Tai pirmasis oficialus dokumentas, kuriame didesnis dėmesys skiriamas žmogaus teisėms, žinoma, turint omeny Rusijos tėvynainius. Tai nurodo ir rodo iki šiol palaikomą diskursą dėl Maskvos interesų šiose valstybėse, būtent dėl nepalankių sąlygų Rusijos diasporai.

Sekantis dokumentas, Rusijos Federacijos Nacionalinio saugumo strategija, vertas platesnės analizės, kadangi tebegalioja iki šiol. Remiantis juo, galima išskirti kelias užsienio politikos kryptis, kurios gali būti siejamos ir su švelniosios galios šaltinių naudojimu.

Rusijos Federacijos Nacionalinio saugumo strategija 2000

1. Rusijos Federacija pasaulio bendruomenėje.

- Visų pirma, Rusija išskiria dvi tendencijas būdingas vykstant pasaulio transformacijai į *daugiapolę* sistemą: (1) išaugusį kitų, nei kietosios galios šaltinių svarbą (ekonominių, politinių, mokslo ir technologijų, aplinkos ir informacijos), kartu pabrėžiant savo poziciją kaip vienos iš pagrindinių naujos pasaulio ideologijos formuotojų; (2) išreiškiama kritika Vakarams, su jų lydere JAV, dėl vienašališkų sprendimų (ypač naudojant karinę galią), kurie daromi „nepaisant pagrindinių tarptautinės teisės principų“⁸⁷.
- Taip pat, minimas „tam tikrų valstybių“ siekis susilpninti Rusijos įtaką bei išaugusi konkurencija tarp valstybių globalioje erdvėje, kurioje Rusija yra „viena iš didžiųjų valstybių, dėl amžiaus senumo istorijos bei turtingų kultūros tradicijų“⁸⁸.

2. Rusijos Federacijos nacionaliniai interesai.

⁸⁵ The Foreign Policy Concept of Russian Federation, 2000, <<https://fas.org/nuke/guide/russia/doctrine/econcept.htm>>, [žiūrėta 2017 04 21].

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ National Security Concept of Russia Federation, The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, 2000, p. 2, <http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/589768>, [žiūrėta 2017 04 21].

⁸⁸ Ibid, p. 2.

- Kaip patrauklius vidaus vertybių ir politikos aspektus, galima išskirti – „demokratijos stiprinimą, teisės viršenybės įtvirtinimą, socialios valstybės idėją bei harmonijos ir dvasinio atsinaujinimo visuomenėje palaikymą“⁸⁹. Taip pat, minėtas dvasinis atsinaujinimas neatsiejamas nuo rusų kalbos išsaugojimo ir tarptautinėje erdvėje. Išreiškiamos tokios vertybės kaip moralės normos, patriotizmo tradicijos, humaniškumas bei Rusijos kultūros ir mokslo potencialo skatinimas.
- Užsienio politikos lygmeniu, akcentuojamas besąlygiškas tarptautinės teisės normų laikymasis, valstybių suvereniteto principas, siekis „lygios ir abipusei naudingos tarptautinės kooperacijos“⁹⁰, tačiau vėl išreiškiama kritika dėl pasaulyje vyraujančio netoleruojamų dvigubų standartų žmogaus teisių ir laisvių klausimais.

3. Grėsmės Rusijos Federacijos nacionaliniam saugumui.

- Reikšminga dalis grėsmių, siejama su Vakarais. Kaip faktoriai sąlygojantys nesaugumą įvardijama: „tam tikrų valstybių“ siekis sumenkinti JT ir ESBO organizacijas bei Rusijos įtaką pasaulyje, taip pat NATO ekspansija. Išskiriamos ir informacinės grėsmės, pabrėžiant pavojingą kitų valstybių dominavimą šioje erdvėje bei Rusijos išstūmimas iš jos.

4. Prioritetinės nacionalinio saugumo kryptys.

- Be kitų prioritetų, kaip objektai reikalaujantys ypatingos dėmesio įvardijamas kultūrinis, dvasinis ir moralinis Rusijos palikimas, istorinės tradicijos bei socialinės normos. Taip pat, daugiašalių organizacijų (ypač JT Saugumo tarybos) stiprinimas, Rusijos piliečių teisių apsauga užsienio valstybėse bei valstybės integracija į globalią informacinę erdvę bei atsakas į grėsmes iš jos.

Apibendrinus šiuos aspektus, galima padaryti tam tikrą klasifikaciją, pagal Nye švelniosios galios koncepciją:

3 lentelė. Rusijos švelniosios galios šaltiniai pagal Nacionalinio saugumo koncepciją

RUSIJOS ŠVELNIOSIOS GALIOS ŠALTINIAI	
Rusijos pozicija sistemoje	tarptautinėje Didžioji valstybė, atskiras <i>daugiapoli</i> pasaulio centras.

⁸⁹ National Security Concept of Russia Federation, p. 3.

⁹⁰ Ibid.

Patrauklūs užsienio politikos aspektai	Besąlygiškas laikymasis tarptautinės teisės normų ir suvereniteto principo, žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimas, savo piliečių užsienyje apsauga, siekis lygiaverčio ir nekonfrontacinio bendradarbiavimo per tarptautines organizacijas ir asociacijas, ypač JT veiklą.
Patrauklūs vidaus politikos bruožai ir vertybės	Demokratija, teisės viršenybė, humanizmas, socialios valstybės idėja, dvasinis atsinaujinimas, moralės normos ir patriotiškumas.
Kultūriniai aspektai	Amžių senumo istorija ir turtinga kultūra, rusų kalbos išsaugojimas.
Per priešpriešą su Vakarais ir kitomis valstybėmis kuriamas įvaizdis	Rusija kitaip nei Vakarai, nevykdo vienašališkų sprendimų, laikosi tarptautinės teisės normų bei joms netaiko dvigubų standartų. Be kita ko, Maskva kenčia nuo NATO ekspansijos bei kitų valstybių dominavimo informacinėje erdvėje.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal RF Nacionalinio saugumo koncepciją (2000 m.)

Apibendrinus šį etapą galima daryti kelias išvadas. Viena vertus, kaip ir Vakarų valstybėms būdinga, Rusija suprato, kad pozityvus įvaizdis ir kultūriniai aspektai yra vieni iš veiksnių, kurie gali padėti didinti įtaką globaliame pasaulyje. Kita vertus, išryškėjo manipuliacija grįstas susirūpinimas žmogaus teisėmis ir didesnis dėmesys rusakalbių gyventojų daliai užsienio valstybėse, o ypač Baltijos šalyse. Taip pat, šiame laikotarpyje Rusija dar neturėjo pakankamai švelniosios galios įrankių aktyviai vykdyti tokią politikos kryptį.

2.2. Užsienio politikos lūžis link daugialypės švelniosios galios strategijos

Nors Rusija 2000 metais oficialiuose dokumentuose, suformulavo aiškesnes švelniosios galios gaires, tačiau vis dar trūko tiek įrankių jai skleisti, tiek manoma, kad „švelnesnės“ idėjos pateiktos tik kaip atsvara Vakarų propagandai⁹¹, o ne *proaktyvi* strategija.

Lūžiu tapo, 2004 metų Oranžinė revoliucija Ukrainoje, kada ukrainiečiai išreiškė savo palankumą provakarietiškam kandidatui į prezidentus V. Juščenkai, o ne neskaidriai išrinktam, prorusiškų pažiūrų V. Janukovyčiui. Feklyunina pažymi, kad Rusija šiuos neramumus suvokė, kaip Vakarų demokratijos įtaką paskatintą JAV ir Europos Sąjungos⁹². Tuometinis, Dūmos užsienio reikalų komiteto pirmininkas, Konstantin Kosachev, pažymėjo situacijos absurdiškumą, kai posovietinės

⁹¹ Feklyunina, *Battle for Perceptions*, p. 627.

⁹² Nicu Popescu, *Russia's Soft Power Ambitions*, Centre for European Policy Studies, CEPS Policy Briefs, No. 115, 2006, p. 1, < <http://aei.pitt.edu/11715/1/1388.pdf>>, [žiūrėta 2017 04 21].

erdvės šalys renkasi ne galimai naudingesnę kooperaciją su Rusija, o Vakarų kryptį bei, kad šie procesai vyksta, kadangi Maskva neturi kaip pagrįsti savo interesų posovietinėje erdvėje, apart jos pačios nacionalinių tikslų⁹³. Šis įvykis ir Rusijos politiko pastebėjimai, rodo, švelniosios galios šaltinių svarbą, kadangi tokios politinės vertybės kaip demokratija, pilietinės visuomenės apsisprendimas, bendri ir priimtini interesai buvo vienas iš veiksnių, lėmusių sumažėjusią Rusijos įtaką iki tol paremtą daugiau kietąja galia.

Būtent po 2004 metų, pradėjo atsirasti ir plėstis Rusijos švelniosios galios įrankių spektras. 2005 metais pradėta transliuoti *Russia Today* (dabar RT) televizija anglų kalba, 2007 arabų ir 2009 ispanų kalbomis. Kaip esminis šios Kremliaus finansuojamos medijos tikslas - „pateikti Rusijos požiūrį į globalius įvykius“⁹⁴. Taip pat, RT pradėjusi veiklą užsienyje kaip naujienų televizija, dabar apima ir internetinius naujienų portalus, dokumentikos kūrimą, pokalbių laidas, sporto naujienas, kultūros programas. 2014 metais atsirado *Sputnik*, kuris veikia kaip tarptautinė naujienų agentūra, portalai bei radijas. O jo tikslas: „vesti į daugiapolį pasaulį, gerbiant kiekvienos valstybės nacionalinius interesus, kultūrą, istoriją ir tradicijas“⁹⁵. Padaugėjo ir besivadinančių nepriklausomais naujienų portalų, kurių vienas didesnių – *Russia Insider*. Ši žiniasklaidos priemonė savo veikos tikslu nurodo - medijų kritiką, paskatintą šališko ir netikslaus Rusijos reprezentavimo žiniasklaidoje⁹⁶. Visas šias medijas siejantys naratyvai yra alternatyvių žinių pateikimas ir nepasitikėjimo kūrimas, reaguojant į Vakarų žiniasklaidos pateikiamą informaciją Rusijos atžvilgiu. O minimi *daugiapolio* pasaulio aspektai, pagarba kitų valstybių nacionaliniams interesams, vertybėms, istorijai ir kultūrai gali būti tiesiogiai siejami su Maskvos oficialiuose dokumentuose pateikta užsienio politikos pozicija.

Be plataus medijų tinklo, susikūrė ir pagrindinės švelniosios galios organizacijos. 2007 metais, įkurtas fondas *Russkiy Mir*, kurio siekis yra apsaugoti ir skatinti rusų kalbą ir kultūrą pasaulyje⁹⁷. Vėliau, tęsiant Putino prezidentavimo liniją, D. Medvedevo dekretu, įkurta agentūra *Rossotrudnichestvo*, kuri apima tėvynainių gyvenančių užsienyje, NVS šalių ir humanitarinės kooperacijos veiklas. Be kitų agentūros tikslų, nurodoma ir „objektyvus šiuolaikinės Rusijos įvaizdžio skatinimas užsienyje“⁹⁸. Taip pat, 2004 metais įkurtas kasmetinis Rusijos ir užsienio intelektualų

⁹³ Konstantin Kosachev, *Neftgazovaia Diplomatiia kak Ugroza Marginalizatsii*, Nezavisimaya Gazeta. 2004, <http://www.ng.ru/world/2004-12-28/5_uspeh.html>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁹⁴ RT, About RT, <<https://www.rt.com/about-us/>>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁹⁵ Sputnik International, About Us, <<https://sputniknews.com/docs/about/index.html>>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁹⁶ Russia Insider, About, <<http://russia-insider.com/en/about>>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁹⁷ Russkiy Mir Foundation, About Russkiy Mir Foundation, <<http://russkiymir.ru/en/fund/>>, [žiūrėta 2017 04 22].

⁹⁸ Rossotrudnichestvo, About Rossotrudnichestvo, <<http://www.rs.gov.ru/en/about>>, [žiūrėta 2017 04 22].

diskusijų klubas *Valdai*, kuris kaip savo prioritetą nurodo, ne tik pristatyti Rusijos poziciją globaliame pasaulyje, bet ir prisidėti prie „globalios darbotvarkės formavimo“⁹⁹.

Taigi, Rusijai praradus tam tikras įtakos zonas buvo įvertinta ir „švelniųjų“ įrankių įtaką, dėl to išsiplėtė ir jos pačios instrumentų tinklas, o naujausiuose dokumentuose galima pastebėti papildytą ir labiau idėjinę Rusijos poziciją paremtą švelniosios galios principais. 2016 metais, buvo patvirtinti du aktualūs dokumentai: Rusijos Federacijos Informacinio saugumo doktrina ir Užsienio politikos koncepcija. Pirmasis dokumentas šiame darbe mažiau aktualus, kadangi yra skirtas tik informacinio saugumo nišai ir jame mažiau dėmesio skiriama užsienio politikai, vertybėms ir kultūrai, kas yra aktualu švelniosios galios analizei. O užsienio politikos koncepcija apibendriną visą spektrą švelniosios galios šaltinių.

Rusijos Federacijos Užsienio politikos koncepcija 2016

1. Pagrindiniai užsienio politikos tikslai

- Tarp pagrindinių užsienio politikos tikslų, Rusija nurodo siekį stiprinti savo poziciją kaip įtakos centro šiandieniniame pasaulyje. Save pristato kaip tarptautinės taikos, saugumo ir stabilumo puoselėtoją, akcentuojant teisingą ir demokratišką tarptautinę sistemą, paremtą kolektyviniu sprendimų priėmimu, tarptautinės teisės principais (ir ypač JT chartija) bei nurodant JT, kaip pagrindinę instituciją reguliuojančią tarptautinius santykius. Taip pat, pastebima Maskvos dviguba interpretaciją suvereniteto klausimu. Viename iš tikslų, ji akcentuoja suvereniteto ir nesikišimo į kitos valstybės vidaus reikalus svarbą, o kitame nurodomas siekis palaikyti kaimyniškus santykius su gretimomis valstybėmis, be kita ko ir „asistuojant joms, eliminuojant esančias ar galinčias atsirasti grėsmes dėl įtampos židinių ar konfliktų jų teritorijose“¹⁰⁰.
- Pabrėždama daugiašalių bendradarbiavimo formatų svarbą, Rusija mini savo *proaktyvų* veikimą bei išskiria tokios kooperacijos vertybinį pagrindą kaip: „nepriklausomybė, suverenitetas, pragmatizmas, skaidrumas, nuspėjamumas“¹⁰¹. Be kita ko, yra minima visapusiška, efektyvi Rusijos piliečių bei jos tėvynainių, teisių ir legitimųjų interesų

⁹⁹ Valdai Discussion Club, About Valdai Club Foundation, <<http://valdaiclub.com/about/valdai/>>, [žiūrėta 2017 04 22].

¹⁰⁰ Foreign Policy Concept of Russian Federation, The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, 2016, p. 1-2, prieiga internetu <http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248>, žiūrėta [2017 04 24].

¹⁰¹ Ibid.

apsauga užsienio valstybėse, kas nurodo tie oficialiąją poziciją, kad tėvynainiai nebūtinai yra Rusijos piliečiai bei praplečia savo siekį ne tik apsaugant teises, tačiau įtraukiant ir „legitimus interesus“.

- Akcentuojamas ir siekis sustiprinti Rusijos poziciją tarptautinėje kultūroje, skatinti ir sustiprinti rusų kalbą pasaulyje, atkreipti tarptautinės visuomenės dėmesį į Rusijos kultūrinius pasiekimus ir istorinį palikimą, jos kultūrinę tapatybę bei „konsoliduoti rusiškai kalbančią diasporą“¹⁰². Žiniasklaidos aspektu, nurodoma, kad Maskvos tikslas stiprinti Rusijos masines medijas ir komunikacinius įrankius globalioje informacinėje erdvėje bei perduoti plačiai tarptautinei bendruomenei Rusijos požiūrį į tarptautinius procesus. O paskutiniu punktu pažymimas akademikų pastebėtas civilizacinis motyvas, teigiant, kad Rusija siekia „skatinti harmoniją ir bendrą praturtėjimą tarp skirtingų kultūrų ir civilizacijų“¹⁰³ taip lengvinant dialogą ir partnerystę tarp valstybių.

2. Modernus pasaulis ir Rusijos Federacijos užsienio politika

- Čia Rusija, kaip ir saugumo strategijoje, mini fundamentalius pokyčius sąlygotus *daugiapolio* pasaulio atsiradimo. Taip pat, teigia, kad dabar „aiškiau nei kada nors anksčiau“¹⁰⁴ pastebima kultūrinė ir civilizacinė įvairovė bei skirtingi vystymosi modeliai. O civilizacinių dimensijų susidūrimas ir jų vertybinė kova, yra viena iš priežasčių keliančių įtampą pasaulyje. Nurodoma, kad vertybių primetimas kitoms valstybės sukelia neigiamus reiškinius kaip ksenofobija ir netolerancija. Bei kaip ir įprasta pateikiama kritika Vakarams, kurie siekdami išsaugoti poziciją pasaulyje, skatina tik savo požiūrį į globalius procesus. Be kito ko, Rusija įvardija, kad švelnioji galia yra integrali jos užsienio politikos dalis, o pilietinė visuomenė yra pagrindinė jos įgyvendintoja, nors mini ir kitus metodus nuo „informacijos ir komunikacijos, humanitarinių ir kitų tipų“¹⁰⁵.
- Kaip pagrindas įveikti globalias grėsmes nurodoma būtinybė turėti bendras vertybes, kurios turi būti pagrįstos pagrindinių religijų moraliniu pagrindu, taikos ir teisingumo siekiu, orumu, laisve, atsakomybe, nuoširdumu, atsidavimu bei sunkiu darbu¹⁰⁶. Be kita ko, nurodoma, kad Rusijos užsienio politika atvira ir nuspėjama, apibrėžiama per

¹⁰² Foreign Policy Concept of Russian Federation, p. 2.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Ibid, p. 3.

¹⁰⁵ Ibid, p. 4.

¹⁰⁶ Ibid, p. 6.

nuoseklumą ir tęstinumą, bei tai, kad ji atspindi unikalų Rusijos vaidmenį užimtą per amžius, jai būnant atsvara tarptautiniuose santykiuose ir valstybe, kuri prisidėjo prie globalios civilizacijos vystymosi¹⁰⁷.

3. Stiprinant tarptautinį saugumą

- Šioje skiltyje, be kitų aspektų, Rusija įvardija save kaip *multietninę* ir *multireliginę* valstybę, kuri per ilgą istoriją sugebėdavo užtikrinti taikų sugyvenimą tarp skirtingų žmonių, etninių ir religinių grupių, dėl to, ji ir dabar palengvina dialogą tarp skirtingų kultūrų, religijų ir civilizacijų, ypač JT organizacijoje¹⁰⁸. Mini, kad palaiko tokią poziciją atitinkančias pilietinės visuomenės iniciatyvas ir *proaktyviai* dirba su rusų Stačiatikių bažnyčia ir kitomis religinėmis bendruomenėmis bei kovoja su ekstremizmu, *radikalizacija*, netolerancija, diskriminacija bei susiskaldymu tarp etninių, religinių, kalbinių, kultūrinių ir kitų linijų grupių.

4. Tarptautinė humanitarinė kooperacija ir žmogaus teisės

- Rusija nurodo savo įsipareigojimą universalioms demokratinėms vertybėms, įtraukiant ir žmogaus teises ir laisves. Tačiau dėstydamą savo tikslus šioje srityje, teigia, kad apsaugant jas, yra būtina atsižvelgti į kitos valstybės kontekstą, kultūrą, istoriją ir vertybes. Taip pat, išsakoma kritika, žmogaus teisių teorijų interpretacijoms, kurios kelia įtampas ir sudaro sąlygas kištis į kitų valstybių vidaus reikalus.
- Kur kas daugiau nei nacionalinio saugumo koncepcijoje, yra skiriama dėmesio tėvynainių teisėms. Be jau minėtų anksčiau aspektų, pabrėžiama tėvynainių indėlis į rusų kalbos ir kultūros išsaugojimą bei nurodomas siekis per šių diasporų konsolidaciją, paskatinti suvokimą apie jų teises užsienyje, palengvinti „Rusijos tapatybės išsaugojimą bei ryšius su istorine tėvyne Rusija“¹⁰⁹.
- Toliau, rusų kalba nurodoma kaip globalios kultūros dalis bei įrankis komunikacijai. Dar kartą paminima Rusijos kova su ekstremizmu, neonacizmu, rasine diskriminacija, agresyviu nacionalizmu, antisemitizmu ir ksenofobija. Kaip vienas iš tikslų nurodoma ir Rusijos pasipriešinimas siekiamis perrašyti istoriją (sietiną su konfrontacija ir revanšizmu) ir II Pasaulinio karo rezultatų persvarstymui.

¹⁰⁷ Foreign Policy Concept of Russian Federation, p. 6

¹⁰⁸ Ibid, p. 12.

¹⁰⁹ Ibid.

5. Informacinis palaikymas Rusijos Federacijos užsienio politikos veiksmams

- Rusija nurodo siekianti ne tik pateikti nešališką informaciją apie Rusijos politiką ir požiūrį į pasaulio įvykius, bet ir skleisti žinias apie Rusijos kultūrinius ir mokslinius pasiekimus bei užtikrinti „kiekvieno asmens teisę į patikimą informaciją“¹¹⁰. Nurodoma, kad Maskva siekia objektyvaus įvaizdžio pasaulyje, „naudojantis jos pačios efektyviais būdais daryti įtaką užsienio auditorijoms“¹¹¹. Taip pat, skatinti Rusijos ir rusų kalba medijas, suteikiant joms reikalingą paramą iš valstybės, bei nurodoma, jog būtina elgtis *proaktyviai*.

Šiuos pagrindinius oficialius užsienio politikos bruožus sietinus su švelniąja galia, galima suskirstyti taip:

4 lentelė. Rusijos švelniosios galios šaltiniai pagal RF Užsienio politikos koncepciją

RUSIJOS ŠVELNIOSIOS GALIOS ŠALTINIAI	
Rusijos pozicija tarptautinėje sistemoje	Įtakos ir civilizacinis centras; unikali, istorijos sąlygota pozicija, kaip atsvaros tarptautiniuose santykiuose ir globalios civilizacijos vienas iš vystymosi centrų; tarptautinės taikos ir stabilumo puoselėtoja.
Patrauklūs užsienio politikos aspektai	<i>Daugiašališkumas</i> ir kolektyvinis sprendimų priėmimas; tarptautinių organizacijų ir kitų formatų svarba (ypač JT); gebėjimas padėti užmegzti tarptautinius dialogus ir partnerystes tarp skirtingų kultūrų, religijų ir civilizacijų valstybių; bendradarbiavimas paremtas teisingumu ir demokratija; pagarba suverenitetui (nors minimas ir asistavimas kaimyninėms valstybėms užkardant ar sprendžiant konfliktus) ir tarptautinės teisės normoms (ypač JT Chartijos); valstybių kooperacija paremta pagarba nepriklausomybei ir suverenitetui, pragmatizmu, skaidrumu, nuspėjamumu; Rusijos piliečių ir tėvynainių teisių ir legitimių interesų apsauga užsienio valstybėse ir jų švietimas teisių klausimais per konsolidaciją; atvira, nuspėjama, nuosekli ir tęstinė užsienio politika.
Patrauklūs vidaus politikos bruožai ir vertybės	Pilietinės visuomenės iniciatyvų skatinimas; <i>proaktyvumas</i> ; bendros vertybės pagrįstos pagrindinių religijų moralinėmis normomis, taikos ir teisingumo siekiu, orumu, laisve, atsakomybe, nuoširdumu,

¹¹⁰ Foreign Policy Concept of Russian Federation, p. 17.

¹¹¹ Ibid, p. 16.

	atsidavimu bei sunkiu darbu; universalios demokratinės vertybės, taip pat ir žmogaus teisės ir laisvės (tačiau atsižvelgiant į kiekvienos valstybės savitą kontekstą, istoriją, kultūrą ir vertybes); pagarba skirtingoms etninėms ir religinėms grupėms; kiekvieno asmens teisės užtikrinimas į patikimą informaciją;
Kultūriniai aspektai	Rusų kalba nurodoma kaip globalios kultūros dalis bei įrankis tarptautinei ir tarptautinei komunikacijai; būtinumą stiprinti Rusijos kultūros poziciją pasaulyje; atkreipti visuomenės dėmesį į kultūrinius pasiekimus, istorinį palikimą, Rusijos kultūrinę tapatybę.
Per priešpriešą su kuriama įvaizdis	Rusija, kitaip nei Vakarai, neprimeta kitoms valstybės savo vertybinio pagrindo ir požiūrio į globalius reiškinius; kovoja su ksenofobija, ekstremizmu, <i>radikalizacija</i> , netolerancija, diskriminacija bei susiskaldymu tarp etninių, religinių, kalbinių, kultūrinių ir kitų linijų grupių; Rusija kitaip nei „tam tikros“ valstybės neinterpretuoja tarptautinės teisės pagal dvigubas normas, kurios sudarytų sąlygas kišimuisi į kitų valstybių vidaus reikalus; taip pat, Rusija kovoja ir su <i>neonacizmu</i> , agresyviu nacionalizmu, antisemitizmu; priešinasi siekiams perrašyti istoriją ir II Pasaulinio karo rezultatų persvarstymui.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal RF Užsienio politikos koncepciją (2016 m.)

Apibendrinus paskutinįjį laikotarpį galima teigti, kad po Ukrainos oranžinės revoliucijos, tokių šalių, kaip Baltijos valstybės, įsitraukimo į Europos sąjungą ir NATO aljansą, Rusija suprato, kad neatsižvelgiant į švelniosios galios šaltinius, įtaką išlaikyti tiek globaliu, tiek regioniniu lygmeniu gali būti komplikauta. Taigi, buvo suformuluota aiškesnė Rusijos idėja globaliame pasaulyje. Ši idėja suvokia ir nori būti vertinama kaip civilizacinis centras, atskiras įtakos polius globaliame pasaulyje bei tarptautinės taikos sergėtoja. Didelis dėmesys skiriamas tarptautinės teisės normoms, žmogaus teisėms ir laisvėms, demokratijai ir suvereniteto principui. Nors puikiai suprantama, kad tai veikia išorinis fasadas būti atsvara Vakarų valstybėms bei būdas paaiškinti savo užsienio politikos sprendimus. Taip pat, itin aktualizuoti klausimai susiję su tėvynainių teisėmis ir įvardintos tokios grėsmės kaip agresyvus nacionalizmas, neonacizmas ir kitos, kurios gali ir yra išnaudojamos paaiškinti savo interesus kaimyninėse šalyse, įtraukiant ir Baltijos valstybes. Be kita ko, akcentuojami civilizaciniai skirtumai bei kitų valstybių siekiai primesti savo vertybes ir požiūrį, kai tuo tarpu Rusija pabrėžia savo atsižvelgimą į kiekvienos valstybės savitumą. Tokia kryptis rodo, kad viena vertus, Maskva nori būti svarbi ir įtakinga globaliame pasaulyje, kita vertus ji nori tai daryti savitu būdu. Nuo 2004 metų, ji smarkiai išplėtė ir šių idėjų įgyvendinimo įrankius ir palaikytojus, kurių vienas – *Sputnik*

medijų platforma, kuriame ir bus tiriamas Baltijos šalių reprezentacija. Šie pristatymai parodys Maskvos oficialiai švelniosios, o realybėje destruktivios užsienio politikos kryptį.

3. BALTIJOS ŠALIŲ REPRESENTACIJOS ANALIZĖ *SPUTNIK* PORTALE

3.1. Darbotvarkės ir rėminimo teorijų pritaikymas reprezentacijų tyrime

Atlikti tyrimą, kaip yra reprezentuojamos Baltijos šalys Rusijos žiniasklaidoje anglų kalba, pasirenka darbotvarkės nustatymo (angl. *agenda-setting*) ir rėminimo (angl. *framing*) teorijos. Pirmoji tokio pasirinkimo priežastis yra šių metodų taikymas analizuoti tarpusavio ryšius tarp medijų, politikos ir visuomenės nuomonės, o šiuo darbu ir siekiama surasti ryšį kaip per medijas reprezentuojant Baltijos šalis yra perteikiama ir Rusijos užsienio politika užsienio visuomenei. Antroji - sąsaja su efektyviu švelniosios galios naudojimu, kadangi, tai ne tik įtikinimas valstybės patrauklumu, tačiau ir gebėjimas nustatyti darbotvarkę ir diskusijų rėmus, taigi, tokia metodika leis suprasti kokie įvykiai yra akcentuojami kaip svarbiausi bei kokiais būdais jie yra pateikiami.

Darbotvarkės nustatymo ir rėminimo teorijos yra tarpusavyje susijusios, o kai kurių autorių darbuose, rėminimas laikomas antrojo lygio arba savybių darbotvarke. Pagrindinis skirtumas tarp šių dviejų žiniasklaidos tyrimo metodų, yra jog pirmasis skirtas analizuoti kokios temos ir klausimai yra iškeliami kaip svarbiausi, o antrasis - suprasti kokios savybės pateikiamose naujienose yra akcentuojamos kaip esminės¹¹². Kitaip tariant, tiriant darbotvarkę galima nustatyti **apie ką galvoti** skatinama visuomenė, kai per rėminimą – **kaip galvoti** apie pateikiamus įvykius. Tiksliau paaiškinti šias analizės prieigas ir jų taikymo tinkamumą Rusijos tarptautinių medijų atžvilgiu, yra reikalingas ir atskiras jų abiejų aptarimas.

Darbotvarkės nustatymo teorija buvo sukurta dar 1968 metais, analizuojant kaip žiniasklaidoje daugiausiai dėmesio sulaukiančios temos daro įtaką visuomenei JAV prezidento rinkimų kontekste. M. McCombs ir D. Shaw tyrimu, buvo patvirtintas, kad įvykiai, kurie dažniausiai yra minimi žiniasklaidoje, ir visuomenės nuomone tampa pagrindiniais¹¹³.

¹¹² McCombs, M. E.; et al., *Candidate's images in Spanish elections: Second-level agenda-setting effects*, Journalism & Mass Communication Quarterly, Vol. 74, No. 4, 1997, p. 703.

¹¹³ Maxwell E. McCombs; Donald L. Shaw, *The Agenda-Setting Function of Mass Media*, The Public Opinion Quarterly, Vol. 36, No. 2, 1972, p. 177.

Konceptualizuojant šią teoriją svarbu keletas aspektų. Visų pirma, darbotvarkės nustatymas, tiesiogiai siejamas su viena iš žiniasklaidos funkcijų – naujienų atranka¹¹⁴. Teorijos autoriai pabrėžia, kad čia svarbi rolė tenka redaktoriams ir žurnalistams¹¹⁵, kurie tam tikrus įvykius pasirenka vietoj kitų. Šio darbo kontekste, įvertinus pasirinktos medijos *Sputnik* priklausomybę nuo Kremliaus, laikomasi prielaidos, kad temų atranka vyksta ir pagal oficialią valdžios poziciją.

Antra, taikant šią prieigą laikomasi nuostatos, kad pasirinkti ir pateikiami įvykiai pritraukia visuomenės ir politikų dėmesį¹¹⁶, o atsižvelgiant į tai, kad parenkamas sąlyginai nedidelis skaičius temų, šio proceso pasekmė, kad žiniasklaidos darbotvarkė nulemia ir visuomenės darbotvarkę. Šis efektas nusako, kad būtent tokie įvykiai, kurie pateikiami *Sputnik* naujienų portalo, jų auditorijos akyse taip pat yra suprantama kaip svarbiausi Baltijos valstybių gyvenime.

Svarbus darbotvarkės nustatymo teorijos aspektas, kad ji yra skirstoma į tris tipus: visuomenės, politikos ir medijų, atsižvelgiant į tai, kuris iš šių veiksmų tyrime laikomas priklausomu kintamuoju, nors visus juos sieja ir tam tikra tarpusavio priklausomybė¹¹⁷. Tiriant šiuos procesus demokratines valstybes, dažnai tyrėjai analizuoja kaip žiniasklaidos darbotvarkė daro įtaką visuomenės nuomonei. Tačiau Rusijos atveju, situacija yra kitokia dėl režimo artimesnio autokratijai ir dėl to, didžiausių tarptautinių medijų priklausomybės nuo Kremliaus politikos. Atsižvelgiant į tai, pagrindinis tyrimo tikslas yra išanalizuoti kaip Rusijos užsienio politikos gairės daro įtaką jos tarptautinių medijų darbotvarkei per Baltijos valstybių reprezentaciją, o tuo pačiu parodo Maskvos intencijas formuoti tam tikrą visuomenės nuomonę šių valstybių atžvilgiu.

Taigi, nors vienas darbotvarkės nustatymo tyrimo metodas nėra pakankamas išsamiai apibūdinti kaip yra reprezentuojamos Baltijos šalys, tačiau kiekybiškai padės nustatyti kokie įvykiai šiose šalyse išskiriami kaip svarbiausi, taip galimai formuojant ir užsienio visuomenės nuomonę šių valstybių atžvilgiu.

Rėminimo teorija siejasi su aptarta darbotvarkės nustatymo, kadangi jų abiejų pagrindinė savybė formuoti visuomenės nuomonę, nepaisant to „ar tai vyksta sąmoningai, ar ne“¹¹⁸. Rusijos medijų atžvilgiu labiau tikėtina, kad sąmoningai, o atliktas tyrimas prisidės atsakant ir į šį klausimą.

¹¹⁴ Denisenko, p. 88.

¹¹⁵ McCombs, Shaw, *The Agenda-Setting Function of Mass Media*, p. 176.

¹¹⁶ Denis McQuail, *Mass Communication Theory: An Introduction*, London: Sage Publications, 1994. 416 p.

¹¹⁷ Everett M. Rogers, James W. Dearing, *Agenda-Setting Research: Where Has It Been? Where Is It Gone?.*, *Annals of the International Communication Association*, Vol. 11, 1988, 557.

¹¹⁸ Lynda Lee Kaid (sud.), *Handbook of Political Communication Research*, London, New Jersey, 2004. 544 p.

Visgi, priegigos nėra tapačios, kadangi darbotvarkės nustatymo tyrimas gali parodyti kokie įvykiai ar temos dominuoja tam tikroje žiniasklaidos priemonėje, tačiau nepaaiškina kaip jie yra pristatomi.

Tiksliu paaiškinti rėminimo teoriją, būtina atsižvelgti į keleto akademikų įžvalgas. W. Gamson ir A. Modigliani teigia, kad rėmai gali būti suvokiami kaip pateikiamos naujienos pagrindinė idėja, kuri padeda suprasti „pateikiamų įvykių prasmę arba nurodanti, kokia pateikiamos naujienos problema“¹¹⁹. Tokia priega gali būti siejami su konstruktyvistų įžvalgomis, kadangi nurodo, kad pateikiami įvykiai patys savaime nebūtinai nusako kokią nors reikšmę (nors gali būti ir taip), tačiau yra įprasminami per tai, kokie elementai labiausiai akcentuojami. Panašią mintį išsako ir kiti akademikai, sakydami: „Rėminti, tai pasirinkti konkrečius suvokiamos realybės aspektus ir paversti juos ryškesniais komunikuojame tekste, tokiu būdu kaip pateikiant tam tikros problemos apibrėžimą, priežastinę interpretaciją, moralinį įvertinimą ir/ar rekomendacijas“¹²⁰.

Be to, svarbu nustatyti ir kokiu būdu rėmai daro įtaką visuomenės nuomonei. McCombs išskiria rėmo savybę organizuoti ir struktūruoti mąstymą¹²¹. O D. Alheide pažymi, kad rėmai sukonzentruoja požiūrį, nustato tam tikras diskusijų ribas bei nurodo, ne tik apie ką ir kokiu būdu bus kalbama, bet ir tai, apie ką nebus diskutuojama¹²².

Taip pat, šioje teorijoje teigiama, kad rėmai gali būti priklausomi arba nepriklausomi kintamieji. D. Scheufele nurodo, kai rėmai yra priklausomi kintamieji, tyrimais bandoma atsakyti: kas formuoja žiniasklaidos rėmus, kurie yra naudojami žurnalistų, kaip šis procesas veikia bei kokie rėmai yra naudojami¹²³. Antruoju atveju, kada rėmai nepriklausomi kintamieji, nagrinėjama: kokie medijų rėmai daro įtaką visuomenės požiūriui tam tikrais klausimais bei kaip šis procesas vyksta¹²⁴. Šio tyrimo kontekste, rėmai yra analizuojama kaip priklausomas kintamas, kadangi tiriama Rusijos užsienio politikos įtaka reprezentuojant Baltijos šalis žiniasklaidoje bei ieškant kokie rėmai tiems pristatymas yra naudojami.

¹¹⁹ William A. Gamson, Andre Modigliani, *Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach*, American Journal of Sociology, Vol. 95, No. 1, 1989, p. 3.

¹²⁰ Robert M. Entman, *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*, Journal of Communication, Vol. 43, No. 4, 1993, p. 52.

¹²¹ Maxwell E. McCombs, *Setting the agenda: The mass media and public opinion*, Malden: Blackwell Publishing, 2008. 184 p.

¹²² David L. Alheide, The News Media, the Problem Frame, and the Production of Fear. *The Sociological Quarterly*, 1997, vol. 38, No. p. 4.

¹²³ Dietram A. Scheufele, *Framing as a theory of media effects*, Journal of Communication, Vol. 49, No. 1, 1999, p. 108.

¹²⁴ Ibid.

Atsižvelgiant į žiniasklaidose dažniausiai pasikartojančius rėmus, yra išskiriami ir pagrindiniai, kurių bus ieškoma ir tiriant Rusijos medijas. Nors galimų klasifikacijų yra ir daugiau, šiame tyrime bus remiamasi dviem priegomis. Pirmoji, McCombs siūloma 5 pagrindinių rėmų klasifikacija¹²⁵:

- 1) Konfliktas
- 2) Ekonomika
- 3) Žmogiškasis interesas
- 4) Bejėgiškumas
- 5) Moralumas

O jei išskirtos savybės negali būti priskirtos tam tikram rėmui, tada atsižvelgiama į konkretų atvejį, kokia savybė tekste esminė. Pavyzdžiui, M. Castells teigia, kad rėmais tampa tos istorijos, kurios pasikartoja, yra gerai žinomos ir turi stiprų emocinį turinį¹²⁶.

Be to, tam, kad formuoti rėmą arba kitaip tariant išryškinti norimas savybes, yra naudojamos ir įvairios technikos, kurios padeda formuoti požiūrį kaip galvoti apie pateiktą įvykį. Tai nereiškia, kad kiekviename straipsnyje šie metodai yra naudojami, tačiau atpažįstant juos, lengviau suprasti koks rėmas uždedamas. Komunikacijos specialistai G. Fairhurst ir R. Sarr pateikiama tokias technikas¹²⁷:

- 1) Metaforos – kurios įrėmina pateiktą idėją per palyginimą;
- 2) Istorijos (mitai, legendos) – kurie įrėmina per gyvybingą naratyvą ir įsimintinu būdu;
- 3) Tradicijos (ritualai, ceremonijos) – naudojant tradicinių papročių naratyvą svarbių kasdienybėje;
- 4) Šūkiei, žargonas, pagavios frazės: naudojama siekiant, kad pateikiama informaciją būtų lengvai prisimenama ir atpažįstama;
- 5) Artefaktai – naudojami tam tikri objektai turintys simbolinę vertę; gali būti ir vizualūs bei kultūriniai reiškiniai, kurie talpina didesnę prasmę, negu pats naudojamas objektas savaime.
- 6) Kontrastas: akcentuojant koks pateikiamas įvykis ar reiškinys nėra
- 7) „Raizginys“ (angl. *spin*): pristatyti pateikiamą įvykį ar idėją tokiu būdu, kad galiausiai būtų pateikiamas pagrįstas įvertinimas (pozityvus/negatyvus), kurio iš anksto nebuvo galima numatyti.

¹²⁵ McCombs, *Setting the agenda*, p. 194.

¹²⁶ Manuel Castells, *Communication power*, Oxford: Oxford University Press, 2011, p. 571.

¹²⁷ Gail Fairhurst, Robert A. Sarr, *The Art of Framing*, San Francisco: Jossey-Bass, 1996, p. 98.

Taip pat, kadangi uždedamas rėmas turi savybę formuoti nuomonę kaip apie įvykį galvoti, tyrime tekstai dar skirstomi į pozityvius/neutralius ir negatyvius. Išskirtos pozityvios ir neutralios savybės priskiriamos kartu, kadangi tokiu atveju jos neprisideda prie Baltijos valstybių priešiško įvaizdžio formavimo. Pačios sąvokos sąlyginai subjektyvios. Tačiau peržvelgus tekstus kaip neutralūs vertinami vis tie, kurie yra informacinio pobūdžio žinutės ir juose nėra išskiriama savybės leidžiančios manyti, kad įvykis pateikiamas kaip teigiamas ar neigiamas. Prie pozityvių priskiriami tie tekstai kuriuose pateikiamas įvykis akivaizdžiai pozityvus (pavyzdžiui, Latvijos priėmimas į EBPO) arba išskiriamos savybės turi teigiamą konotaciją (pavyzdžiui, Baltijos šalys vadinamos partnerėmis). Prie neigiamų tie, kurių paryškintos savybės turi akivaizdžiai neigiamą konotaciją (paranoja, *rusofobija* ir pan.).

3.2. Tyrimo modelis

Visų pirma, būtina aptarti kokioje žiniasklaidos priemonėje reprezentacijos yra tiriamos. Pasirinktas yra *Sputnik* naujienų portalas. Jis yra Rusijos valstybės įkurta naujienų agentūra (su žiniasklaidos portalais 34 kalbomis) ir radijo programa (buvusi *Voice of Russia*)¹²⁸. *Sputnik* atsirado 2014 metais, jį įkūrė Kremliaus finansuojama naujienų agentūra *Rossiya Segodnya*, vadovaujama kontraversiškai pagarsėjusio Dmitry Kiselev. *Sputnik* pakeitė iki 2013 metų užsienyje veikusią naujienų agentūrą RIA Novosti, kuri tokiu pavadinimu liko veikti Rusijos viduje.

Pavadinimas *Sputnik* turi gana aišką konotaciją su Šaltuoju karu, Rusijai pasiekus ne tik pasaulinį pasiekimą pirmiesiems paleidus kosminį aparatą į Žemės geocentrinę sistemą, tačiau ir pasirodžius pirmiesiems negu Vakarai. Pats Kiselev, sako, kad toks pavadinimas buvo pasirinktas dėl to, kad skamba atpažįstamai, šiltai, romantiškai¹²⁹. Bei nurodo, kad *Sputnik* pateikia „alternatyvias interpretacijas, kurios, neabejotinai, yra paklausios visame pasaulyje“¹³⁰, pabrėždamas, kad „pasaulis pavargęs nuo vienpolio požiūrio“¹³¹.

Jei RT naudoja tokį frazę kaip „Klausinėkite daugiau“, tai *Sputnik* „Papasakoja, tai, kas nepasakyta“ (angl. *Telling the Untold*). Taip pat, naujienų portalo prisistatyme, teigiama, kad medijų platforma „veda keliu į *daugiapolį* pasaulį, kuris gerbia kiekvienos valstybės nacionalinius interesus, kultūrą, istoriją ir tradicijas“. Taigi, tiek dėl naujienų portalo priklausomybės nuo Kremliaus, tiek dėl

¹²⁸ Sputnik, About Us, < <https://sputniknews.com/docs/about/index.html>>, [žiūrėta 2017 05 01].

¹²⁹ RT, Sputnik launched to news orbit: Russia's new intl media to offer alternative standpoint, 2014, < <https://www.rt.com/news/204231-sputnik-news-agency-launched/>>, [žiūrėta 2017 05 01].

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Ibid.

pateikiamo požiūrio, kuris yra identiškas Rusijos politikos kryptčiai, galima pagrįstai teigti, kad jo paskirtis be naujienų pateikimo savaime, iškomunikuoti jas tokiu būdu, kuris atitinka Rusijos pasaulėžiūrą ir vykdomą užsienio politiką, o atliktas tyrimas padės šias prielaidas patvirtinti.

Užsienio žurnalistų, politikų ir ekspertų, *Sputnik* yra kritikuojamas kaip vienas iš Kremliaus propagandos ruponų. Pavyzdžiui, CEPA ekspertai teigia, kad *Sputnik* skleidžia tendencingą informaciją, komentuoti įvykius kviečiasi tik tam tikrus politikus, ypač prorusiškų pažiūrų¹³². *Sputnik* kaip vienas iš Rusijos agresyvios informacijos politikos įrankių nurodomas ir trijų Baltijos valstybių nacionalinio saugumo ataskaitose.

Taigi, nors *Sputnik* yra kritikuojamas, tačiau apima vis didesnę skaičių šalių auditorijų, o jo priklausomumas nuo Rusijos valdžios gali parodyti kaip oficialios užsienio politikos teiginiai yra perduodami žiniasklaidos pagalba. Taip pat, dėl *Sputnik* sąlyginio naujumo, jis yra mažiau analizuotas kaip tyrimo objektas lyginant su RT.

Tyrimo struktūra:

1. Tyrimo objektas: Baltijos šalių reprezentacija *Sputnik International* naujienų portale, kuris yra skirtas visai auditorijai skaitančiai anglų kalba.
2. Laikotarpis: 1 metai, tiriami tekstai nuo 2016.01.01 iki 2016.12.31. Pasirinktas būtent šis laikotarpis, kadangi 2016 m. buvo patvirtinta RF Užsienio politikos koncepcija. Pažymėtina, kad oficialiai dokumentas buvo patvirtintas tik lapkričio mėnesį, tačiau ir 2013 metų koncepcijoje išsakomos panašios idėjos. O remiamasi būtent šiuo, nes jis atspindi ne tik būsimas gaires, bet ir jau po Krymo okupacijos naudotas pasiteisinimo priemones. Taip pat, panašiu laikotarpiu (nuo 2015 metų), Baltijos valstybių saugumo ekspertai ataskaitose pradėjo minėti Rusijos siekius indoktrinuoti Vakarų visuomenes per jos užsienio žiniasklaidą ir *Sputnik* kaip vieną iš agresyvios informacijos politikos šaltinių. Be kita ko, *Sputnik* sąlyginai naujas ir metų laikotarpis yra adekvatus periodas nusakyti vyraujančias tendencijas. O ne senas laikotarpis leidžia geriau įvertinti šiuo metu esančią situaciją.
3. Kriterijai tekstų pasirinkimui: šiame darbe tiriamos Baltijos šalys kaip vienas bendras regionas, atskirai netiriant kiekvienos iš valstybių. Toks pasirinkimas grįstas, tyrimų apžvalgoje minėtais akademikų darbais, kad į Baltijos šalis Rusijos žiniasklaidoje žiūrima kaip į integralų geopolitinį regioną. Taip pat, renkantis straipsnius pastebėta, kad dalis jų nors ir skirta kuriai nors iš šalių, tačiau vis tiek yra paminimas ir visas regionas, kas taip pat

¹³² Ben Nimmo, *Propaganda in a New Orbit: Information Warfare Initiative Paper No. 2*, Centre for European Policy Analysis, 2016, <http://cepa.org/files/?id_plik=2083>, [žiūrėta 2017 05 02].

rodo tokią tendenciją. Taigi, atrinkti tie straipsniai, kuriuose minima „Baltijos šalys“ arba „Lietuva, Latvija, Estija“, „Baltijos regionas“, kuriuose didesnis dėmesys skiriamas šioms trimis šalims negu Skandinavijos valstybėms.

4. Tekstų skaičius: 260 straipsnių.

5. Tyrimo eiga:

- Pirmiausia paieškos sistemoje buvo surasti visi pasirinkto periodo straipsniai, kurie atitinka minėtus kriterijus. Jiems yra priskirtas eilės numeris ir data, kurie sudaro straipsnio kodą. Pavyzdžiui, pirmas straipsnis sausio antrą dieną žymimas: 01/01.02. Visų straipsnių pavadinimai ir nuorodos į juos yra pateikti prieduose.
- Išanalizavus straipsnio temą pagal nurodytą pavadinimą bei įžangą, tekstai buvo suskirstyti į grupes. Šiame darbe darbotvarkės teorija taikoma indukciniu būdu, t. y. vyraujant darbotvarkė nustatoma empiriškai išanalizavus straipsnius, o ne siekiant juo įtalpinti į iš karto nustatymas grupes.
- Pagal kiekvieną temą, straipsniai buvo perskaityti ir išanalizuoti, ypatingai atsižvelgiant į pavadinimą, įžangą, padidintas ir paryškintas frazes ir pagal dominuojančią konotaciją, straipsniai suskirstyti į neigytus ir pozityvius/neutralius.
- Pagal surinktus duomenis sudaryta lentelė (pridėta prieduose), kurioje pateikiami straipsniai pagal temą, pobūdį bei su citatomis iš straipsnių, kurios buvo labiausiai pabrėžiamos tekstuose arba kitaip yra svarbios nustatyti rėmui.
- Kiekvienos temos straipsniai aprašyti tyrimo rezultatuose pateikiant informaciją kokiuose rėmuose Baltijos šalys yra pristatomos ir su pateiktais technikų bei savybių išryškinimo pavyzdžiais.
- Remiantis Baltijos šalių reprezentacijos tyrimo duomenimis įvertinama ar pasitvirtino ginamieji teiginiai

3.3. Tyrimo rezultatai

Darbotvarkės tyrimo rezultatai

Prieš aptariant darbotvarkės nustatymo tyrimo duomenis, galima išskirti pagrindines tendencijas pastebėtas atliekant tyrimą. Renkantis ir analizuojant tekstus jie visi nebuvo skirstomi tik į abstrakčias

temas (pvz. ekonomika, politika, sportas, kultūra ir pan.), dėl to, kad akivaizdžiai vyrauja daug konkretnės temos, kurios kartojasi dažniausiai. Pavyzdžiui, daug straipsnių skirta Rusijos žiniasklaidai Baltijos šalyse. Objektiviai tai galima aiškinti, kad *Sputnik* yra skirtas užsienio visuomenėms, todėl ieškant aktualumo tarptautiniu mastu, įvykių ir temų pasirinkimas susiaurėja savaime. Kita vertus, veikia minėta žiniasklaidos funkcija – naujienų atranka, todėl išryškėja kokie įvykiai *Sputnik* redakcijos laikomi svarbiausiais pateikti Vakarų valstybių auditorijoms. To pasekmė, kad skaitytojus pasiekia itin koncentruota informacija tam tikromis temomis (be to, dažnai tie patys įvykiai aprašomi keletą kartų), kurie nebūtinai atliepia esamą situaciją Baltijos šalyse.

Išanalizavus 260 tekstų publikuotų *Sputnik International* portale 2016 metais, paaiškėjo, kad reikšminga dauguma tekstų, kuriuose kalbama ir apie Baltijos šalis yra apie **saugumą** (įvykiai ir temos apie NATO veiklą, pratybas, susitikimus Baltijos šalyse ar joms dalyvaujant bei pačių vidaus įvykiai apie naujų saugumo dokumentų patvirtinimą, gynybos finansavimo padidinimą ir pan.). Tokių yra 184 tekstai arba 70, 8 %. Be to – 159 (86, 4%) yra skirti konkrečiai NATO temai. Nors be išsamesnės turinio analizės, dar negalima nusakyti tikslesnės Baltijos šalių reprezentacijos, tačiau tai rodo, kad įvykiai susiję NATO pajėgomis Baltijos valstybės yra išskiriamai kaip svarbiausi šiose šalyse ir yra itin dažna tema, per kurią vyksta šių šalių reprezentacija.

Kitoms temoms telieka 76 tekstai. Iš jų – 15-oje straipsnių ir žinučių pagrindinė tema yra **Rusijos žiniasklaida Baltijos šalyse** (5, 8 %). Trečioje vietoje, yra įvykiai sietini su **ekonomika** 14 tekstų (5,4 %), o iš jų 9 naujienos apie tai, kaip Baltijos šalių ekonomikas paveikė sankcijos Rusijai. 12 tekstų (4, 6 %) kalba apie **energetinius** projektus, o iš jų Nord Stream 2 projektui skiriama 7 straipsniai. Dar 6 tekstai yra apie **Ukrainą** (2,3 %), 5 (1,9%) – Rusijos politikų oficialūs pasisakymai, kuriuose kalbama išsamiau ir apie Baltijos šalis, 4 (1,5 %) – apie **pabėgėlių krizę**, o likę 17 labai įvairiomis temomis apie vidaus reikalus kaip rinkimai, šventės ar kokių nors ekspertų apžvalgos.

Apibendrinus galima teigti, kad kaip pagrindiniai įvykiai ir temos Baltijos šalyse dominuoja saugumas, su ypatingai dideliu dėmesio NATO pajėgumams ar pratyboms šiose šalyse. Kitos temos sudaro gana mažą atsvarą ir taip pat yra gana koncentruotos, išskiriant sankcijų Rusijai neigiamą poveikį Baltijos šalių ekonomikoms bei Nord Stream 2 projektą, kurio kontekste nuolatos minima ir Baltijos valstybių nuomonė. Taigi, užsienio visuomenei pateikiamas sąlyginai siauras svarbių temų ratas, tačiau jos savaime dar nenusako, kaip šiuose įvykiuose pristatomos Baltijos šalys.

Rėminimo tyrimo rezultatai

Tyrimui atrinkti tekstai buvo suskirstyti ne tik pagal temą, tačiau atsižvelgiant į rėminimui naudojamas technikas ir išskirtas detales, padalinti į dvi grupes: negatyvias ir pozityvias/neutralias reprezentacijas. Kaip ir buvo galima nuspėti, akivaizdžiai dominuoja neigiami aspektai apie Baltijos šalis, tokių tekstų net 206 (79, 2%). Taip pat, rasti vos keli tekstai, kurie gali būti suprasti kaip pozityvios reprezentacijos, tokių yra vos 7 (2, 7 %). Prie neutralių tekstų priskirti 47 (18, 1%). Didžioji dalis jų yra iš įvykių apie NATO pajėgas Baltijos šalyse. Jie pateikiami kaip trumpos naujienų žinutės, kurios neturi išskirtų savybių, todėl analizuojant tekstą kaip atskirą tyrimo vieneta, jis neturi nei negatyvios, nei pozityvios konotacijos. Atsižvelgiant į kontekstą, kad didelė dalis saugumo temos straipsnių pateikiami su neigiama konotacija, galima daryti prielaidą, jog jie neveikia kaip atsvara kritiškiems straipsniams. Be to, gali ir stiprinti kritiškų naujienų formuojamą priešišką reprezentaciją. Taip pat, galima pastebėti, kad daugumoje tekstų apie Baltijos šalis yra įterpiama ir Rusijos pozicija. Jeigu tai NATO tema, pateikiama ką apie tai mano Maskva, jeigu ekonominė situacija, pabrėžiamas sankcijų Rusijai neigiamas poveikis Baltijos šalims, jeigu Rail Baltica projektas, pabrėžiama, kad ekonominė nauda negalima ir dėl to, kad apeinama Rusija ir pan. Tyrimo rezultatai aptariami išsamiau, juos padalinant dvi grupes – saugumo ir kitas temas.

1. Saugumo darbotvarkės tekstų rėmai

Kaip jau buvo minėta, dauguma saugumo temos straipsnių yra apie NATO pajėgas Baltijos šalyse. Galima pastebėti, 2 tipų tekstus.

Vieni pateikiami kaip informacinė žinutė, be nurodyto autoriaus, todėl nėra itin kritiški, tačiau neigiamą konotaciją rodo keli aspektai: (1) daugumos tokių straipsnių pabaigoje, įdedamas toks pats ar panašus tekstas, kad NATO pajėgos, pratybos ir pan., Baltijos šalyse „**provokacija Rusijai**“ (30 straipsnių), „**kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui bei stabilumui**“ (34 straipsniai) bei pabrėžiama, kad Rusija nekelia jokios grėsmės; (2) nuolatos kabutėse rašoma, kad Baltijos šalys ginklavimasi, pratybas ir pan., grindžia grėsme iš Rusijos, taip nurodant, kad lyg ir kalbama apie reiškinį, kurio nėra. Taip pat, reikšmingoje dalyje straipsnių, kartojama, kad „**Ukrainos krizė yra tik pretekstas didinti militarizacijai**“ (30 straipsnių). Taigi, visi tokie tekstai parengti naudojant **konflikto rėmą**, t. y. kad Baltijos šalys ir NATO pajėgos šios šalyse provokuoja Rusiją, kelia grėsmę tiek regionui, tiek globaliai, nuneigia Baltijos ir kitų Vakarų valstybių susirūpinimą dėl įvykių Ukrainoje. Tokiam rėmui kurti nėra intensyviai naudojamos technikos, tikėtina dėl pačių žinučių trumpo informacinio pobūdžio. Tačiau dažnai kartojama „provokacija“ gali būti laikytina pagavia fraze bei atpažįstamas kontrasto kūrimas, kartojant Rusijos poziciją, kad Ukraina nėra tikra ginklavimosi

priežastis, Maskva nekelia grėsmės, taip suponuojant nuomonę, kad Baltijos valstybių ir NATO tikslai yra ne gynybiniai, o keliantys grėsmę Rusijai ir bendram saugumui.

Kiti straipsniai, kurie yra pasirašyti autorių arba kuriuose yra kalbinami įvairūs ekspertai, politikai ir akademikai, yra kur kas kritiškesni, o įvykiai įreminami pasitelkiant įvairesnes technikas. Galima išskirti dvi dominuojančias tendencijas, kurios nebūtinai sutampa tarpusavyje:

- Vienoje dalyje straipsnių, Baltijos šalys yra pristatomos kaip konfrontacijos tarp JAV ir Rusijos elementas. Pabrėžiama, kad Baltijos šalys yra „**Rusijos įtakos sfera**“, „**amžius buvo kontroliuojamos Rusijos**“ (pavyzdžiui: 149/06.16, 04/01.04, 177/07.21), todėl pasaulio ir regiono stabilumui kenkiama būtent JAV savo įsikišimu. Taip pat, dažnai kartojama, jog buvo sulaužytas 1997 Rusijos ir JAV susitarimas, dėl pajėgų šiose ir kitose Rytų Europos šalyse. (pavyzdžiui: 07/01.12, 17/02.07). Pačios Baltijos šalys pristatomos kaip priklausomos ir išnaudojamos JAV, todėl uždedamas **bejėgiškumo rėmas**. Tam naudojamos metaforos kaip „**Vašingtono satelitai**“, reikalingos JAV tik dėl pinigų „**kaip dar viena rinka pirkti jos ginklus**“, „**taikus, beveik pastoralinis regionas, kurį JAV paverčia savo tvirtove**“, „**atstovauja JAV interesus**“ (pavyzdžiui, 224/10.21, 19/02.09, 22/02.10). Taip pat, minima, kad visa Europa „**praranda autonomiją**“ dėl JAV įtakos (139/06.13). Stiprinti bejėgiškumo rėmui naudojamos metaforos, kad Baltijos šalys yra „**žmonių skydas**“ galimame konflikte tarp Vakarų ir Rusijos“ (147/06.15), kad jose „**laukinis žvėris žymisi teritoriją**“, rodo „**kas bosas regione**“, išnaudojamos „**parodyti JAV branduolinį potencialą**“, o „**ne dėl gynybos**“ (181/07.28), Taip pat, minima, kad konflikto atveju jos būtų „**bombardavimo vieta ir nušluotos nuo žemės paviršiaus**“ (246/11.27) bei pristatomos kaip „**taikiniai**“ (181/07.28).
- Kitas aspektas, iš dalies prieštarauja pirmajam, kadangi pačios Baltijos šalys yra pristatomos kaip paranojiškos, antirusiškos ir, kad jos pačios šliejasi prie JAV bei kitas valstybes nuteikinėja prieš Rusiją. Parodyti šalis kaip paranojiškas dėl Rusijos grėsmės naudojama ir metaforos, ir pagavios frazės kaip, kad Rusijos grėsme Baltijos šalims yra „**bepročio sapnas**“ (33/03.03), „**fantazijos pasaulis**“ (24/02.12), nuolat ironizuojama, kad Rusija yra „**tariama**“, „**neegzistuojanti**“ grėsmė (pavyzdžiui: 109/05.27, 121/06.01, 144/06.14), „**absurdas**“ (18/02.08). Dėl įvykių Baltijos šalių oro erdvėje, teigiama, kad tai „**išgalvoti incidentai**“ (72/04.30). Taip pat, pabrėžiamas Baltijos valstybių nusiteikimas prieš Rusiją ir kitų valstybių nuteikinėjimas: „**ypač stiprūs antirusiški sentimentai**“ (113/05.290), „**militarizaciją ir rusų mažumų diskriminaciją pateisina tariama Rusijos grėsme**“ (137/06.12). Naudojamos ir tokios sąvokos kaip „**neramūs kaimynai**“, „**antirusiška isterija turi daugiasluoksnę**

charakteristiką“ (08/01.17), „karo katalizatorius“ „vykdo etnines represijas“ „tikinti bomba“, „genocidinė politika nepiliečių atžvilgiu“ (13/02.05), Baltijos šalys „kuria isteriją dėl Rusijos agresijos“ (142/06.13). Be to, pabrėžiama, kad visuomenė šiose šalyse skiriasi nuo valdžios sakant: „Latvijos žmonės labiau susirūpinę ekonomine padėti, o ne mistine grėsme iš Rytų“ (202/09.08:), „elitas bijo, kad JAV nustos būti neabejotinu globėju“ (246/11.27). Panašių motyvų galima surasti ir daugiau, tačiau ir iš pateiktų citatų, metaforų ir pagavių frazių galima pastebėti labai aiškų **konfliktinį rėmą** ir Baltijos šalių reprezentaciją kaip itin priešišku Rusijos atžvilgiu. Keliuose straipsniuose aktualus ir **ekonomikos rėmas**, kadangi NATO pajėgos Lietuvoje pristatomos kaip Baltijos šalių siekis pagerinti savo ekonominę situaciją. Pavyzdžiui sakoma: „signalizuoja, kad negali ekonomiškai išsiversti ir joms reikia pagalbos, ypač iš JAV“ (30/02.19), „Baltijos šalių politikai NATO išnaudoja visų pirma ekonomiškai“ (08/01.17). Visiems trims minėtiems rėmams kurti, naudojama ir „raizginio“ technika, t. y. visi veiksmai susiję su Baltijos valstybių saugumo didinimu, remiantis jų kalbinamais ekspertais, yra pateikiama kaip Vakarų agresijos dalis, pačių Baltijos valstybių priešiškus arba siekis pagerinti ekonominę situaciją, kas iš pateikiamos naujienos temos nėra aišku.

Neutraliose reprezentacijos iš esmės negalima išskirti kokio nors rėmo, kadangi didžioji dalis straipsnių yra pateikiamos kaip trumpos informacinės žinutės. Be to, nors neutralūs straipsniai patys savaime savo turinyje neturi neigiamos informacijos, tikėtina dėl daug priešišku tekstų saugumo temomis, gali stiprinti Baltijos šalių kaip besiginkluojančių įvaizdį. Du pozityvūs pranešimai priskirti prie tokių, nes naudojami žodžiai sietini su pozityviomis konotacijomis, pavyzdžiui: Rusija kviečia „Baltijos partneres“ susitikimui, pirmiausiai siekiant aptarti „bendrą atsaką į iššūkius ir grėsmes“ (184/08.05) Kita, kad Rygos meras kviečia bendradarbiauti su Rusija ir „mažinti įtampas primenančias Šaltąjį karą“ (231/10.21). O bendrai galima teigti, kad ši dalis informacijos neatsveria aptartų neigiamų aspektų Baltijos šalių atžvilgiu, nes jų tiek per mažai, tiek nėra išskiriami kokie nors pozityvesni elementai.

2. Kitos temos

Temomis apie Rusijos žiniasklaidą Baltijos šalyse vyrauja tik neigiamos reprezentacijos. Galima manyti, kad taip pat naudojamas **konflikto rėmas**. Jis kuriamas sakant, kad Baltijos šalys „vykdo nuoseklią informacinį karą prieš Rusijos medijas“ (28/02.18), jų „sprendimai politiniai“, „pažeidžia ES teisinį reguliavimą ir žiniasklaidos laisvę“ (46/03.29), valdžios struktūrose

„antirusiška tendencija“, „*rusofobiška* aplinka medijose“ (164/07.04), reikia „skirti daugiau dėmesio neonacizmui, agresyviai nacionalizmui, etninei ir religinei nesantaikai, ypač Baltijos šalyse“ (226/10.21). Tokiomis ir panašiomis žinutės Baltijos šalys pristatomos kaip itin antirusiškos, nacionalistės, pažeidžiančios spaudos teises ir būtent orientuotos tik į rusišką žiniasklaidą.

Ekonomikos temomis naujienos pateikiamos bejėgiškumo ir konflikto rėmuose. **Bejėgiškumą** rodo tokios frazės kaip „antros klasės ES narės, savo teritoriją atidavusios JAV karinėms pajėgoms“, dirbančių žmonių likimai „atiduoti Vašingtono protėgė“ (63/04.22), „sumažėjus populiacijai, Baltijos šalių gyventojai dirba žemos kvalifikacijos darbus kitos Europos šalyse“ (153/06.19). **Konflikto rėmas** kuriamas pabrėžiant, kad „nori įsiteikti Vakarams“, „agresyvaus plano placdarmas“, „pirmas keršto taikiny“ (63/04.22) bei „taktika yra susirasti piktadari – Rusiją, kuri siekia jas užkariauti“ (63/04.22). Taip pat, kaip pozityvi reprezentacija gali būti laikytinos žinutės apie Latvijos priėmimą į EBPO, tačiau jose kokios nors savybės nėra pabrėžiamos.

Energetikos tema, išryškėja du rėmai. Konflikto rėmas kuriamas naudojant metaforas, kad Nord Stream 2 projektas yra „nesantaikos obuolys“ (01/01.01) bei visuose minima, kad Baltijos šalys priešinosi projektui, kai tuo metu Vokietija ar kitos šalys pritaria. **Bejėgiškumas** pabrėžiamas temomis apie Baltarusijos atominę elektrinę „Lietuvos valdžios pareigūnai eina iš proto“ dėl Baltarusijos atominės elektrinės, sakant projektas priimtas „priešiška ir isteriška“, kad Lietuvai teliks „užsiimti isterija prieš Rusiją ir jos partnerius“. Taigi, panašiai kaip ir buvusiuose straipsniuose pabrėžiamas Baltijos šalių antirusiški bruožai, bet kartu ir bejėgystė, atitinkamiems projektams daryti įtaką.

Pabėgėlių tematika naudojamas **ekonomikos rėmas**, tačiau su neigiama konotacija, pabrėžiant prastą finansinę būklę. Sakoma, kad Baltijos šalys „mažos ir skurdžios“ arba kad pabėgėliai „Sirijoje bijojo mirti nuo bombų, o Lietuvoje iš bado“ (247/11.28).

Temomis apie Ukrainą vėl ryškėja **konflikto rėmas**, akcentuojant, kad „Krymo totorių teisės yra geriau užtikrinamos negu rusų mažumų Baltijos šalyse“ (182/07.29), kad šios šalys „padarys viską, kad neleistų Berlynui ir Paryžiui pagerinti santykių su Maskva“ (35/03.05), „niekas nekreipia dėmesio į rusų mažumos teisių pažeidinėjimo Baltijos šalyse“ (164/07.04).

Rusijos politikų oficialiuose pranešimuose, kalbant apie Baltijos šalis išskiriama **konfliktinis rėmas** sakant, kad Baltijos šalyse „šlovinamas nacizmas ir iškraipoma II Pasaulinio karo istorija“ (09/01.18), „reikia skirti daugiau dėmesio žmogaus teisėms“, kovoti su „rasizmu, neonacizmu, etnine ir religine netolerancija, į masinį kiekį žmonių be pilietybės – ypač Baltijos šalyse“ (31/03.01). Taip pat, pabrėžiamas konfliktas, dėl nesutarimo dėl okupacijos, sakant, kad jos nebuvo „absurdas, neturintis jokio pagrindo“, „atitiko to meto teisę“ (62/04.21).

Likusiųose straipsniuose įvairiomis temomis, taip pat naudojamas **konflikto rėmas**, pabrėžiant Baltijos šalių nacizmą, agresyvų nacionalizmą, antirusiškumą: „**pavyzdys kaip šalys siekia perrašyti II Pasaulinio karo ir Holokausto istoriją**“ (38/03.11), „**specialiai demonizuoja Rusiją**“ (89/05.11), „**nacionalizmo ir neonacizmo tendencijos auga**“ (163/07.04). Prie pozityvių, galima išskirti, kad dvi temas straipsnį, kuriame nurodoma, jog bus minima Pergalės diena Baltijos šalyse, nors ir pabrėžiant, kad „**išlaisvinant Baltijos šalis nuo nacių okupacijos žuvo 80 000 SSRS karių**“ (81/05.06) arba Latvijos kvietimas ne eskaluoti konflikto Kalnų Karabache, bet daugiau savybių neišskiriant.

Baltijos šalių įvaizdis ir priešprieša tarp Vakarų valstybių:

Galima teigti, kad *Sputnik* yra naudojama skirtingų žinučių technika, kurioje dominuoja du pagrindiniai naratyvai. Pirmasis, Baltijos šalių reprezentacija kaip JAV marionėčių. Straipsniuose tokiam įvaizdžiui kurti naudojamos metaforos, kad šios šalys yra Vašingtono satelitai Europoje, o Valstijų provokuojame konflikte, jos būtų gyvų žmonių skydas. Per tokius pristatymus pabrėžiamas ne tik pačių Baltijos valstybių suvereniteto atidavimas JAV, bet ir visos Europos ne autonomiškumas. Tariamai nekontroliuojamai Vakarų įtakai Europoje, taip pat, naudojami ekspresyvūs išsireiškimai kaip kad žvėris žymisi teritoriją ar rodo kas bosas regione. Skatinama ir nepasitikėti Baltijos valstybių vadovais, kadangi būtent jie atstovauja JAV interesus. Taip pat, bandoma parodyti, kad šiam regionui iki JAV įsikišimo nebuvo būdingas agresyvumas, pristatant Baltijos šalis iki tol buvusias taikiomis, beveik pastoralinėmis valstybėmis. Taip pat, minimas valstybių priklausymas Rusijos įtakos sferai, o šis JAV įsikišimas yra nenatūralus, dėl to kelia grėsmę globaliam ir regioniniam saugumui. Dalyje straipsnių minima, kad konflikto atveju Baltijos ir Europa nukentėtų labiausiai. Taip pat, Baltijos valstybių palaikomas sankcijų Rusijai pratęsimas, priešinimas bendrai Europos kariuomenei, aiškinama tuo, kad tai ne dėl naudos Europai, bet dėlto, kad taip nori JAV.

Kita reprezentacija, yra pačių Baltijos valstybių agresyvumas Rusijos atžvilgiu. Tokiam įvaizdžiui kurti pasitelkiamos ir demoralizacijos technika, hiperbolizuojant valstybių pristatymus. Valstybės pristatomos kaip paranojiškos, isteriškos, neramios kaimynės, nuolat pabrėžiant, kad jokia grėsmė iš Rusijos neegzistuoja. Griežtas *antirusiškumas* pateikiamas kaip ilgametė ir daugialypė Baltijos valstybių charakteristikos dalis. Pabrėžiama, kad valstybės diskriminuoja išskirtinai tik rusų žurnalistus. O Rusijos grėsmė reikalinga pateisinti ginklavimuisi ir rusakalbių teisių pažeidimams. Pastarasis aspektas pateikiamas naudojant stiprius išsireiškimus kaip genocidas ar represijos. Taip pat, naudojami ir palyginimai, kad net Krymo totorių teisės geriau užtikrinamos (už ką kritikuojama Rusija). Pateikiami nusistebėjimai kaip tokios šalys gali būti dalis NATO ar ES. Be kita, toks griežtas

antirusiškumas pateikiamas kaip kenkiantis pačioms Baltijos valstybėms ekonominiiais aspektais. Baltijos valstybių siekis nuteikti ir kitas valstybes, parodomas per ES sankcijų temą, Nord Stream 2 projektą ir kai kuriuose NATO temos straipsniuose. Juose akcentuojama, kad, kai vienos Europos valstybės žiūri kur kas palankiau Rusijos atžvilgiu, Baltijos valstybės siekia įtikinti nepalankiais sprendimais Maskvos atžvilgiu.

Rusijos patrauklūs bruožai per kritiką Baltijos šalims

Rusijos kaip **tarptautinės taikos ir stabilumo saugotojos** įvaizdis yra kuriamas NATO ir Baltijos valstybių karinių pajėgumų didinimą, pristatant kaip keliantį grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui, dėl kurio Maskva reiškia susirūpinimą. Taip pat, savo kaip **didžiosios valstybės** ambicijas, nurodo pabrėždama, kad pasaulyje reikia spręsti ne šias, jos nuomone, nepagrįstas grėsme problemas, bet tikrus iššūkius Artimuosiuose Rytuose. Rusijos kaip **besąlygiškai besilaikančios tarptautinės teisės ir susitarimų** pristatymas, dažniausiai yra akcentuojamas, per tai, kad JAV savo veiksmais Baltijos šalyse pažeidžia 1997 susitarimą. Taip pat, pristatydamą oro ir jūros erdvių incidentus kaip išsigalvotus, Rusija kiekvieną kartą pabrėžia, kad laikosi tarptautinių normų ir nepažeidžia valstybių sienos, ką galima sieti ir su norima akcentuoti **pagarba suverenitetui**.

Kaip vieną iš patrauklių užsienio politikos bruožų, Maskva yra nurodžiusi gebėjimą **užmegzti tarptautinius dialogus**. *Sputnik* straipsniuose taip pat, akcentuojamas Maskvos siekis susitikti su Baltijos valstybėmis, vėliau jas kritikuojant dėl uždelstų atsakymų ir nesusitikimo, tačiau taip parodant Rusijos pastangas. Su **skaidrumo ir nuspėjamumo** aspektais, gali būti siejami tie pristatymai, kur Maskva išreiškia nusiskundimus, kad nėra informuota apie visus NATO veiksmus Baltijos valstybėse, pati skatina „žaisti atviromis“ kortomis bei kartoja, kad nekelia jokios grėsmės nei šioms, nei jokioms kitoms valstybėms.

Daug straipsnių yra skirta Baltijos šalių reprezentacijai kaip nacionalistinių antirusiškų valstybių, kurios pažeidžia rusakalbių mažumų teises. Taip Maskva pademonstruoja, savo siekius **apsaugoti tėvynainių teises ir legitiminius interesus** užsienio valstybėse. O toks pristatymas, atspindi ir dokumentuose minimus tikslus kovoti su **agresyviu nacionalizmu, neonacizmu ir diskriminacija**. Šių klausimų aktualizavimas taip pat, parodo Rusiją kaip **žmogaus teisių ir laisvių gynėją**, akcentuojant kaip **Vakarai taiko dvigubus standartus**, neatsižvelgdami į pažeidimus Baltijos valstybėse. Be kita ko, kritika, jog Baltijos valstybės diskriminuoja Rusijos žiniasklaidą yra parodomas jos siekis **ginti žodžio laisvę**.

IŠVADOS

1. Išanalizavus tradicines švelniosios galios idėjas ir jų pritaikymą Rusijos užsienio politikoje, pasitvirtino pirmasis teiginys:

Formaliai Rusija perėmė švelniajai galiai būdingus šaltinius ir jų sklaidos įrankius, tačiau taikant juos praktikoje, jos strategija yra paremta abejonių, nepasitikėjimo ir susipriešinimo tarp valstybių skatinimu, savo potencialiai patrauklių savybių formavimu per kritiką kitiems bei įtaka per baimę, todėl šiame darbe ji apibrėžiama kaip destruktvyioji galia.

Viena vertus, Rusijos oficialiuose dokumentuose švelnioji galia yra nurodoma kaip integrali jos užsienio politikos dalis bei nurodomi patrauklūs įvaizdžio, vidaus ir užsienio politikos bruožai, vertybinis pagrindas bei kultūros reikšmė. Taip pat, Maskva turi įrankius pasiekti norimas auditorijas per kultūrinės, žiniasklaidos, švietimo, politines ir kitas organizacijas. Tačiau praktikoje, tokių resursų naudojimas yra paremtas destruktvyiais ketinimais. Pirmiausia, švelniajai galiai būdingą didelį pilietinės visuomenės įsitraukimą ir dėl to, patikimo įvaizdžio formavimą, Rusija pakeičia valstybės kontroliuojamų organizacijų veikla ir abejonių bei nepasitikėjimo kitomis valstybėmis skatinimu. Antra, vietoje siekio pozityviais būdais įtikinti Rusijos patrauklumu, Maskva savo teigiamus bruožus apsibrėžia per kritiką kitoms šalims. Trečia, bendrų interesų formavimas, pakeičiamas įtampų ir priešpriešų skatinimu tarp valstybių, taikant šį būdą skirtingais lygmenimis – pavienėms šalims, Europos viduje ir bendrai tarp Vakarų valstybių. Ketvirta, baimės jausmo sukėlimas padeda Rusijai didinti savo įtaką, jai pačiai neturint tikrovę atspindinčių švelniosios galios šaltinių.

2. Empirinio tyrimo duomenys patvirtino ir antrąjį teiginį:

Sputink naujienų portale dominuoja neigiamos Baltijos šalių reprezentacijos, kurios yra išnaudojamos destruktvyios galios įgyvendinimui formuojant neigiamą trijų valstybių įvaizdį Vakarų auditorijai, skatinant įtampas ir nesutarimus tarp JAV ir Europos bei išryškinant Rusijos patrauklius bruožus per kritiką joms.

- Pritaikius rėminimo ir darbotvarkės žiniasklaidos tyrimo metodus, buvo patvirtinta, kad *Sputink* naujienų portale dominuoja neigiamos Baltijos šalių reprezentacijos. Tokių yra net 206 straipsniai iš 260 arba 79, 2 % visų pateikiamų naujienų. Pozityvių

tekstų šalims skirta vos 7 arba 2, 7 % ir likę 18, 1 % yra neutralūs, todėl pagrįstai galima teigti, kad jie neatsveria formuojamo neigiamo įvaizdžio.

- Baltijos valstybių neigiamas įvaizdis kuriamas dviejų naratyvų pagalba, kurie ne tik leidžia apibūdinti kaip yra reprezentuojamos Baltijos šalys, bet ir kaip yra skatinamas nepasitikėjimas ir priešprieša tarp JAV ir Europos. Pirmoji reprezentacija kuriama uždedant bejėgiškumo rėmą, Baltijos valstybes pristatant kaip JAV marionetes. Formuojamas įvaizdis, kad šios šalys yra nesavarankiškos, turinčios ekonominių ir demografinių problemų, reikalingos kaip karinė teritorija galimo konflikto su Rusija atveju. Antrojoje reprezentacijoje, naujienos pateikiamos uždedant konflikto rėmą. Formuojamas įvaizdis, kad Baltijos valstybės pačios yra agresyvios, nacionalistinės, antirusiškos, *rusofobiškos*, isteriškos ir paranojiškos. Nors kuriami įvaizdžiai skirtingi, jie abu yra išnaudojami didinti nepasitikėjimui ir priešpriešai tarp Europos ir JAV. Dominuojančios temos, kurių pagalba norima parodyti sankirtą tarp Europos valstybių tarpusavyje ir su JAV, yra NATO pajėgos Baltijos valstybėse, ES sankcijos Rusijai ir Nord Stream 2 projektas. Pirmuoju atveju, trijų valstybių pozicija pateikiama kaip atstovaujanti Vašingtono interesus, taip akcentuojant Europos autonomijos praradimą dėl JAV įtakos. Antruoju, Baltijos šalys pristatomos kaip iš principo nusiteikę prieš visa kas rusiška, taip kenkiant Europos energetiniam saugumui, ekonomikai ir regiono stabilumui.
- Tyrimas parodė, kad per kritiką Baltijos šalims, kartu parodomi ir patrauklūs Rusijos bruožai suformuluoti jos politiniuose dokumentuose. Straipsniuose ryškiausi šie Maskvos įvaizdžiai: tarptautinės taikos ir stabilumo saugotoja, besąlygiškai gerbianči tarptautinės teisės normas ir suvereniteto principą. Akcentuojamas ir jos gebėjimas užmegzti tarptautinius dialogus, skaidrios ir nuspėjamos užsienio politikos bruožai. Taip pat, Rusija siekia save parodyti kaip žmogaus ir žodžio laisvės gynėją, ypač apsaugant tėvynainių ir rusų žurnalistų interesus. Straipsniuose pabrėžiami ir jos deklaruojami tikslai kovoti su agresyviu nacionalizmu, neonacizmu, fašizmu, diskriminacija, netolerancija ir dvigubų standartų taikymu. Tai parodo, kaip Rusija be tikrųjų švelniųjų pajėgumų mėgina konstruoti patrauklesnį įvaizdį.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Alheide, David L *The News Media, the Problem Frame, and the Production of Fear. The Sociological Quarterly*, 1997, vol. 38, No. 4.
2. BBC World Service, HARD Talk, 2016 11 25, <<http://www.bbc.co.uk/programmes/n3ct0c67>>, [žiūrėta 2016 11 26].
3. Cambell, David, *Writing Security: United States Foreign Policy and the Politics of Identity*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1992.
4. Castells, Manuel *Communication power*, Oxford: Oxford University Press, 2011.
5. Denisenko, Viktor, *Rusijos periodinės spaudos požiūris į Baltijos šalis geopolitinių pokyčių kontekste (1991–2009)*, Daktaro disertacija, Vilniaus universitetas, 2016.
6. Erickson, Amanda, *If Russia Today is Moscow's propaganda arm, it's not very good at its job*, The Washington Post, 2017, <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/01/12/if-russia-today-is-moscows-propaganda-arm-its-not-very-good-at-its-job/?utm_term=.81e377788ef6>, [žiūrėta 2017 04 01].
7. Entman, Robert M., *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*, *Journal of Communication*, Vol. 43, No. 4, 1993.
8. Estonian Internal Security Service, Annual Review of 2015, p. 8, <<https://www.kapo.ee/en/content/annual-reviews.html>>, [žiūrėta 2017 04 22].
9. Fairhurst, Gail Robert A. Sarr, *The Art of Framing*, San Francisco: Jossey-Bass, 1996/
10. Feklyunina, Valentina *Soft power and identity: Russia, Ukraine and the 'Russian world(s)'*, *European Journal of International Relations*, Vol. 22(4), 2016.
11. Feklyunina, Valentina *Battle for Perceptions: Projecting Russia in the West*, *Europe-Asia Studies*, Vol. 60, No. 2, 2008.
12. Freedom House, *Russia Overview*, <<https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2016/russia>>, [žiūrėta 2017 04 20].
13. Foreign Policy Concept of Russian Federation, 2000, <<https://fas.org/nuke/gu2ide/russia/doctrine/econcept.htm>>, [žiūrėta 2017 04 21].
14. Foreign Policy Concept of Russia Federation, 2008, p. 13, <http://www.russianmission.eu/userfiles/file/foreign_policy_concept_english.pdf>, [žiūrėta 2017 04 20].

15. Foreign Policy Concept of Russia Federation, 2016, <http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/2542248>, [žiūrėta 2017 04 24].
16. Gamson, William A., Andre Modigliani, *Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach*, American Journal of Sociology, Vol. 95, No. 1, 1989.
17. Kaid Lynda Lee (sud.), *Handbook of Political Communication Research*, London, New Jersey, 2004.
18. Kosachev, Konstantin, *Neftgazovaia Diplomatiia kak Ugroza Marginalizatsii*, Nezavisimaya Gazeta. 2004, <http://www.ng.ru/world/2004-12-28/5_uspeh.html>, [žiūrėta 2017 04 22].
19. Koshkin, Pavel, *How propaganda re-shapes the information space for Russia, the West*, Russia Direct Organisation, 2016, <<http://www.russia-direct.org/analysis/how-propaganda-re-shapes-information-space-russia-west>>, [žiūrėta 2017 05 10].
20. Lall, Rashmee R., *Russia's economy is weak; fear is Putin's only weapon*, The National Opinion, <<http://www.thenational.ae/opinion/comment/russias-economy-is-weak-fear-is-putins-only-weapon#page1>>, [žiūrėta 2015 05 10]
21. Lall, Rashmee R., *Russia's economy is weak; fear is Putin's only weapon*, The National Opinion, <<http://www.thenational.ae/opinion/comment/russias-economy-is-weak-fear-is-putins-only-weapon#page1>>, [žiūrėta 2015 05 10].
22. Latvian Security Policy, Annual Report of 2015, p. 5, <<http://www.dp.gov.lv/en/>>, [žiūrėta 2017 04 12].
23. LR Valstybės saugumo departamentas, *Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas*, Vilnius, 2015, p. 9-10, <<http://www.vsd.lt/files/documents/635633000992101250.pdf>>, [žiūrėta 2017 04 22].
24. Lucas, Edward, *Whataboutism: Come again Comrade?*, 2008, <<http://www.economist.com/node/10598774>>, [žiūrėta 2017 04 15].
25. Lukin, Alexander *From a Post-Soviet to a Russian Foreign Policy*, Russia in Global Affairs, 2008, <http://eng.globalaffairs.ru/number/n_11886>, [žiūrėta 2017 04 12].
26. Maliukevičius, Nerijus, *Rusijos informacijos geopolitikos potencialas ir sklaida Lietuvoje* (monografija). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2008.
27. McCombs, Maxwell E.; et al., *Candidate's images in Spanish elections: Second-level agenda-setting effects*, Journalism & Mass Communication Quarterly, Vol. 74, No. 4, 1997.

28. McCombs Maxwell E., Donald L. Shaw, *The Agenda-Setting Function of Mass Media*, The Public Opinion Quarterly, Vol. 36, No. 2, 1972.
29. McCombs, Maxwell E. *Setting the agenda: The mass media and public opinion*, Malden: Blackwell Publishing, 2008.
30. McQuail, Denis, *Mass Communication Theory: An Introduction*, London: Sage Publications, 1994.
31. Mockutė, Miglė, *The Images of the Baltic States in the International Media upon Accession to NATO and the EU*, Lithuanian Foreign Policy Review, No. 28, 2008.
32. Morozov, Vladimir, *Resisting Entropy, Discarding Human Rights: Romantic Realism and Securitization of Identity in Russia*, Cooperation and Conflict, 2002.
33. Muižnieks, Nils (sud.), *Manufacturing Enemy Images? Russian Media Portrayal of Latvia*, Riga: Academic Press of University of Latvia, 2008.
34. National Security Concept of Russia Federation, The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, 2000, <http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/589768>, [žiūrėta 2017 04 21].
35. Nimmo, Ben, *Propaganda in a New Orbit: Information Warfare Initiative Paper No. 2*, Centre for European Policy Analysis, 2016, < http://cepa.org/files/?id_plik=2083>, [žiūrėta 2017 05 02].
36. Nye, Joseph S., *Public Diplomacy and Soft Power*, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, vol. 616, 2008, p. 95.
37. Nye, Joseph S., *Soft Power and American Foreign Policy*, Political Science Quarterly, Vol. 119, No. 2, 2004.
38. Nye, Joseph S., *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, New York: Public Affairs, 2004.
39. Nye, Joseph S., *The Changing Nature of World Power*, Political Science Quarterly, Vol. 105, No. 2, 1990.
40. Nye, Joseph S., *The Future of Soft Power*, New York: Public Affairs, 2011.
41. Rogers, Everett M., James W. Dearing, *Agenda-Setting Research: Where Has It Been? Where Is It Gone?.*, Annals of the International Communication Association, Vol. 11, 1988.
42. Rossotrudnichestvo, About Rossotrudnichestvo, <<http://www.rs.gov.ru/en/about>>, [žiūrėta 2017 04 22].

43. Rostoks, Toms, Andris Spruds (sud.), *The Different Faces of "Soft Power": the Baltic States and Eastern Neighborhood between Russia and the EU*, Latvian Institute of Foreign Affairs, 2015, p. 103
- Scheufele, Dietram A., *Framing as a theory of media effects*, *Journal of Communication*, Vol. 49, No. 1, 1999.
44. Rusciano Frank L., *The Construction of National Identity: A 23-Nation Study*, *Political Research Quarterly*, Vol. 56, No. 3, 2003, p. 361.
45. Russia Insider, About, < <http://russia-insider.com/en/about>>, [žiūrēta 2017 04 22].
46. Russian National Security Strategy till 2020, Russian Federation Presidential Edict 683, 2015, p. 5 – 6, <<http://www.ieee.es/Galerias/fichero/OtrasPublicaciones/Internacional/2016/Russian-National-Security-Strategy-31Dec2015.pdf>>, [žiūrēta 2017 03 03].
47. Russkiy Mir Foundation, About Russkiy Mir Foundation, <<http://ruskiymir.ru/en/fund/>>, [žiūrēta 2017 04 22].
48. RT, About RT, <<https://www.rt.com/about-us/>>, [žiūrēta 2017 04 22].
49. RT, Sputnik launched to news orbit: Russia's new intl. media to offer alternative standpoint, 2014, < <https://www.rt.com/news/204231-sputnik-news-agency-launched/>>, [žiūrēta 2017 05 01].
50. Pelnēns, Gatis (sudarytojas), *The 'Humanitarian Dimension' of Russian Foreign Policy in Georgia, Moldova, Ukraine and the Baltic States and the Baltic States*, Ryga: Centre for East European Policy Studies, 2010.
51. Plokhyy, Serhii *The Soviet Union is Still Collapsing*, *Foreign Policy*, 2016, pieiņa per internetu: < <http://foreignpolicy.com/2016/12/22/the-unlearned-lessons-from-the-collapse-of-the-soviet-union/>>, [žiūrēta 2017 04 20].
52. Pomerantsev, Peter Michael Weiss, *The Menace of Unreality: How the Kremlin Weaponizes Information, Culture and Money*, Institute of Modern Russia: The Interpreter, 2014.
53. Pomerantsev, Peter, *Nothing Is True and Everything Is Possible: The Surreal Heart of the New Russia*, New York: Public Affairs, 2015, p. 241.
54. Popescu, Nicu, *Russia's Soft Power Ambitions*, Centre for European Policy Studies, CEPS Policy Briefs, No. 115, 2006, < <http://aei.pitt.edu/11715/1/1388.pdf>>, [žiūrēta 2017 04 21].
55. Putin, Vladimir, *Opening Address at the Meeting with the Participants of the International NGO Forum, Civil G8 2006*, <<http://eng.kremlin.ru/transcripts/8295>>, [žiūrēta 2017 04 11].

56. Putin, Vladimir *Russia always evolves as a «blossoming complexity» as a State - civilization, bounded by Russian people*, Evrazia.org, 2013, <<http://evrazia.org/print.php?id=2386>>, [žiūrēta 2017 04 20].
57. Sakwa, Richard, *The Cold Peace: Russo-Western Relations as a Mimetic Cold War*, Cambridge Review of International Affairs, Vol. 26, 2013.
58. Sleboda, Mark *What Joseph Nye doesn't get about soft power*, Sputnik International, 2013, <https://sputniknews.com/voiceofrussia/2013_05_27/What-Joseph-Nye-doesn-t-get-about-soft-power/>, [žiūrēta 2017 04 16].
59. Soobshil, Oborony, *Inostrannym Jurnalistam chto Sushchestvuet Osobaya Vostochnaya Demokratia*, Newsru.com, 2004, <<http://www.newsru.com/arch/russia/12jul2004/democracy.html>>, [žiūrēta 2017 04 20].
60. Sputnik, About US, <<https://sputniknews.com/docs/about/index.html>>, [žiūrēta 2017 05 05].
61. Stengel. Richard, *Person of the Year: Choosing Order Before Freedom*, 2007, <http://content.time.com/time/specials/2007/personoftheyear/article/0,28804,1690753_1690757,00.html>, [žiūrēta 2017 05 10].
62. Szostek, Joanna, *Russia and the News Media in Ukraine: A Case of "Soft Power"?*, East European Politics and Societies and Cultures, Volume 28, No. 3, 2014, p. 463.
63. Taylor, Philip M., *Munitions of the Mind: A history of Propaganda from Ancient World to the Present Day*, Manchester: Manchester University Press, 3rd Edition, 2003.
64. Valdai Discussion Club, About Valdai Club Foundation, <<http://valdaiclub.com/about/valdai/>>, [žiūrēta 2017 04 22].
65. Wilson, Jeanne L., *Russia and China Respond to Soft Power: Interpretation and Readaptation of a Western Construct*, Political Studies Association, Politics, Vol. 35, 2015.
66. Winnerstig, Paul (sud.), *Tools of Destabilization: Russian Soft Power and Non-military Influence in the Baltic States*, Stoholmas: Försvarsdepartementet, 2014, p. 20.

SANTRAUKA/SUMMARY

Černiauskaitė A. Representation of the Baltic States through Russian Media in English: Portraying the Enemy Image: Paper of the Master's degree / International Relations and Diplomacy Programme, VU Institute of International Relations and Political Science; Supervisor: dr. Nerijus Maliukevičius, 2017, p. 49.

Key words: soft power, Russia, foreign policy, destructive power, representation, image, media, the Baltic States

The issue of this master thesis is to understand how officially declared soft power resources and instruments are used in the opposite – destructive – means, in Russian foreign policy. The main purpose of the paper by critical analysis of the Russia soft power to conceptualize its inherent strategy and, according to the Baltic States representation through Russian media in English, to show how it is implemented in practice.

By taking into consideration the issue and the main purpose of the paper four objectives are composed. After describing traditional soft power conception, to analyse critically how this foreign policy direction is used in Russia and to conceptualize its intrinsic strategy. Secondly, to present what were the main factors that stimulated an adoption of soft power into Moscow's officially declared foreign policy and by analysis of its policy documents, to characterize how Russia seeks to be perceived by international society. Then, through data-setting and framing media analysis methods, to examine how the Baltic States are represented through Russian media in English. According to the research results, to show how the representation of these states expose not soft, but destructive power and how officially attractive foreign policy features are revealed through criticism on other states. Two statements were proved by this research. Firstly, formally Russia adopted inherent to soft power resources and its tools of dissemination, but in practice, Moscow strategy is based on spreading doubts, mistrust and polarization between countries, its potentially attractive features are formed through the criticism on others, and its influence is grounded on the fear, for this reason Russian strategy is described as destructive power in this paper. Secondly, the Baltic States are represented in the negative way through Sputnik News website, these representations are exploited of the destructive power

implementation by portraying three states through unfavourable image to Western society, by promoting tension and collision between the USA and Europe, and by characterizing Russian attractive features through the criticism of these states.

Benefits of this master thesis is the demonstration of soft power characteristic inherent only for Russia, and by analysing its strategies the term destructive power was proposed. The analysis of the Baltic States representation showed how this destructive power is used through Russian media in English.

LENTELIŲ SĄRAŠAS

- 1 lentelė. Elgesio formos valdymo ir bendro pasirinkimo galių diapazone, p. 13
- 2 lentelė. Švelniosios galios šaltiniai, skleidėjai ir adresatai, p. 14.
- 3 lentelė. Rusijos švelniosios galios šaltiniai pagal Nacionalinio saugumo koncepciją, p. 27.
- 4 lentelė. Rusijos švelniosios galios šaltiniai pagal RF Užsienio politikos koncepciją, p. 33 –
34.

PRIEDAI

1. Tekstų pasiskirstymas ir svarbiausios savybės

Negatyvios reprezentacijos	Neutralios/pozityvios reprezentacijos
Apie saugumą	
<p>04/01.04: „veiksmai kalba garsiau negu žodžiai“, NATO braunasi į Rusijos „įtakos erdvę“, „provokacija“.</p> <p>05/01.07: ironija: Estija bijo „nenuspėjamo kaimyno“, NATO „gynybos aljansas“.</p> <p>07/01.12: Baltijos ir kitoms šalims reikia „atsibusti, pauostyti kavos, taikos per jėgą negalima pasiekti“. Dėl veiksmų Baltijos šalyse „sulaužytas 1997 JAV-Rusijos susitarimas“.</p> <p>08/01.17: „iš Baltijos šalių JAV įsiverš į Rusiją“, „Vašingtono satelitai“, Baltijos šalių politikai kelia „įniršio priepuolį“, naudoja „seną dainelę, kad Rusija yra agresorius“, „taikų, beveik pastoralinį regioną paverčia JAV tvirtove“, „Rytų frontas“, „kelia grėsmę Rusijai“, „Baltijos šalių politikai NATO išnaudoja visų pirma ekonomiškai“, nes kenčia nuo ekonominės krizės ir sankcijų Rusijai, „neramūs kaimynai“, Rusijai NATO Baltijos šalyse yra „akmuo bate“, „antirusiška isterija turi daugiasluoksnę charakteristiką“, „privers Rusiją reaguoti“.</p> <p>12/02.04: „konflikto atveju Baltijos šalyse NATO pralaimėtų, dėl to 4 kartus didina pajėgumus“.</p> <p>13/02.05: kritika BBC filmui <i>Inside the War Room</i>, NATO plėtra į Baltijos šalis yra „kvailystė“, paralelė su Rusija yra „neatitinka tikrovės“, Latvijoje vykdoma „genocidinė politika jos nepiliečių atžvilgiu“, „Latvija kaip <i>monoetninė</i> valtybė pati yra grėsmė savo nacionaliniam saugumui“, Baltijos valstybių etninė politika yra „tikinti bomba“, konflikto atveju „Ryga galės kaltinti tik save“, NATO ekspansija į Rytus yra „karo katalizatorius“, NATO įtraukė</p>	<p>03/01.04: (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>25/02.13 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>26/02.16 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>29/02.18 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>45/03.24 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>47/03.30 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>61/04.20 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>75/05.02 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>79/05.04 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>86/05.11 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>90/05.12 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>100/05.23 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>106/05.25 (neutrali informacinė žinutė).</p>

valstybes „kurios vykdo etnines represijas“, Baltijos šalių etninė politika yra „kelias į nelaimės“.	žinutė).
14/02.06: „NATO ekspansija į Baltijos šalis ir Lenkija kenkia regioniniam ir globaliam saugumui“, „Ukrainos konfliktu prisidengiama kaip pretekstu didinti karinius pajėgumus“, Rusija „neigia tariamus kaltinimus ir niekam nekelia grėsmės“.	117/05.30 (neutrali informacinė žinutė).
16/02.07: „įsivaizduojami grėsmės scenarijai yra pretekstas ginklavimuisi“.	131/06.08 (neutrali informacinė žinutė).
17/02.07: Rusija siekia dialogo, nes „yra susirūpinusi NATO pajėgomis, ypač Baltijos šalyse“, pažeidžiamas 1997 JAV-Rusijos susitarimas.	135/06.10 (neutrali informacinė žinutė).
18/02.08: „Rusijos karas prieš Baltijos šalis yra absurdas“, NATO ir Baltijos šalys naudoja „neegzistuojančią grėsmę“, naudojamosi Rusija kaip „senu priešu“, pajėgos Baltijos šalyse kelia grėsmę Rusijai ir verčia atsakyti, „Rusija nekelia grėsmės nei Baltijos šalims, nei niekam kitam pasaulyje“.	136/06.11 (neutrali informacinė žinutė).
19/02.09: Rusijos invazija į Baltijos šalis yra „absurdiška istorija“, Baltijos šalys ginkluojasi, nes „JAV reikia daugiau pinigų“, „mistiška“, kodėl vienu metu sutampa visų nuomonė dėl ginklavimosi reikalingumo, Rusijos invazijos kaina į Baltijos šalis yra per didelė, ji gautų tik „trumpą pergalę prieš Vakarų, etninius rusus ir nacionalizmo antplūdį Rusijoje“, o Baltijos šalims, tai reikštų „populiacijos išnykimą ir ekonomikos žlugimą“, „užtildomas sveiko proto balsas“.	141/06.13 (neutrali informacinė žinutė).
20/02/10: ironija: NATO ir Baltijos šalys siekia atgrasyti „agresyvią“ Rusiją, kai Rusija kartoja, kad tai „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.	143/06.13 (neutrali informacinė žinutė).
21/02.10: dėl NATO pajėgumų didinimo Rusija „palikta tamsoje“, Rusija kartoja, kad tai „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.	145/06.14 (neutrali informacinė žinutė).
22/02.10: kai vienos Vakarų šalys palankesnės Rusijai, Baltijos šalys yra „nepaprastai antirusiškos ir atstovauja JAV interesus“.	146/06.15 (neutrali informacinė žinutė).
	148/07.08 (neutrali informacinė žinutė).
	184/08.05: Rusija kviečia „Baltijos partneres“ susitikimui, „bendro atsako į iššūkius ir grėsmes“. (P). (*ironija – „komunikuojant per medijas sunku išspręsti klausimus“).
	185/08.05 (neutrali informacinė žinutė).
	192/08.22 (neutrali informacinė žinutė).
	195/08.29 (neutrali informacinė žinutė).
	198/09.02: Lietuva „svarsto

<p>23/02.10: ginklavimas Baltijos šalyse ir Rytų Europoje primena Šaltąjį karą.</p> <p>24/02.12: Rusijos grėsmė Baltijos šalims yra „fantazijos pasaulis“, NATO formuojama antirusiška nuomonė yra „palankiai priimama Baltijos šalyse“.</p> <p>30/02.19: Baltijos šalys kenčia nuo „Europos integracijos, industrijų žlugimo, protų nutekėjimo“, negali rodyti „teigiamo pavyzdžio“ Rusijai, „globalios politikos elementas“, šalys „signalizuoja, kad negali ekonomiškai išsiversti ir joms reikia pagalbos, ypač iš JAV“, NATO pajėgos „būdas užsidirbti“, „skamba banaliai, bet tai taip paprasta“, „žvangina kalavijus“, vykdomos „provokacijos prieš rusakalbes mažumas“, skleidžia propagandą, „griežtai kontroliuojama informacija“, „degtukai vaiko rankose nėra žaislas“.</p> <p>31/02.25: ataka prieš Baltijos šalis „nėra ant stalo“.</p> <p>33/03.03: Rusijos agresija Baltijos šalyse ir Rytų Europoje yra kaip „bepročio sapnas“.</p> <p>41/03.17: NATO pajėgos Baltijos šalyse yra „provokacija“, „destabilizuoja regioną“, pažeidžia ankstesnius susitarimus.</p> <p>44/03.24: prašoma nustoti pasakoti „siaubo istorijas“, kad Rusija gali įsiveržti į Baltijos šalis, „absurdiška teigti kitaip“, „pažeidžiama Rusijos Vakarų siena“.</p> <p>49/04.02: Rusija nekelia grėsmės, o pajėgos Baltijos šalyse paremtos „įsivaizduojama grėsme“.</p> <p>50/04.03: ironija apie karių rotaciją „kitas!“.</p> <p>52/04.04: D. Trump kritika dėl priklausymo nuo JAV, išskiriant Baltijos šalis kaip gavusias itin daug pajėgumų.</p> <p>53/04.06: „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.</p> <p>55/04.08: „II Pasaulinio karo stilius“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.</p> <p>57/04.08: po ministro pirmininko komentaro „Lietuva panikos</p>	<p>Maskvos pasiūlymą“ (N).</p> <p>203/09.08: Baltijos šalys nėra „užstrigusios ties Rusijos grėsmė“ ir „siekia taikos“, Rusija siūlo „dialogą“, bet kenčia nuo Rusijos „hibridinio karo“. (N – yra ir pozityvios, ir negatyvios informacijos).</p> <p>207/09.13 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>208/09.17 (neutrali informacinė žinutė) apie kibernetinio saugumo susitikimą Vilniuje.</p> <p>223/10.19: apie išlaidas gynybai. (N).</p> <p>231/10.21: Rygos meras kviečia bendradarbiauti su Rusija ir „mažinti įtampas primenančias Šaltąjį karą“. (P)</p> <p>232/10.25 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>234/10.26 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>235/10.26 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>241/11.08 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>245/11.19 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>251/12.14 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>255/12.22 (neutrali informacinė</p>
---	---

<p>būsenoje“, „paranoja prasidėjo jau anksčiau“, Rusija tyli apie tariamą „invaziją“.</p> <p>59/04.15: konspiracijos teorijos, sufabrikuoti faktai, akivaizdžiai neteisinga informacija dažniausiai ateina iš neįvardintų pareigūnų iš Baltijos šalių ir Skandinavijos.</p> <p>64/04.23: ironija „Rusijos agresija“.</p> <p>65/04.25: „tariamai“ incidentai oro erdvėje.</p> <p>66/04.29: „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.</p> <p>68/04.29: „konfrontacinė schema“, „bloginama saugumo situacija“.</p> <p>69/04.29: dėl Estijos siekio statyti sieną nuo Rusijos: „šaltas pasisveikinimas“.</p> <p>70/04.29: „Ukraina tik pretekstas“, „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.</p> <p>71/04.30: NATO „ekspansija ties Rusijos sienomis“.</p> <p>72/04.30: „išgalvotas oro incidentas“ kaip pretekstas didinti karines pajėgas Baltijos šalyse.</p> <p>73/04.30: „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.</p> <p>74/04.30: Grėsmė Baltijos šalims „paprasčiausiai kvaila“, „gana yra gana“.</p> <p>76/05.02: dėl incidentų Baltijos šalių oro erdvėje, Rusija teigia, kad „elgiasi pagal tarptautines normas ir nepažeidžia valstybių sienos“.</p> <p>77/05.02: „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.</p> <p>78/05.03: „provokacija Rusijai“, „Jei tai Šaltasis karas, ar Rusija jį pradėjo?“, reiktų pabūti „Putino batuose“.</p> <p>80/05.05: NATO „antplūdis Baltijos šalyse“, prieš „neegzistuojančią grėsmę“, „provokacija“.</p> <p>82/05.06: „Šaltasis karas 2.0“, „beprasmiški kaltinimai“.</p>	<p>žinutė).</p> <p>258/12.28 (neutrali informacinė žinutė).</p> <p>260/12.30 (neutrali informacinė žinutė).</p>
---	---

83/05.06: NATO pajėgos Baltijos šalyse primena „nacių Vokietijos invaziją“, „provokacija“.

84/05.08: Baltijos šalių „nacionalizmas, nukreiptas tiesiogiai prieš rusus“. Čia „*rusofobija* yra organiška ir vyraujanti nacionalinėse mitologijose“.

85/05.10: „pamiršamos istorijos pamokos“, kad Vokietija įsiveržė į Rusiją.

88/05.11: „ar tai pasiruošimas karui?“, „pavasarinis paūmėjimas“, kuriamas „Rusijos priešo įvaizdis“.

91/05.12: „tariami Rusijos lėktuvai virš Baltijos valstybių“.

92/05.15: „karo žaidimai ties Rusijos siena“.

94/05.18: Maskva ragina „nurimti“.

95/05.19: „danų kariai grįžta į Estiją“, lyginama su Estijos užkariavimu Viduramžiais.

96/05.19: Lietuva „primigtinai reikalauja“ daugiau NATO pajėgų, „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

97/05.20: „kaip galima kalbėti apie bendras europietiškas vertybės, kai Baltijos šalyse pažeidinėjamos rusų mažumų teisės“, „karine galia įveikinėjami euroskeptikai“.

98/05.20: „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“, pažeidžiami ankstesni susitarimai, Rusija nekelia jokios grėsmės.

99/05.22: „dviguba strategija“: ginkluojasi, bet nori dialogo su Rusija.

102/05.24: „tariami“ Rusijos lėktuvai Baltijos šalių oro erdvėje.

104/05.24: „naujas žingsnis pabloginti situaciją regione“, „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

105/05.25: Baltijos šalys vienos tų, kurios „didina konfrontaciją ir gąsdina kitas Rusijos grėsme“.

106/05.25: „tankų Šengeno zona“.

108/05.26: „domiuoja mitas, kad Putinas kelia grėsmę šioms mažytėms Baltijos šalims“, Rusijos grėsmė „propaganda be įrodymų“.

109/05.27: „Ukrainos krizė pretekstas ginklavimuisi“, „tariamasis“ pavojus dėl Rusijos.

111/05.27: „karo žaidimai“ Baltijos šalyse, „pretekstas trečiam Pasauliniam karui“, Rusijos grėsmė „išprotėjusio žmogaus mintys ir tik tada, kai jis sapnuoja“ (V. Putinas). „*Rusofobija* reikalinga vidaus politikai“, „kuriamas priešas išorėje, kad nukreipti visuomenės dėmesį nuo vidaus problemų“, „antirusiška isterija“.

112/05.29: Rusija nekelti grėsmės, provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

113/05.29: Lietuvoje ypač stiprūs „antirusiški sentimentai“, provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

114/05.29: „tariamasis“ incidentai Baltijos šalių oro erdvėje skirti „nukreipti visuomenės dėmesiui“ nuo ginklavimosi.

115/05.30: Baltijos šalys „vienos iš nedaugelio vietovių, kurias Rusija gali sužlugdyti“.

116/05.30: dėl incidentų Baltijos šalių oro erdvėje, Rusija teigia „nepažeidžianti tarptautinių normų ir valstybių sienų“.

118/05.31: Rusija grėsmės nekelti, „provokacija Rusijai“.

119/06.01: „ginklavimasis nukreiptas prieš Rusiją“.

120/06.01: Baltijos šalys būtų Rusijos „greitai užimtos“, tačiau „sveiku protu negali būti pagrindžiama, kam Rusijai reikalingos Baltijos šalys“.

121/06.01: „tariamasis“ Rusijos grėsmė yra „grandinė aplink Europos kaklą“.

123/06.06: „beprotiškas žygis prieš Rusiją“, didžiausios pajėgos prie Rusijos sienos nuo II Pasaulinio karo, konflikto atveju „Europa bus pirma auka, o ypač Baltijos šalys ir Skandinavija“, Rusija „nepamiršo nacių invazijos“.

124/06.06: NATO yra „ataka prieš laisvę ir demokratiją“, o Baltijos šalys ir Lenkija vis tiek priims 4 NATO batalionus, „provokacija Rusijai“, kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

125/06.06: Baltops 2016 „pagrindinis destabilizuojantis veiksnys“, „įtampos kurstymas“, „trumparegiška“.

126/06.06: „nėra grėsmių, kurios pateisintų militarizaciją“, „Ukrainos krizė tik pretekstas“, Rusija grėsmės nekelia, „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

129/06.07: „antirusiškos pratybos“, „Rusija lieka šalta prieš Baltijos valstybių maivymąsi“.

130/06.08: „ruošiamasi karo scenarijui“.

132/06.09: dėl incidentų Baltijos šalių oro erdvėje, Rusija teigia „nepažeidžianti tarptautinių normų ir valstybių sienų“.

133/06.09: „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę regioniniam ir globaliam saugumui“.

137/06.12: „militarizaciją ir rusų mažumų diskriminaciją pateisina tariama Rusijos grėsmė“, „rusai pasitiki Putinu, o europiečiai bijo, kad yra parduoti“.

138/06.13: „spėkite kas priešas?“, Rusija nekelia jokios grėsmės, „provokacija Rusijai“.

139/06.13: Europos valstybės „praranda autonomiją“.

140/06.13: Vokietijos pajėgos Baltijos šalyse „didelė klaida“, atsižvelgiant į nacistinės Vokietijos invazijos į Rusiją metines.

142/06.13: „vos keli žmonės tiki grėsme iš Rusijos“, „kuriama isterija dėl Rusijos agresijos“, „absurdas, bet pateisina NATO buvimą Baltijos šalyse“.

144/06.14: „nepatenkintos dėl NATO pajėgų“, nes nori ir oro gynybos, kitos šalys vargu ar parems siekį dėl „neegzistuojančios grėsmės“, Rusija nekelia jokios grėsmės, „provokacija Rusijai“.

147/06.15: Baltijos šalys yra „žmonių skydas“ galimame konflikte

tarp Vakarų ir Rusijos“.

148/06.16: Latvija kaltina incidentu Baltijos jūroje, Rusija neigia.

149/06.16: „prašosi problemų“, „tragiškas incidentas laukia įvykti“, „Rusijos įtakos zona“, „amžius buvo kontroliuojamos Rusijos“.

150/06.16: „grėsmė Rusijai“.

152/05.17: Baltijos šalys siekia „karinės Šengeno zonos“, „priešina prieš Rusijos mešką“.

154/06.20: „tariama“ Rusijos agresija.

155/06.21: Rusijos „galvos skausmas“, „karo žaidimai“.

156/06.21: „tariama“ Rusijos agresija.

157/06.21: „tik politiniai veiksmai“, NATO karininkas teigia, kad nėra Rusijos grėsmės.

158/06.22: NATO negali apsaugoti Baltijos šalių.

159/06.22: „tariama“ Rusijos agresija.

166/07.07: norėdamos didesnių pajėgumų „prisidengia grėsme iš Rusijos“.

167/07.08: „siekia nuteikti Vokietiją ir jos žmonės prieš Rusiją“, prastas sprendimas dėl artėjančių nacistinės Vokietijos invazijos į Rusiją.

169/07.09: užtenka leisti šioms šalims „demonizuoti ir charakterizuoti Rusiją kaip regioninę grėsmę“, „klaidina kitas šalis, kad Rusija yra didžioji grėsmė“, „propagandos karas, vedamas JAV“, „provokacija“, „kelia grėsmę jėgų balansui“.

170/07.09: „šantažas“, kad Rusija ištrauktų į ginklavimosi varžybas, „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę jėgų balansui“.

171/07.09: „Ukrainos krizė tik pretekstas ginklavimuisi“, „provokacija Rusijai“, „kelia grėsmę jėgų balansui“.

172/07.09: „daro spaudimą“ kitos šalims, kartu su JAV ir Lenkija, „eskalacija geriau nei stabilizacija“.

173/07.10: „absurdo teatras“, naujos pajėgos Rusijos negąsdina, nes Baltijos šalis gali lengvai užimti, „jei rūpi stabilumas turi

būtina atsižvelgti į teisingą ir efektyvią rusiškai kalbančių mažumų integraciją“, Maskva „atitinkamai reaguos“.

174/07.15: Baltijos šalys ir Lenkija „laiko įkaitėmis“ kitas šalis, kad įsitrauktų į militarizaciją, „elitas nekelia pasitikėjimo“, „kalba apie neegzistuojančią grėsmę“, „vedančios jėgos didinti NATO atkaklumą“, Maskva „pasirengusi atviram dialogui ir spręsti problemas diplomatiniais būdais“.

175/07.16: „Baltijos šalių baimės malšinamos ginklais“, o jei veikia priešingai – provokuoja Rusiją, konflikto atveju Rusija pirmiausia sunaikins ginklus Baltijos šalyse, nes niekada nesikaus savo teritorijoje, NATO Baltijos šalyse „nėra simbolinė pagalba, o provokacija“, Rusija yra „moraliai teisinga“, „Eurazijos galia, kuri vėl atsigręš į Europą“.

176/07.18: „naikintuvai prie Rusijos durų slenksčio“.

177/07.21: jei būtų siekiama stabilumo, JAV „nesikištų į didžiosios valstybės įtakos sferą“, vietoj leidimo didžiosioms galioms atgauti balansą per greitai buvo priimtos Baltijos šalys į Europą, „provokuojamai tyčiojamosi iš Rusijos“.

178/07.21: „Ukrainos krizė tik pretekstas ginklavimuisi“, „provokacija Rusijai“.

179/07.24: „panikuoja dėl JAV rinkimų“, bijo „būti nereikalingos JAV“.

180/07.26: „siekia atgaivinti Šaltojo karo klimatą“, NATO negali šių šalių apginti, „treniruoja raumenis“, „Rusija niekad nesielgė agresyviai Baltijos šalių atžvilgiu, priešingai nei jos pačios“, NATO „tikrasis agresorius“, Baltijos šalys „neturi intereso žaisti su ugnimi, bet vis tiek tai daro, pabrėždamos neegzistuojančią grėsmę“, „kartoja tą patį, ką ir JAV“.

181/07.28: „paranoja dėl Rusijos“, NATO šiose šalyse kaip „laukinis žvėris žymisi teritoriją“, rodo „kas bosas regione“, Baltijos šalys „bijo būti paliktos vienos prieš tariamą Rusijos grėsmę“, jos tampa „taikiniais“, karo atveju iš Baltijos šalių

„neliks nieko“, Rusija apgalvotai pasirinkta priešas, nes panaši dėl europietiško ir krikščionybės, bet išnaudojami mažesni skirtumai.

183/07.29: „Ukrainos krizė tik pretekstas ginklavimuisi“, „kelia grėsmę regiono stabilumui“.

186/08.05: Rusija kviečia „žaisti atviromis kortomis Baltijos šalyse“ ir mažinti įtampą.

188/08.15: „Ukrainos krizė tik pretekstas ginklavimuisi“, „kelia grėsmę regiono stabilumui“.

189/08.15: „didžioji dalis suvereniteto atiduodama JAV“.

200/09.03: „didina įtampą su Rusija“, NATO šiose šalyse „mankština raumenis“, Rusija turi teisę atsakyti.

201/09.04: Baltijos šalys „tyli“ dėl Rusijos pasiūlyto dialogo, „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“, „kenkia regiono stabilumui“. (*Rusija nusiteikus „pozityviau dėl to, kad Estija ir Lietuva planuoja pateikti atsaką“).

202/09.08: ironija „gynybos Šengeno zona išgydys Baltijos šalis nuo antirusiškos paranojos“, „sveiko proto žmonės supranta, kad grėsmė iš Rusijos Baltijos šalims yra beprotybė“, „Latvijos žmonės labiau susirūpinę ekonomine padėtimi, o ne mistine grėsme iš Rytų“, „neturi ką geriau veikti kaip įsivaizduoti grėsmę iš Rusijos“, patiria daug problemų dėl demografinės situacijos ir Rusijos rinkų praradimo, „Rusijai nereikalingos“, Rusija turi „kitus klausimus spręsti ir neplanuoja ko nors pulti“.

204/09.10: protestai Estijoje dėl NATO pajėgų, „Estija nėra JAV kolonija“, „su kaimynais reikia draugauti, o ne kovoti“, „valdžios vykdoma nenormali militarizacija primesta JAV“, „provokacija Rusijai“, „kenkia regiono stabilumui“.

205/09.12: dėl incidentų oro erdvėje, Rusija teigia „nepažeidžianti tarptautinių normų ir valstybių sienų“.

206/09.13: „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“.

209/09.17: Baltijos šalys „pasipiktinę“ ES kariuomenės kūrimu.

210/09.18: „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“.

212/09.19: Baltijos šalys priešinasi ES kariuomenės idėjai, bet tikroji priežastis, kad JAV „nepakęstų, jeigu ne ji dominuotų regione“.

214/09.27: „tariama Rusijos agresija naudojama kaip pretekstas militarizacijai“, veiksmai ties Rusijos siena rodo „dvigubus standartus“.

215/10.01: „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“.

216/10.10: pratybos Baltijos šalyse „Vasaros provokacija“.

217/08.12: Lietuva įteikė notą dėl incidento Baltijos jūroje, Rusija teigia „nepažeidžianti tarptautinių normų ir valstybių sienų“.

218/10.15: pratybos „pavojaus signalas Rusijai“, „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“.

221/10.17: „tariamasis incidentas Baltijos jūroje, yra priešrinkiminių žingsnis“, politikai taip „primena apie save“, Rusija siūlė dialogą, bet Lietuva „nieko nepadarė, kad jis įvyktų“, Rusija teigia „nepažeidžianti tarptautinių normų ir valstybių sienų“.

222/10.18: „Vakarai juda Rytų kryptimi, o ne Rusija į Vakarus“, JAV tik norėjo „padidinti įtaką buvusiose SSRS šalyse“.

224/10.21: Baltijos šalys yra „jautrios Vakarų propagandos bombardavimui“, „JAV laimi iš antirusiško smegenų plovimo Baltijos šalyse“, Rusijos invazija „visiškai absurdiška“, „Baltijos šalys dar viena karinės įrangos pirkimo rinka JAV“, Baltijos šalių žmonės ir valdžia du atskiri dalykai, „lyderiai atsisako kalbėtis su Rusija“, „įsivaizduojama Rusijos grėsmė“, „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“, „kenkia regiono stabilumui“.

233/10.25: ironizuojama „Rusijos grėsmė“.

236/10.27: „nesibaigiantys karo žaidimai“, „puolamieji, o ne

<p>gynybiniai pajėgumai“, tai tik „ledkalnio viršūnė“, „didžiausias apsiginklavimas ties Rusijos siena nuo Šaltojo karo“, Rusija neigia grėsmę.</p> <p>237/10.27: „Vakarų propaganda šauna atgal“, „milijonams Vakarų gyventojų, Rusijos grėsmė Baltijos šalims atrodo absurdiška“, „Putinas yra draugas, o ne priešas“.</p> <p>238/10.28: Baltijos šalys prašydamos daugiau NATO pajėgumų didina konfrontaciją su Rusija, jei ir toliau leis NATO „mankštinti raumenis“ tegu nenustemba sulaukę atsako iš Rusijos prie savo sienų“.</p> <p>239/10.28: „didžiausios pajėgos ties Rusijos siena nuo Šaltojo karo“.</p> <p>240/11.08: „Ukrainos krizė naudojama kaip pretekstas pateisinti savo militarizaciją“.</p> <p>246/11.27: Baltijos šalys „mirtinai bijo“, kad D. Trump jas „paaukos santykių su Rusija gerinimui“. Elitas bijo, kad JAV nustos būti „neabejotinu globėju“. Baltijos šalys kovoja dėl etninio grynumo ir „nacionalinio idealo“, todėl keista, kad jos remia „liberalę ir <i>globalistę</i> H. Clinton“, „nesupranta ar nenori suprasti, kad konflikto atveju iš jų liks krūva griuvėsių“, „ta pati situacija buvo ir Šaltojo karo metu, kadangi Baltijos šalys konflikto atveju jos būtų bombardavimo vieta ir nušluotos nuo žemės paviršiaus“, „Vakarų sąjunga su Rusija, yra labiau pagrįsta negu Baltijos <i>rusofobų</i> idėjos, kurie nori pamatyti, kaip JAV bombarduoja Rusiją, o iš tiesų būtų pačios subombarduotos“.</p> <p>250/12.08: „tariamasis“ Rusijos ginklavimasis.</p> <p>252/12.15: Baltijos šalių ginklavimasis skirtas „parodyti JAV branduolinį potencialą“, „ne dėl gynybos“.</p> <p>254/12.22: didžioji dalis pratybų nukreiptos prieš Rusiją.</p> <p>Viso: 122 straipsnis apie NATO</p>	
Apie energetiką	
01/01.01: Nord Stream 2 „nesantaikos obuolys“.	42/03.18: Gazprom sėkmingai

<p>02/01.04: Labiausiai Nord Stream 2 priešinasi Baltijos šalys, nes jos „tiesiog nusiteikę prieš Rusiją“.</p> <p>10/01.22: „labiausiai priešinasi Baltijos šalys ir Lenkija“.</p> <p>11/01.30: „opoziciją Nord Stream 2 kuria politikai, visų pirma Baltijos valstybių“, Baltijos šalių elgesys „sunkiai paaiškinamas“, jos „visada kritikuoja viską, kas susiję su Rusija, tam gal apsibrėžtų savo tapatybę“, „pasistatė savo SGD terminalą ir tada suprato, kad Rusijos dujos pigesnės“.</p> <p>32/02.26: Baltijos šalių ministrai priešinasi Nord Stream 2 projektui, nors Vokietija pritaria.</p> <p>56/04.08: „priešinasi, nes bijo priklausomybės nuo Rusijos“.</p> <p>110/05.27: Baltijos šalys teigia, kad Nord Stream 2 kenkia Europos vieningumui, o Austrija ir Vokietija pritaria projektui.</p> <p>196/08.29: Lietuvos valdžios pareigūnai „eina iš proto“ dėl Baltarusijos atominės elektrinės, projektas priimtas „priešiška ir isteriška“, teliks „užsiimti isterija prieš Rusiją ir jos partnerius“.</p> <p>199/09.02: Lenkijos-Lietuvos dujų jungtis – „geopolitinis, o ne pragmatinis projektas“.</p> <p>257/12.23: Baltijos šalių pateikimas į ES energetinį žiedą „sukeltų problemų energijos tiekimui į Kaliningradą“.</p>	<p>pardavė dujas Baltijos šalims. (P)</p> <p>54/04.07: dėl Nord Stream 2 laukia Baltijos šalių pritarimo. (N)</p>
Rusijos politikų oficialūs pranešimai	
<p>06/01.10: Vakarų propaganda „paveikė Baltijos šalis“ ir privertė tikėti, kad „Rusija yra baubas“. (Rusijos URM pranešimas).</p> <p>09/01.18: Baltijos šalyse „šlovinamas nacizmas ir iškraipoma II Pasaulinio karo istorija“. (V. Putin).</p> <p>31/03.01: reikia skirti daugiau dėmesio „žmogaus teisėms Baltijos šalyse“, kovoti su „rasizmu, neonacizmu, etnine ir religine netolerancija, į masinį kiekį žmonių be pilietybės – ypač Baltijos šalyse“, Rusija atkreipia dėmesį ne pirmą kartą į „ne-piliečių teisių pažeidinėjimą Baltijos valstybėse“. (S. Lavrov).</p> <p>40/03.13: kai Europos šalys pradeda matyti <i>rusofobijos</i> žala, Baltijos šalys nesikeičia, nes turi „<i>rusofobišką</i> mentalitetą“. (S.</p>	

<p>Lavrov).</p> <p>62/04.21: Baltijos šalių sovietinė okupacija yra „absurdas, neturintis jokio pagrindo“, „atitiko to meto teisę“, „buvo pasirašytos sutartys“, „nevyko kariniai konfliktai“. (Rusijos URM pranešimas).</p>	
Apie pabėgėlių krizę	
<p>15/02.06: protestai Latvijoje prieš pabėgėlius: „Europa – europiečiams, Baltijos šalys – Baltijos šalių gyventojams“.</p> <p>187/08.09: Lietuva „nepajėgi priimti pabėgėlių kvotą“.</p> <p>247/11.28: Sirijos pabėgėliai „bėga iš Lietuvos, kad nemirtų iš bado“. Baltijos šalys „mažos ir skurdžios“, Sirijoje „bijojo mirti nuo bombų, Lietuvoje iš bado“.</p>	<p>43/03.18: pabėgėlių kvota Lietuvoje nesikeis po ES-Turkijos susitarimo (N).</p>
Apie ekonomiką	
<p>27/02.18: Europos ūkininkai, taip pat, ir Baltijos šalių, protestuoja prieš „antirusiškas sankcijas“.</p> <p>63/04.22: Baltijos šalių uostuose: „istorinis štilis“, situacija arti krizinės ir ekonomikai „smogs smarkiai“, situacija galėjo būti kitokia, jei Baltijos šalys būtų palaikiusios „normalius verslo santykius su Rusija“, „nori įsiteikti Vakarams“, „vyrauja rusofobija“, dirbančių žmonių likimai „atiduoti Vašingtono protėgė“, „antros klasės ES narės, savo teritoriją atidavusios JAV karinėms pajėgoms“, JAV „agresyvaus plano placdarmas“, „pirmas keršto taikinys“, jau nukentėjęs ekonomiškai.</p> <p>93/05.18: Baltijos šalių ekonomikos „kenčia nuo recesijos ir sparčiai didėjančio nedarbo“, „ne viskas rožėmis klota Baltijos šalyse“, šalys nori dalyvauti Kinijos Šilko kelio projekte, bet „ar jos atsisakys savo griežtos antikomunistinės retorikos dėl ekonomikos?“.</p> <p>128/06.07: Europa „susiskaldžiusi dėl sankcijų Rusijai“, o Baltijos šalys „palaiko sankcijų palikimą“.</p> <p>151/06.17: <i>Rail Baltica</i> yra „drambliuko svajonė“, „utopija“, apeinant Rusija „neįmanoma gauti ekonominės naudos“.</p> <p>153/06.19: „švelniai tariant, situacija Baltijos šalyse yra skurdi“,</p>	<p>87/05.11: Latvija priimta į EBPO. (P).</p> <p>122/06.02: Latvija pasirašė susitarimą dėl narystės EBPO. (P).</p>

<p>„Rusijai sankcijos nepakenkė“, su šiomis šalimis viskas „labai paprasta“, „sumažėjo populiacija, Baltijos šalių gyventojai dirba žemos kvalifikacijos darbus kitos Europos šalyse“, todėl jų „taktika yra susirasti piktadarių“ – Rusiją, kuri siekia „jas užkariauti“, NATO pajėgos dėl „ekonominės naudos“ (naujos darbo vietos, papildomos pajamos ir pan.).</p> <p>160/06.23: „kas pasipelno iš <i>Rail Baltica</i>?“, „tik NATO“, „ekonomiškai nenaudinga“.</p> <p>164/07.04: Baltijos šalys bijo subsidijų sumažėjimo po Brexit.</p> <p>187/08.09: agrokultūra ir žvejyba „žlunga dėl sankcijų Rusijai“, kai kurie gamintojai „praranda viltį“.</p> <p>192/08.19: blogėja situacija dėl kiaulių gripo.</p> <p>242/11.10: Rusija siekia „absurdiškų sankcijų nuėmimo“, o Baltijos šalys priešinasi.</p> <p>256/12.23: ES sankcijos „žlugo“, „nepakeitė Rusijos politikos“, Baltijos šalys vis tiek „remia sankcijų palikimą“.</p>	
Apie Rusijos žiniasklaidą Baltijos šalyse	
<p>28/02.18: Baltijos šalys „vykdo nuoseklią informacinį karą prieš Rusijos medijas“. Kitos Vakarų šalys kaip tik siekia „alternatyvių žinių, negu tik iš Vakarų“.</p> <p>39/03.11: „grubi pozicija Rusijos medijų atžvilgiu“.</p> <p>36/03.10: ironija: Lietuva nori deportuoti Rusijos žurnalistus kaip keliančius grėsmę nacionaliniam saugumui.</p> <p>46/03.29: Latvija „diskriminuoja <i>Sputnik</i>“, sprendimai „politiniai“, „pažeidžia ES teisinį reguliavimą ir žiniasklaidos laisvę“.</p> <p>48/04.01: Rusija „neprašo, o reikalauja“, kad Latvija pasiaiškintų „dėl nelegalaus sprendimo“ užblokuoti <i>Sputnik</i>“.</p> <p>128/06.07: vykdoma „diskriminacinė politika Rusijos medijų atžvilgiu“, „bijoma Rusijos žiniasklaidos“, ši „blokada sukurta dirbtinai“.</p> <p>162/06.29: Lietuva blokuoja rusų kanalus „kurie neatitinka oficialios valdžios pozicijos“, atblokavo „nes sulaukė kritikos iš</p>	

ES“.

193/08.27: Latvijos žiniasklaidoje ir valdžios struktūrose „antirusiška tendencija“, „rusofobiška aplinka medijose“, tokia pat tendencija ir Rusijos NVO ir visuomenės nuomonės lyderių atžvilgiu, reikia palaikyti „kultūrinius ryšius su Rusija“. (Iš Baltijos valstybių Tėvynainių susitikimo).

225/10.21: *Rossiia Segodnya* darbuotoja deportuota iš Latvijos, ši agentūra „siekia pateikti tikslią ir nešališką informaciją“.

226/10.21: *Sputnik* patiria diskriminaciją Estijoje, Estijos nacionalistinės partijos „trukdo Rusijos žiniasklaidos darbui“. S. Lavrov skatina „skirti daugiau dėmesio neonacizmui, agresyviam nacionalizmui, etninei ir religinei nesantaikai, ypač Baltijos šalyse“.

227/10.21: „nežmoniška situacija“ (dėl *Rossiia Segodnya* darbuotojos sulaikymo Latvijoje).

228/10.21: „baisus žurnalisto teisių pažeidimas“, „šturkščiai pažeistos žurnalistų teisės“, tai netinkamas elgesys „demokratinei valstybei ir prieštarauja tarptautiniams susitarimams užtikrinant išraiškos laisves“. (dėl *Rossiia Segodnya* darbuotojos sulaikymo Latvijoje).

229/10.21: „pakenks Latvijos reputacijai“, „nežmoniška“ situacija, „rimtas žurnalisto teisių pažeidimas“. (dėl *Rossiia Segodnya* darbuotojos sulaikymo Latvijoje).

230/10.21: „nežmoniška situacija“, „baisus žurnalisto teisių pažeidimas“ (dėl *Rossiia Segodnya* darbuotojos sulaikymo Latvijoje).

243/11.16: Lietuva suspendavo Rusijos TV kanalą dėl to, kad „pateikiama Lietuvos istorijos ir įvykių Ukrainoje interpretacija neatitinka Lietuvos vyriausybės pozicijos“, „tokia praktika varžyti Rusijos medijas yra bendra visoms trims Baltijos šalims“.

Apie Ukrainą

<p>35/03.05: Baltijos šalys „padarys viską, kad neleistų Berlynui ir Paryžiui pagerinti santykių su Maskva“ (kurios nenori Ukrainos matyti ES nare).</p> <p>37/03.10: Baltijos šalys „padarys viską, kad neleistų Berlynui ir Paryžiui pagerinti santykių su Maskva“ (kurios nenori Ukrainos matyti ES nare).</p> <p>164/07.04: Rezoliucija dėl Krymo totorių teisių pažeidinėjimo yra „dviveidiška“, „niekas nekreipia dėmesio į rusų mažumos teisių pažeidinėjimo Baltijos šalyse“.</p> <p>182/07.29: „Krymo totorių teisės yra geriau užtikrinamos negu rusų mažumų Baltijos šalyse“.</p> <p>219/10.16: prie Rytų Ukrainos pastebėti „samdyti kariai“ ir iš Baltijos valstybių.</p> <p>253/12.16: Baltijos valstybių piliečiai dalyvavo Maidano žudynėse, „sugauti snaiperiai ir iš Baltijos valstybių“.</p>	
Kitos temos apie Baltijos valstybes	
<p>38/03.11: Latvijoje „trikdanti šventė, atminti nacių genocido terorui“, „tapo nacionaliniu renginiu dėl dešiniųjų partijų iškilimo ir neonacistinių sentimentų“, „pavyzdys kaip šalys siekia perrašyti II Pasaulinio karo ir Holokausto istoriją“.</p> <p>58/04.13: Latvija „G. Soros bandymų laboratorija“, Baltijos šalys yra G. Soros ir Vašingtono elito „ideologinis Lebensraum“, t. y. lyginama su pagrindiniu nacistinės Vokietijos teritorinės agresijos motyvu, kad iš Rytų reikia paimti žemes ir žaliavas.</p> <p>60/04.17: G. Soros AVF „infekavo“ ir Baltijos šalis, „Mažoji Latvija tapo pirmąją įtraukta į G. Soros tinklą, suformuojant jos teisės, švietimo ir visuomenės sistemą“. Latvija tapo „konversijos šablonu“.</p> <p>67/04.29: po Rygos mero karikatūros, kuri pašiepia Latvijos siekį gauti reparacijas už sovietų okupaciją - Baltijos šalių sovietinė okupacija yra „absurdas, neturintis jokio pagrindo“, „atitiko to meto teisę“, „buvo pasirašytos sutartys“, „nevyko kariniai</p>	<p>51/04.04: Latvija kviečia nustoti eskaluoti konfliktą Kalnų Karabache. (P).</p> <p>81/05.06: Lietuvos didžiuosiuose miestuose vyks žygiai paminėti Pergalės dienos, „išlaisvinant Baltijos šalis nuo nacių okupacijos žuvo 80 000 SSRS karių“. (P).</p> <p>197/08.30 apie Estijos prezidento rinkimus. (N).</p> <p>211/09.19: Latvijos rusai balsavo Dūmos rinkimuose. <i>Laimi Vieningoji Rusija</i>. (N).</p> <p>219/10.17: apie NB8 susitikimą Rygoje. (N)</p>

<p>konfliktai“.</p> <p>89/05.11: Latvija, kaip ir kitos Vakarų šalys „specialiai demonizuoja Rusiją“, šalys „siekia susilpninti Rusiją“, propagandai „jokių tabu“.</p> <p>101/05.24: Gvantanamo kalinys siekia aukos statuso Lietuvoje „dėl kankinimų patirtų slaptame CŽV kalėjime Lietuvoje“.</p> <p>103/05.24: „nepaisant ilgo kentėjimo ir diskriminavimo, Baltijos šalių rusai nėra penktoji kolona“, „<i>rusofobija</i> didėja nuo nepriklausomybės atgavimo“, Baltijos šalys etninius rusus laiko „pagrindiniu pavojumi“, „prastai elgiasi su visais imigrantais“, estai vadina rusų mažumas vadina „parazitais“.</p> <p>161/06.27: „nacizmo atgimimas Latvijoje“, prieš nacizmą nusiteikę tik rusų mažumos, Latvijoje teisės taip pažeidžiamos, kad „reikalingas Rusijos įsikišimas“.</p> <p>163/07.04: „nacionalizmo ir neonacizmo tendencijos auga“, iš ES „kurtinanti tyla“ dėl „rasizmo prieš etninius rusus Baltijos šalyse“.</p> <p>194/08.28: Latvija prašo JAV ambasados nenaudoti rusų kalbos socialinėse medijose.</p> <p>213/09.23: Lietuva „kaltina Rusiją dėl demografinės krizės“, „demografija prastėja nuo SSRS žlugimo“.</p> <p>248/12.06: V. Putin: „kokios gali būti priežastys tokiam idiotiškam sprendimui?“ (Lietuva neįsileido teisininkų delegacijos iš Rusijos).</p> <p>259/12.30: Talinas siekia „nepagrįstos reparacijos už „taip vadinamą“ sovietų okupaciją. Visos Baltijos šalys siekia to paties, Rusija teigia, kad tai „atitiko to meto teisę“, „buvo pasirašytos sutartys“, „nevyko kariniai konfliktai“, todėl „negalima vadinti okupacija“.</p>	<p>244/11.18: Latvijos nepriklausomybės dienos proga karinis paradas. (N).</p>
---	--

2. Straipsnių nuorodų sąrašas

1. 01/01.01, *Bone of Contention: European Politicians at Odds Over Nord Stream 2*, <https://sputniknews.com/europe/201601011032569239-europe-project-gas-pipeline/>.

2. 02/01.04, *Washington's Distaste for Sequels Won't Disrupt Nord Stream 2*, <https://sputniknews.com/business/201601041032667445-nord-stream-2-project-geopolitics/>.
3. 03/01.04, *Spanish Jets Arrive in Lithuania to Patrol Baltic Airspace*, <https://sputniknews.com/europe/201601041032675063-SpanishJets-Lithuaniato-Patrol/>.
4. 04/01.04, *NATO 'Categorically' Denies It's a Security Threat to Russia*, <https://sputniknews.com/europe/201601051032726248-nato-denies-it-threatens-russia/>.
5. 05/01.07, *NATO. Scared by 'Unpredictable Neighbor': Belgium Starts Defending Estonian Skies*, <https://sputniknews.com/military/201601071032808288-air-policing-estonia-belgium/>.
6. 06/01.10, *Russian Foreign Ministry's Take on Main Successes & Setbacks of 2015*, <https://sputniknews.com/politics/201601101032905465-russia-foreign-policies-successes-setbacks/>.
7. 07/01.12, *NATO Will Never Achieve Peace 'Through Superior Firepower' in Europe*, <https://sputniknews.com/military/201601121032994238-nato-russia-europe-security/>.
8. 08/01.17, *Why Russia Has Every Right to Be Alarmed by NATO's Buildup in the Baltics*, <https://sputniknews.com/military/201601181033323769-baltic-nato-bridgehead-russia/>.
9. 09/01.18, *China, Russia to Stand Together for Just World – Chinese Ambassador*, <https://sputniknews.com/world/201601191033354000-china-russia-stand-together/>.
10. 10/01.22, *Lithuanian President: Russia Uses Nord Stream-2 Gas Pipeline to Divide EU*, <https://sputniknews.com/europe/201601221033573124-comment-president-pipeline/>.
11. 11/01.30, *Will US Pressure Germany to Abandon Nord Stream-2 Pipeline?*, <https://sputniknews.com/business/201601311033995448-us-germany-nord-stream/>.
12. 12/02.04, *Baltic Conflict Would Spell Defeat for US, NATO Against Russia*, <https://sputniknews.com/us/201602041034185557-us-nato-baltic-hypothetical-defeat/>.
13. 13/02.05, *UK Gov't Funded Outlet BBC Tries to Slander Russia in a New Propaganda Low*, <https://sputniknews.com/blogs/201602051034269617-bbc-russia-propaganda/>.
14. 14/02.06, *NATO Allegedly Plans to Approve Military Expansion in Eastern Europe*, <https://sputniknews.com/politics/201602061034332599-nato-expansion-eastern-europe/>.
15. 15/02.06, *About 200 Gather in Riga to Protest Against Refugee Intake*, <https://sputniknews.com/europe/201602061034344189-riga-protest--refugees/>.
16. 16/02.07, *Fanning the Flames: US Think Tank Presents 'Russian Invasion' Scenario*, <https://sputniknews.com/politics/201602071034356786-us-think-tank-presents-russian-invasion-scenario/>.

17. 17/02.07, *High Time for a Thaw: Russia, NATO Re-Engaging Contacts*, <https://sputniknews.com/politics/201602071034362430-russia-nato-contacts/>.
18. 18/02.08, *Why Claims That Russia Plans to Wage 'Reckless War' in Baltics Are Absurd*, <https://sputniknews.com/politics/201602081034401516-russia-nato-baltics/>.
19. 19/02.09, *Russian 'Threat': Every Time Pentagon Needs More Money a 'Bad Guy' Appears*, <https://sputniknews.com/politics/201602091034464438-russian-threat-pentagon-needs-more-money/>.
20. 20/02.10, *NATO Troops May Be Deployed in Europe to Counter 'Russian Aggression'*, <https://sputniknews.com/military/201602101034488941-nato-troops-may-be-sent-to-europe/>.
21. 21/02.10, *Kremlin Left in Dark Over NATO's 'Latest Deployment' Near Russia*, <https://sputniknews.com/europe/201602101034503410-nato-troops-russia-plans/>.
22. 22/02.10, *Core Anglo-Saxon Strategy: Prevent Russian-European Entente at All Costs*, <https://sputniknews.com/politics/201602101034512741-us-europe-russia-strategy/>.
23. 23/02.10, *NATO Ramps Up Military Forces Near Russia to Cold War Levels*, <https://sputniknews.com/europe/201602101034514575-nato-military-buildup-russia/>.
24. 24/02.12, *A World of Pure Imagination: NATO Rhetoric About Russian Threat is 'Absurd'*, <https://sputniknews.com/politics/201602121034654143-nato-buildup-and-russian-threat/>.
25. 25/02.13, *Belgian Armed Forces Chief to Visit Estonia Monday*, <https://sputniknews.com/europe/201602151034757591-belgian-armed-forces-visit-estonia/>.
26. 26/02.16, *US Army Servicemen Arrive in Lithuania for Joint Drills - Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/military/201602161034817145-us-lithuania-joint-drills/>.
27. 27/02.18, *European Farmers' Protests May 'Prod EU to Scrap Anti-Russian Sanctions'*, <https://sputniknews.com/world/201602181034945960-russia-eu-sanctions/>.
28. 28/02.18, *NATO Official Accuses Sputnik of Hybrid-Warfare Against Latvia*, <https://sputniknews.com/world/201602181034948626-nato-sputnik-latvia-warfare/>.
29. 29/02.18, *Estonia Needs \$61Mln by 2018 on Russian Border Reinforcement*, <https://sputniknews.com/europe/201602181034969320-russia-estonia-border-budget/>.
30. 30/02.19, *Latvian Official Vows Riga & NATO Will Make 'Normal Country' Out of Russia*, <https://sputniknews.com/politics/201602191035043047-latvian-official-threats/>.
31. 31/02.25, *US Intel Chief: Russia's Attack on Baltic States 'Not on the Cards'*, <https://sputniknews.com/military/201602251035350032-clapper-russia-baltic-states/>.

32. 32/02.26, *Baltic States PMs Reiterate Opposition to Nord Stream 2 Pipeline*, <https://sputniknews.com/europe/201602261035404067-latvia-lithuania-nord-stream/>
33. 33/03.01, *'Hostile Military Force': Pentagon to Ramp Up Role in Nordic War Games*, <https://sputniknews.com/world/201603011035558926-hostile-military-force-pentagon-to-ramp-up-nordic-war-games/>.
34. 34/03.01, *Lavrov, UN Human Rights Chief Discuss Situation in Ukraine – Moscow*, <https://sputniknews.com/society/201603011035601809-unhcr-talks-rights/>
35. 35/03.05, *Sucker Punch: Ukraine Will End Up Waiting Forever for EU Membership*, <https://sputniknews.com/europe/201603051035824067-ukraine-will-wait-forever-eu-membership/>.
36. 36/03.10, *Lithuania Wants to Deport Russian Journalists Over 'Security Threat'*, <https://sputniknews.com/europe/201603101036052468-lithuania-russian-journalists-deportation/>.
37. 37/03.10, *'Big Mistake': Ukraine Was Forced to Choose Between Russia, EU*, <https://sputniknews.com/europe/201603101036052734-ukraine-eu-russia/>.
38. 38/03.11, *Latvian Lawmakers to March in Celebration of Country's Nazi Past*, <https://sputniknews.com/europe/201603111036101299-latvian-lawmakers-march-in-celebration-of-nazism/>.
39. 39/03.11, *Lithuania Security Says Russian Journalists Deported for 'Hooliganism'*, <https://sputniknews.com/europe/201603111036156575-lithuania-deports-russian-journalists-hooliganism/>.
40. 40/03.13, *'Serious' EU Countries Begin to Realize Russophobic Stance Detrimental*, <https://sputniknews.com/europe/201603131036212399-eu-detrimental-russophobia-lavrov/>.
41. 41/03, *NATO to Boost Presence in Latvia Amid 'Challenging Security Environment'*, <https://sputniknews.com/military/201603171036467311-nato-latvia-stoltenberg/>.
42. 42/03.18, *Russia's Gazprom Sells 420Mln Cubic Meters of Gas to Baltic States*, <https://sputniknews.com/business/201603181036529083-gazprom-gas-baltics/>.
43. 43/03.18/N, *Pabėgėliai. Lietuvos prezidentė patikino, kad pabėgėlių kvota Lietuvai nesikeis ir liks 1 105 po ES ir Turkijos susitarimo. Žinutė. Pav. Refugee Quotas for EU States to Remain Unchanged Despite EU-Turkey Deal*, <https://sputniknews.com/politics/201603181036551006-refugee-quotas-eu-states/>.

44. 44/03.24, *Moscow Doesn't Seek War, Against 'Horror Stories' - Russian Dep. Def. Min.*, <https://sputniknews.com/world/201603241036874028-russia-not-seeking-war/>.
45. 45/03.24, *Latvia Committed to Bringing Defense Budget to 2% of GDP by 2018*, <https://sputniknews.com/europe/201603241036900831-latvia-president-us-nato/>.
46. 46/03.29, *Latvia Bans Sputnik Website From Domestic Domain*, https://sputniknews.com/agency_news/201603291037149218-russia-latvia-resource-block/.
47. 47/03.30, *US Army Presence in Europe to Reach 3 Fully-Manned Brigades by 2017*, <https://sputniknews.com/europe/201603301037215362-us-army-presence-europe/>.
48. 48/04.01, *Russia to Press for Latvia's Explanations Over Sputnik Website Ban*, <https://sputniknews.com/europe/201604011037350082-russia-media-latvia-oscee/>.
49. 49/04.02, *Isn't Putting NATO Troops on Russian Border Act of Aggression?*, <https://sputniknews.com/politics/201604021037389075-nato-russia-border-aggression/>.
50. 50/04.03, *Next! UK to Commence Baltic Air Policing Mission in April*, <https://sputniknews.com/europe/201604031037418304-britain-uk-baltic/>.
51. 51/04.04, *Riga Calls on Baku, Yerevan to Refrain From Conflict Escalation in Karabakh*, <https://sputniknews.com/politics/201604041037427866-latvia-karabakh-excalation/>.
52. 52/04.04, *Trump Slams NATO Allies, Calls for Breakup of Military Alliance*, <https://sputniknews.com/military/201604041037466395-trump-nato-breakup-calls/>.
53. 53/04.06, *Twelve US F-15c Fighter Jets, 250 Airmen Arrive in EU to Support NATO*, <https://sputniknews.com/europe/201604061037599216-us-eucom-f-15-nato/>.
54. 54/04.07, *Wintershall Waiting for Approval From Baltics to Lay North Stream-2 Pipes*, <https://sputniknews.com/world/201604071037624823-wintershall-north-stream-2-pipes/>.
55. 55/04.08, *US Tactician: US F-15s in Europe Does Won't Affect Military Balance*, <https://sputniknews.com/military/201604081037670805-f-15-europe-wont-affect-balance/>.
56. 56/04.08, *Construction of Nord Stream-2 Pipeline Fully Complies With EU*, <https://sputniknews.com/europe/201604081037701923-nord-stream-2-eu-laws/>.
57. 57/04.08, *Lithuania in a Panic Over PM's Comments on Incursion by Russian Paratroops*, <https://sputniknews.com/europe/201604081037721776-lithuanian-invasion-panic/>.
58. 58/04.13, *#PanamaPapers: Role Soros Played in Biggest Leak in History*, <https://sputniknews.com/politics/201604131037945827-soros-panamapapers-europe/>.
59. 59/04.15, *NATO's Information Police*, <https://sputniknews.com/blogs/201604151038100783-nato-russia-information-war/>.

60. 60/04.17, *How Soros-Funded NGOs Disrupt Real Democracy Around Russia's Borders*, <https://sputniknews.com/politics/201604171038155629-soros-georgia-latvia-investigation/>.
61. 61/04.20, *US Forces to Conduct 9th Rotation in Lithuania - Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/europe/201604201038333269-rotation-forces-us/>.
62. 62/04.21, *Russian Foreign Ministry Spokeswoman Zakharova Holds Weekly Press Briefing*, <https://sputniknews.com/politics/201604211038367961-zakharova-press-briefing-april-21/>.
63. 63/04.22, *Baltic Countries' Ports Drying Up Due to Lack of Russian Cargo*, <https://sputniknews.com/business/201604221038457194-baltic-countries-ports-railways-problems/>.
64. 64/04.23, *Lithuania to Relocate American Tanks to Poland*, <https://sputniknews.com/europe/201604231038500468-us-lithuania-drills-defense/>.
65. 65/04.25, *NATO Aircraft Allegedly Escorted Russian Jets On Baltic Last Week*, <https://sputniknews.com/europe/201604251038583272-lithuania-nato-mission-baltic/>.
66. 66/04.29, *Four UK Jets to Take Part in NATO Baltic Air Patrol Mission Until August*, <https://sputniknews.com/military/201604291038831048-nato-patrol-mission-uk/>.
67. 67/04.29, *Police to Probe Riga Mayor's Cartoon Criticizing Soviet Reparations*, <https://sputniknews.com/politics/201604291038834753-riga-mayor-soviet-cartoon/>.
68. 68/04.29, *Germany Will Deploy Troops in Lithuania to 'Contain' Russia*, <https://sputniknews.com/europe/201604291038839911-germany-troops-lithuania/>.
69. 69/04.29, *Cold Welcome: Norway, Estonia to Erect Walls on Russian Border*, <https://sputniknews.com/europe/201604291038845723-norway-estonia-border/>.
70. 70/04.29, *NATO to Deploy 4 Battalions in Baltics to Deter 'Russian Threat'*, <https://sputniknews.com/europe/201604291038860596-nato-threat-baltics/>.
71. 71/04.30, *NATO Expansion Moves On: Troops Deployed Near Russian Border*, <https://sputniknews.com/europe/201604301038881611-nato-deployment-russian-border/>.
72. 72/04.30, *US Flyby Incidents Linked to NATO Troop Deployment Near Russia – Lawmaker*, <https://sputniknews.com/world/201604301038890726-russia-us-nato-military/>.
73. 73/04.30, *Estonia Works to Bring Additional NATO Forces to the Baltic*, <https://sputniknews.com/europe/201604301038891371-estonia-nato-ballistic-security/>.
74. 74/04.30, *Germans Use Social Networks to Teach Their Politicians a Lesson in History*, <https://sputniknews.com/europe/201604301038898296-bundeswehr-lithuania-german-opposition/>.

75. 75/05.02, *Estonia Kicks Off Joint NATO Drills on Russian Border*, <https://sputniknews.com/europe/201605021038945776-estonia-nato-russia-drills/>.
76. 76/05.02, *NATO Jets Escorted Russian Jets Over Baltic Sea 5x Within Week – Lithuania*, <https://sputniknews.com/europe/201605021038957502-baltic-russia-air-space-aircraft/>.
77. 77/05.02, *Lithuania Hosting Large-Scale Drills Involving NATO Forces*, <https://sputniknews.com/europe/201605021038972528-lithuania-nato-military-exercises/>.
78. 78/05.03, *NATO Expands Along Russia's Borders, Has Gall to Call Moscow the Aggressor*, <https://sputniknews.com/analysis/201605031038990250-nato-expansion-russia-buchanan-analysis/>.
79. 79/05.04, *Portugal Takes Over NATO Air Policing Mission in Baltic Region*, <https://sputniknews.com/military/201605041039035618-portugal-baltic-nato/>.
80. 80/05.05, *NATO's Surge in the Baltics: Trying to Show Putin Who's in Charge?*, <https://sputniknews.com/politics/201605051039140954-nato-russia-military-buildup/>.
81. 81/05.06, *Lithuanian Cities to Host 'Immortal Regiment' Marches on May 9*, <https://sputniknews.com/europe/201605061039155739-lithuania-immortal-regiment/>.
82. 82/05.06, *The New Normal: Cold War 2.0, Pav. This is the new normal; Cold War 2.0*, 24/7, <https://sputniknews.com/columnists/201605061039193968-nato-cold-war-escobar/>.
83. 83/05.06, *Cohen: NATO's Actions on Russian Border May Stir Memories of Nazi Invasion*, <https://sputniknews.com/politics/201605061039199330-nato-military-action-russia-border-nazi-invasion/>.
84. 84/05.08, *Cohen: NATO's Actions on Russian Border May Stir Memories of Nazi Invasion*, <https://sputniknews.com/analysis/201605081039279173-nationalism-21st-century/>.
85. 85/05.10, *Now NATO Tries to Frighten Russia as 'It was the First to Start'*, <https://sputniknews.com/europe/201605101039348330-nato-trops-baltics-poland/>.
86. 86/05.11, *Vilnius Asks Ottawa to Be More Active in NATO Baltic Defense*, <https://sputniknews.com/world/201605111039425911-lithuania-canada-defense-nato/>.
87. 87/05.11, *Country Club: Latvia Eyes OECD Membership Deal*, <https://sputniknews.com/europe/201605111039427913-latvia-oecd-economic-membership/>.
88. 88/05.11, *Spring Exacerbation: NATO Drills on Russia's Borders a Preparation for War?*, <https://sputniknews.com/world/201605111039426736-nato-russia-war/>.
89. 89/05.11, *West Uses Blatant Propaganda to 'Demonize' Russia Intentionally*, <https://sputniknews.com/world/201605111039460121-russia-latvia-demonization-west/>.

90. 90/05.12, *Spanish, UK Frigates Arrive in Tallinn to Affirm NATO Presence in Baltic*, <https://sputniknews.com/military/201605121039514755-spain-uk-frigates-estonia/>.
91. 91/05.12, *UK Jets Escort 3 Alleged Russian Aircraft Over Baltics - Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/military/201605121039525404-uk-russia-baltics/>.
92. 92/05.15, *Germany Taking Part in NATO War Games Close to Russian Borders*, <https://sputniknews.com/europe/201605151039653040-spring-storm-nato/>.
93. 93/05.18, *Golden Opportunity: Baltic States Jumping on China's Silk Road Bandwagon*, <https://sputniknews.com/politics/201605181039823589-china-silk-road-baltic-region/>.
94. 94/05.18, *Ex-NATO General: Stronger Baltic Presence Necessary to Avoid Nuclear War*, <https://sputniknews.com/europe/201605181039846898-nato-baltic-nuclear-war/>.
95. 95/05.19, *Return of the Middle Ages: Danish Soldiers March Back to Estonia*, <https://sputniknews.com/europe/201605191039902396-denmark-estonia-soldiers-nato/>.
96. 96/05.19, *Lithuania to Insist on Deploying NATO Forces in Country*, <https://sputniknews.com/europe/201605191039921317-lithuania-nato-troops-forces/>.
97. 97/05.20, *Waffen EU: Why an EU Army is a Bad Idea*, <https://sputniknews.com/blogs/201605201039968032-eu-army-bad-idea/>.
98. 98/05.20, *NATO Should Strengthen Bloc's East, South Flanks - Latvian Foreign Ministry*, <https://sputniknews.com/europe/201605201039989190-nato-flanks-/>.
99. 99/05.22, *NATO Build-Up in Baltics Raises Doubts About Announced 'Reset' With Moscow*, <https://sputniknews.com/politics/201605221040060235-nato-raises-doubts/>.
100. 100/05.23, *Baltic States Seek to Simplify Movement of NATO Troops in Region*, <https://sputniknews.com/europe/201605231040098713-baltic-states-nato-troops/>.
101. 101/05.24, *9/11 Suspect Seeks Victim Status in CIA 'Black Site' Probe*, <https://sputniknews.com/us/201605241040128293-cia-torture-black-site/>.
102. 102/05.24, *NATO Jets Escort Alleged Russian Aircraft Over Baltics Nine Times Last Week*, <https://sputniknews.com/military/201605241040128693-nato-russian-aircraft/>.
103. 103/05.24, *Long-Suffering Baltic Russians No Fifth Column Despite Discrimination*, <https://sputniknews.com/europe/201605241040150849-russia-baltic-discrimination-fifth-column/>.
104. 104/05.24, *NATO Troops Deployment in Europe 'New Step' to Worsen Regional Security*, <https://sputniknews.com/europe/201605241040152201-nato-russia-relations/>.

105. 105/05.25, *Moscow-NATO Ties Not to Be Restored Till Alliance Keeps Frightening Russia*, <https://sputniknews.com/military/201605251040193432-nato-russia-ties/>.
106. 106/05.25, *Latvian Cabinet Approves Defense Ministry's 'National Defense Concept'*, <https://sputniknews.com/military/201605251040201625-latvia-national-defense-concept/>.
107. 107/05.25, *NATO's 'Tank Schengen': Baltic States Call for Free Movement... of Troops*, <https://sputniknews.com/europe/201605251040204672-nato-europe-schengen/>.
108. 108/05.26, *NATO Buildup on Russia's Borders: Mobilization for War or 'Just Business'?*, <https://sputniknews.com/europe/201605261040305720-nato-buildup-russia-war/>.
109. 109/05.27, *Baltic States Need Patriot Missile Defense Systems – Estonian Army General*, <https://sputniknews.com/military/201605271040323847-baltic-states-patriot-missile-defense/>.
110. 110/05.27, *Estonia Considers Nord Stream 2 Project as Disruption of EU's Unity*, <https://sputniknews.com/europe/201605271040371161-estonia-nord-stream-eu/>.
111. 111/05.27, *Are NATO's Massive War Games on Russia's Border a Pretext to World War III?*, <https://sputniknews.com/news/201605271040389597-nato-america-russia-poland-wwiii/>.
112. 112/05.29, *UK Eyes Deploying 1,000 Troops, Tanks, Artillery to Baltics in NATO Buildup*, <https://sputniknews.com/military/201605291040434960-uk-nato-baltics/>.
113. 113/05.29, *German FM Schools Baltic States on Need to Negotiate With Russia*, <https://sputniknews.com/politics/201605291040440664-steinmeier-baltic-states/>.
114. 114/05.29, *Latvian Military Says Registered 4 Russian Aircraft Near Country's Borders*, <https://sputniknews.com/europe/201605291040449466-aircrafts-latvia-border-russia/>.
115. 115/05.30, *Conflicting Viewpoints: Perhaps "Aggressive" Russia is not All Wrong?*, <https://sputniknews.com/europe/201605301040493009-denmark-russia-nato-aggression/>.
116. 116/05.30, *NATO Planes Escort Russia Jets Over Baltic Sea Twice Last Week – Ministry*, <https://sputniknews.com/europe/201605301040498330-nato-planes-russia-ministry/>.
117. 117/05.30, *Saber Knight Exercises Start in Estonian City of Tapa*, <https://sputniknews.com/europe/201605301040502987-exercises-estonia-military/>.
118. 118/05.31, *Polish Defense Minister Says NATO to Deploy 4 Battalions in Baltic States*, <https://sputniknews.com/europe/201605311040545081-nato-poland-ministry/>.

119. 119/06.01, *Polish Defense Minister: One NATO Battalion Can Stop 'Russian Aggression'*, <https://sputniknews.com/military/201606011040605503-polish-nato-russia-battalion-aggression/>.
120. 120/06.01, *Red Alert! NATO Milks Russian Threat for Military-Industrial Money Machine*, <https://sputniknews.com/europe/201606011040608556-nato-russia-red-alert-false-threat/>.
121. 121/06.01, *US Uses Phantom 'Russian Threat' as 'Chain Around Europe's Neck'*, <https://sputniknews.com/world/201606011040584120-us-nato-russia-threat/>.
122. 122/06.02, *Latvia Signs Agreement on Accession to OECD*, <https://sputniknews.com/europe/201606021040672220-latvia-oecd-signing-membership/>.
123. 124/06.06, *Why the Europeans Have Signed Up for the US's 'Insane March on Russia'*, <https://sputniknews.com/europe/201606041040775362-europe-war-russia/>.
124. 125/06.06, *EU Lawmaker Urges Europe to Get Rid of 'Grip of NATO'*, <https://sputniknews.com/politics/201606061040860397-eu-nato-grip/>.
125. 126/06.06, *Baltops 2016: NATO Responds to 'Russia's Ability to Defend Itself'*, <https://sputniknews.com/politics/201606061040865706-russia-nato-baltops-drills/>.
126. 127/06.06, *Baltic Region Faces No Threats Justifying Militarization – Moscow*, <https://sputniknews.com/politics/201606061040870652-baltic-region-russia-threat/>.
127. 128/06.07, *'Banning Mass Media is the Last Thing One Should Do' - Russian Ombudsman*, <https://sputniknews.com/world/201606071040906816-mass-media-banning/>.
128. 129/06.07, *Russia Supports Media Freedom at Home, Abroad - Rights Ombudsman Dolgov*, <https://sputniknews.com/russia/201606071040932785-russia-media-freedom/>.
129. 130/06.07, *Presence of Mind: Russia Keeps its Cool Despite NATO's Baltic Antics*, <https://sputniknews.com/russia/201606071040939061-nato-russia-baltic-exercise-provocation/>.
130. 130/06.08, *US, NATO Aggregate Forces for War Scenario in Latvia - US Marine Corps*, <https://sputniknews.com/europe/201606081041010371-us-nato-latvia/>.
131. 131/06.08, *US Military Convoy Enters Estonia as Part of Saber Strike Drills*, <https://sputniknews.com/europe/201606081041014622-us-convoy-estonia/>.
132. 132/06.09, *Lithuania Should Continue 'Anchoring' Itself in the European Union, NATO*, <https://sputniknews.com/politics/201606091041058867-nato-eu-grybauskaite-policy/>.
133. 133/06.09, *NATO to Boost Baltic States' Defenses Against Russian Threat By 2018*, <https://sputniknews.com/europe/201606091041081373-russia-nato-baltic-defense/>.

134. 134/06.10, *EU Members Divided Over Likely 6-Month Extension of Anti-Russian Sanctions*, <https://sputniknews.com/world/201606101041116825-russia-eu-sanctions-extension/>.
135. 135/06.10, *Poland Offers NATO to Station Rotating Troops Near Border With Lithuania*, <https://sputniknews.com/europe/201606101041146777-poland-nato-baltic-russia/>.
136. 136/06.11, *Latvian Stage of NATO International Drills in Baltics Kicks Off*, <https://sputniknews.com/europe/201606111041188108-latvia-nato-tanks-drills/>.
137. 137/06.12, *Russians Believe Putin While Europeans Fear They Might be Sold*, <https://sputniknews.com/europe/201606121041207468-europe-russia-sanctions-nato/>.
138. 138/06.13, *Guess the Enemy: Poland, Baltic States Discuss Joint Air Defense System*, <https://sputniknews.com/military/201606131041229807-poland-baltic-air-defene/>.
139. 139/06.13, *'Losing Autonomy': NATO Buildup Against Russia Creates Risks for Europe*, <https://sputniknews.com/politics/201606131041235784-nato-buildup-europe/>.
140. 140/06.13, *Schroeder Slams Berlin's Plans to Deploy Troops to Baltic States*, <https://sputniknews.com/politics/201606131041242373-schroeder-slams-berlin/>.
141. 141/06.13, *NATO Chief Reveals Buildup in Eastern Europe, Increased Defense Spending*, <https://sputniknews.com/military/201606131041251424-stoltenberg-nato-buildup-europe/>.
142. 142/06.13, *US 'Having Hard Time' Forcing EU to Deploy Troops Near Russian Borders*, <https://sputniknews.com/politics/201606131041265225-us-hard-time/>.
143. 143/06.13, *Saber Strike Military Exercises Kick Off in Estonia*, <https://sputniknews.com/europe/201606131041271365-estonia-saber-strike-exercises/>.
144. 144/06.14, *Baltics Not Satisfied With NATO Troops, Seek Air Defense Support*, <https://sputniknews.com/world/201606141041280104-nato-troops-baltics/>.
145. 145/06.14, *US Multiple Rocket Launchers Delivered to Estonia for Saber Strike Drills*, <https://sputniknews.com/military/201606141041324619-us-rocjet-launchers-estonia/>.
146. 146/06.15, *NATO to Start Deploying Battalions in Poland, Baltic States in January 2017*, <https://sputniknews.com/military/201606151041351276-nato-poland-baltic-2017/>.
147. 147/06.15, *NATO Violates Pledge to 'Not Station Permanent Combat Troops' in E. Europe*, <https://sputniknews.com/europe/201606151041407046-loud-clear-nato-sleboda/>.
148. 149/06.16, *Riga Claims Russian Warships Detected in Latvia's Exclusive Economic Zone*, <https://sputniknews.com/europe/201606161041431838-warships-russia-latvia/>.

149. 149/06.16, *Why NATO Rejects Legitimacy of Moscow's 'Security Zone*, <https://sputniknews.com/politics/201606161041457990-nato-russia-security-zone/>.
150. 150/06.16, *NATO Military Rotation in Eastern Europe Poses Threat to Russia – Envoy*, <https://sputniknews.com/europe/201606161041473136-nato-threat-russia/>.
151. 151/06.17, *Pipe Dream: EU Finances Feasibility Study of Baltic Railway Utopia*, <https://sputniknews.com/business/201606171041513727-finland-estonia-baltic-railway-tunnel/>.
152. 152/05.17, *Step-by-Step: How NATO is Creating Its 'Military Schengen' Zone in Europe*, <https://sputniknews.com/politics/201606171041527653-nato-europe-military-schengen/>.
153. 153/06.19, *Anti-Russian Sanctions? Russia Feels a Lot Better With Them in Place*, <https://sputniknews.com/politics/201606191041585318-russia-sanctions-ivanov/>.
154. 154/06.20, *NATO Battalions on Russian Borders Could Easily Grow Into Larger Contingent*, <https://sputniknews.com/europe/201606201041608704-nato-russia-borders/>.
155. 155/06.21, *Baltops 2016: Why NATO's War-Games in Baltics Worry Russia*, <https://sputniknews.com/politics/201606211041667061-nato-drills-russia-concern/>.
156. 156/06.21, *US Plans to Deploy 5,000 Soldiers to Strengthen NATO's Eastern Flank*, <https://sputniknews.com/europe/201606211041705660-us-nato-eastern-flank/>.
157. 157/06.21, *NATO Commander Admits There's No Threat of Russia Invading the Baltics*, <https://sputniknews.com/russia/201606211041706416-nato-no-russian-baltic-threat/>.
158. 158/06.22, *NATO Cannot Protect Baltic States From Military Action by Russia – Hodges*, <https://sputniknews.com/military/201606221041744734-nato-russia-baltics-hodges/>.
159. 159/06.22, *US, Estonia Sign Agreement to Enhance Defense Capabilities*, <https://sputniknews.com/military/201606221041776982-us-estonia-defense-agreement/>.
160. 160/06.23, *Rail Baltica: Who Benefits From \$4 Bln Railway Project in the Baltics?*, <https://sputniknews.com/europe/201606231041824067-baltic-region-railway-nato/>.
161. 161/06.27, *Some 30% of Latvians See Rebirth of Nazism in Latvia*, <https://sputniknews.com/europe/201606271041991878-latvia-nazism-rebirth/>.
162. 162/06.29, *Lithuania Removes Restrictions on Russian TV Channels After EU Warning*, <https://sputniknews.com/politics/201606291042167726-lithuania-eu-russia-tv/>.
163. 163/07.04, *Luring Scots to Dark Side of Ethnic Nationalism in a Carnival of Europhilia*, <https://sputniknews.com/blogs/201607041042363833-scots-eu-nationalism-media/>.

164. 164/07.04, *Balts Fear Decline in EU Subsidies Following Brexit*, <https://sputniknews.com/europe/201607041042394665-latvia-fears-eu-subsidies-losses/>.
165. 165/07.05, *OSCE PA Resolution on Human Rights Violations in Crimea 'Hypocritical'*, <https://sputniknews.com/europe/201607051042453142-osce-resolution-crimea/>.
166. 166/07.07, *This is Why Poland, Baltics Want Additional NATO Troops on Their Territory*, <https://sputniknews.com/europe/201607071042604993-nato-troops-poland-baltics/>.
167. 167/07.08, *NATO Seeks 'to Build New Wall Across Europe to Isolate Russia'*, <https://sputniknews.com/politics/201607081042664430-nato-isolate-russia/>.
168. 168/07.08, *NATO to Deploy Battalions in Poland and Baltic States in 2017 – Stoltenberg*, <https://sputniknews.com/europe/201607081042666603-stoltenberg-nato-presence/>.
169. 169/07.09, *NATO Anti-Russian Solidarity Crumbling Amid Warsaw Summit - Ex-CIA Official*, <https://sputniknews.com/politics/201607091042680089-nato-warsaw-summit-russia/>.
170. 170/07.09, *Deploying NATO Battalions in Baltic States Attempt to Blackmail Russia*, <https://sputniknews.com/politics/201607091042683969-nato-deployment-baltic-states/>.
171. 171/07.09, *France to Send Troops to Estonia in 2017, to Lithuania in 2018 – Hollande*, <https://sputniknews.com/europe/201607091042699603-france-estonia-lithuania/>.
172. 172/07.09, *'Summit of War': Why NATO Prefers Escalation With Russia Over Normalization*, <https://sputniknews.com/politics/201607091042707386-nato-summit-russia/>.
173. 173/07.10, *This is Why NATO Summit Was Not About Peace and Stability in Europe*, <https://sputniknews.com/politics/201607101042731285-nato-summit-europe-russia/>.
174. 174/07.15, *'Cracks Beginning to Show': Why NATO is Not as United as It Seems*, <https://sputniknews.com/politics/201607151043041354-nato-russia-cracks/>.
175. 175/07.16, *New Cold War: 'If NATO Encroaches on Nuclear Russia, It will be Punished'*, <https://sputniknews.com/russia/201607161043134310-nato-karaganov-defense-nuclear-war/>.
176. 176/07.18, *Pentagon Wants to Send F-35s to Russia's Doorstep. chairman Alexei Pushkov*, <https://sputniknews.com/military/201607181043211178-f-35-baltics-air-policing/>.
177. 177/07.21, *Paranoid Critics of Russia Have Drawn Europe Into 'Political Quagmire'*, <https://sputniknews.com/politics/201607211043386532-europe-russia-relationship/>.
178. 178/07.21, *Croatia to Join NATO Battalion Stationed in Lithuania Starting 2017*, <https://sputniknews.com/europe/201607211043399137-croatia-nato-batallion-lithuania/>.

179. 179/07.24, *Baltic States Panic-Stricken Over Trump's Approach To Foreign Policy*, <https://sputniknews.com/us/201607241043541887-trump-policy-baltic-states/>.
180. 180/07.26, *Poland and Baltics Trying to 'Revive Climate of Cold War'*, <https://sputniknews.com/politics/201607261043636500-nato-muscle-flexing-russia/>.
181. 181/07.28, *Paranoia Over 'Imminent Russian Invasion of Poland' Gives Analysts a Good Laugh*, <https://sputniknews.com/politics/201607281043716396-analysts-commentary-polish-russian-threat/>.
182. 182/07.29, *Crimean Tatar Rights Better Protected on Peninsula Than in Baltics*, <https://sputniknews.com/russia/201607291043764389-crimean-tatar-rights/>.
183. 183/07.29, *UK Air Defense Battery Arrives in Estonia to Take Part in Drills*, <https://sputniknews.com/military/201607291043770920-uk-defence-arrives-estonia/>.
184. 184/08.05, *Moscow Awaits Official Answer from Baltic States to Security Talks Offer*, <https://sputniknews.com/world/201608051043970222-russia-baltic-states-security-talks/>.
185. 185/08.05, *NATO Decisions on Military Presence in Eastern Europe Permanent in Nature*, <https://sputniknews.com/europe/201608051043977431-poland-nato-eastern-stable/>.
186. 186/08.05, *Russia Invites NATO to 'Play Open' in Baltics, but Only on Quid-Pro-Quo Basis*, <https://sputniknews.com/europe/201608051043978691-russia-nato-baltics-interaction/>.
187. 187/08.09, *Lithuania Incapable of Fulfilling EU Mandatory Refugee Quota - Interior Minister*, <https://sputniknews.com/europe/201608091044092216-eu-quota-refugees-lithuania/>.
188. 188/08.15, *NATO's Eastward Expansion Deepens Divisions in Europe – Lavrov*, <https://sputniknews.com/world/201608151044270132-nato-eastward-expansion/>.
189. 189/08.15, *Europeans 'Abdicated Much of Their Sovereignty to Washington'*, <https://sputniknews.com/politics/201608151044291813-europe-nato-washington/>.
190. 191/08.15, *Baltic States' Agriculture, Fisheries Face Collapse After Loss of Russian Market*, <https://sputniknews.com/business/201608151044295057-russia-baltics-sanctions-outcome/>.
191. 192/08.19, *Situation With African Swine Fever in Poland, Baltics Worsens - Russian Watchdog*, <https://sputniknews.com/europe/201608191044443069-asf-baltics-poland-russia/>.
192. 192/08.22, *Lithuanian-Latvian-German Joint Naval Drills Continue in Lithuania*, <https://sputniknews.com/military/201608221044510370-lithuania-latvia-drills/>.

193. 193/08.27, *Moscow's Envoy Criticizes Russophobic Latvian Media, Calls for Cooperation*, <https://sputniknews.com/europe/201608271044692648-russia-latvia-russophobic-media/>.
194. 194/08.28, *Latvia's Foreign Minister Asks US Embassy to Quit Using Russian Language*, <https://sputniknews.com/europe/201608281044705599-us-embassy-uses-russian/>.
195. 195/08.29, *US Forces Participate in Military Drills with Baltic, Black Sea Partners*, <https://sputniknews.com/world/201608291044744564-us-military-drills-baltic/>.
196. 196/08.29, *Belarus's Russian-Built Nuclear Reactor Driving Lithuanian Officials Insane*, <https://sputniknews.com/europe/201608291044745037-belarus-lithuania-nuclear-plant-conflict/>.
197. 197/08.30, *Estonian Lawmakers Fail to Elect President in Third Round of Balloting*, <https://sputniknews.com/europe/201608301044783242-estonia-presidential-election/>.
198. 198/09.02, *Lithuania Considers Russia's Talks Proposal, Needs to Consult With Allies*, <https://sputniknews.com/politics/201609021044887012-lithuania-russia-security-talks/>.
199. 199/09.02, *Lithuania-Poland Pipeline to Help Integrate Baltics Into EU Gas Market – Envoy*, <https://sputniknews.com/business/201609021044887597-lithuania-poland-pipeline/>.
200. 200/09.03, *Baltics Tense Over Moscow's 'Muscle Flexing' Amid NATO Buildup on Russian Border*, <https://sputniknews.com/europe/201609031044922424-baltics-nato-buildup/>.
201. 201/09.04, *Poland, Baltic States Silent on Russian Offer to Discuss Security – Moscow*, <https://sputniknews.com/politics/201609041044960308-sweden-poland-baltics-russia/>.
202. 202/09.08, *European 'Defense Schengen' May Cure Baltic States of Anti-Russian Paranoia*, <https://sputniknews.com/politics/201609081045087890-defense-schengen-idea-baltics-analysis-commentary/>.
203. 203/09.08, *Baltic States Not Fixated on Russian Threat - Latvian Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/europe/201609081045104135-russia-baltic-stat/>.
204. 204/09.10, *Tallinn Residents Protest US Military Hardware Deployment in Eastern Europe*, <https://sputniknews.com/europe/201609101045177941-estonia-us-military/>.
205. 205/09.12, *Lithuanian MoD Claims NATO Air Force Escorted Russian Jet Once Last Week*, <https://sputniknews.com/europe/201609121045232642-lithuania-russia-jets/>.
206. 206/09.13, *German, Baltic States' Foreign Ministers Agree to Enhance Security Cooperation*, <https://sputniknews.com/europe/201609131045257467-germany-security-baltic-states/>.

207. 207/09.13, *US Servicemen Rotation to Be Carried Out in Lithuania*, <https://sputniknews.com/europe/201609131045274922-us-servicemen-rotation-lithuania/>.
208. 208/09.17, *US, 8 Baltic-Nordic Nations Hold Cybersecurity Talks in Vilnius*, <https://sputniknews.com/military/201609171045395610-us-baltic-nordic-states-cybersecurity/>.
209. 209/09.17, *Baltic States, Poland Up in Arms Over Creation of 'EU Army'*, <https://sputniknews.com/politics/201609171045407558-eu-army-nato-alliance/>.
210. 210/09.18, *NATO to Deploy 4,000 Troops in Baltic Region by May 2017*, <https://sputniknews.com/europe/201609181045437713-nato-baltic-force/>.
211. 211/09.19, *Some 14,000 Voters in Latvia Take Part in Russia's Duma Elections*, <https://sputniknews.com/europe/201609191045449602-russia-parliamentary-election-latvia/>.
212. 212/09.19, *True Reason Why Baltic States 'May Block the Whole Idea' of EU Army*, <https://sputniknews.com/europe/201609191045463641-eu-army-opposition/>.
213. 213/09.23, *Lithuanian Authorities Blame Russia for Demographic Collapse*, <https://sputniknews.com/europe/201609231045634115-lithuanian-demography-crisis-russia-blamed/>.
214. 214/09.27, *Lithuania Wants New Missile Shield to Defend Against 'Russian Aggression'*, <https://sputniknews.com/europe/201609271045726677-lithuania-air-defense-shield/>.
215. 215/10.01, *Lithuania Welcomes 350 Belgian Troops for Joint Army Drills - Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/military/201610011045912686-lithuania-drills-belgian-troops/>.
216. 216/10.10, *Russia: World Should Not Fear Iskander Missile Deployment, Just a Military Drill*, <https://sputniknews.com/russia/201610101046163359-russia-iskander-ballistic-missile-scare/>.
217. 217/08.12, *Vilnius Hands Diplomatic Note to Russian Ambassador Over Incident in Baltic Sea*, <https://sputniknews.com/europe/201610121046264163-vilnius-protest-sea-ambassador/>.
218. 218/10.15, *Deployment of Italian Troops to NATO Mission in Latvia 'Alarming' – Lawmaker*, <https://sputniknews.com/europe/201610151046368862-latvia-nato-italian-troops/>.
219. 219/10.16, *Donbass Militia Spots Mercs From US, Canada, Baltics, Poland in East Ukraine*, <https://sputniknews.com/europe/201610161046389363-donbass-reconnaissance-foreign-mercenaries/>.

220. 220/10.17, *Baltic, Nordic Foreign Ministers to Convene in Riga on Monday*, <https://sputniknews.com/europe/201610171046399298-latvia-meeting-mb8-ministers/>.
221. 221/10.17, *Vilnius' Protest Citing Alleged Baltic Sea Incident Pre-Election Move*, <https://sputniknews.com/europe/201610171046415336-vilnius-russia-baltic-sea/>.
222. 222/10.18, *NATO Eastward Expansion Became 'Huge Mistake' That Triggered Ukrainian Crisis*, <https://sputniknews.com/politics/201610181046473253-nato-expansion-crisis-mistake/>.
223. 223/10.19, *Deployment of Air Defense System Near Riga to Cost \$164Mln - Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/europe/201610191046505359-riga-defense-cost-ministry/>.
224. 224/10.21, *Who Wins From Anti-Russian Brainwashing of Baltics? US Arms Contractors Do*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046572196-baltics-arms-buildup/>.
225. 225/10.21, *Latvian State Border Guard Deporting Rossiya Segodnya Employee*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046585970-latvia-deporting-rossiya-segodnya-employee/>.
226. 226/10.21, *Moscow Hopes Estonia to Condemn Nationalists' Threats Regarding Sputnik News*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046585947-sputnik-threat-estonia-condemnation/>.
227. 227/10.21, *Rossiya Segodnya Editor-in-Chief Slams Detention of Agency's Producer in Latvia*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046589505-rossiya-segodnya-riga/>.
228. 228/10.21, *Detention of Russian Producer in Latvia Gravely Violates Journalist's Rights*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046595606-detention-fm-journalist-latvia/>.
229. 229/10.21, *Expulsion of Rossiya Segodnya Procuder to Negatively Impact Latvia's Reputation*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046596072-reputation-latvia-expulsion/>.
230. 230/10.21, *Chief Producer of Rossiya Segodnya Information Agency Deported From Latvia*, <https://sputniknews.com/europe/201610211046603962-rossiya-segodnya-deported-latvia/>.
231. 231/10.21, *Cooperation Needed as West-Russia Ties Reminiscent of 'Cold War' - Riga Mayor*, <https://sputniknews.com/politics/201610221046619927-riga-mayor-russia/>.
232. 232/10.25, *US, Canada, Germany, UK to Map Out NATO's Planned Baltics Battalions*, <https://sputniknews.com/world/201610251046695898-us-canada-germany-uk/>.

233. 233/10.25, *NATO Increases Baltic Presence as Norway Approves US Marines at Vaernes Base*, <https://sputniknews.com/military/201610251046726039-nato-baltic-norway/>.
234. 234/10.26, *UK to Deploy Tanks, Drones to Eastern Europe to 'Boost NATO Presence'*, <https://sputniknews.com/europe/201610261046736509-uk-tanks-drones-nato/>.
235. 235/10.26, *Over Dozen States to Contribute to Four NATO Battalions in Baltics, Poland*, <https://sputniknews.com/military/201610261046769726-nato-battalions-poland-baltics/>.
236. 236/10.27, *NATO Buildup in Eastern Europe: 'We've Only Seen the Tip of the Iceberg'*, <https://sputniknews.com/politics/201610271046786860-nato-russia-military-deployment/>.
237. 237/10.27, *When Propaganda Backfires: 'Europeans Admire Putin, Rather Than Hate Him'*, <https://sputniknews.com/europe/201610271046804637-west-mainstream-funerals/>.
238. 238/10.28, *Bundeswehr Has 'Nothing to Do Near Russian Border' as Part of NATO Mission*, <https://sputniknews.com/europe/201610281046840427-bundeswehr-russian-border/>.
239. 239/10.28, *UK Joins Largest NATO Deployment in Eastern Europe Since Cold War*, <https://sputniknews.com/military/201610281046840113-nato-deployment-cold-war/>.
240. 240/11.08, *German FM Steinmeier Calls for Dialogue With Russia on Baltic Region Security*, <https://sputniknews.com/politics/201611081047202441-steinmeier-russia-baltics/>.
241. 241/11.08, *Estonian Defense Forces Commander Urges EU Countries to Boost Military Spending*, <https://sputniknews.com/europe/201611081047209685-estonia-eu-states-military-budget-boost/>.
242. 242/11.10, *Russia Hopes for EU Sanctions Ending Soon - Ambassador to Estonia*, <https://sputniknews.com/russia/201611101047298088-russia-eu-sanctions/>.
243. 243/11.16, *Lithuania Suspends Broadcasting of Russian TV Channel for 3 Months*, <https://sputniknews.com/europe/201611161047520540-lithuania-suspends-russian-channels/>.
244. 244/11.18, *Latvia Holds Independence Day Military Parade*, <https://sputniknews.com/europe/201611181047594659-latvia-independence-military-parade/>.
245. 245/11.19, *France to Deploy 300 Soldiers, 5 Tanks to Estonia in 2017*, <https://sputniknews.com/europe/201611191047631837-france-deploy-soldiers-tanks-estonia/>.
246. 246/11.27, *Baltics Deathly Afraid Trump Will 'Sacrifice' Them for Good Relations With Putin*, <https://sputniknews.com/politics/201611271047893685-baltic-elites-fear-of-trump/>.

247. 247/11.28, *Fearing 'They Would Die From Hunger' Syrian Refugees Flee Baltic Countries*, <https://sputniknews.com/europe/201611281047941466-refugees-flee-baltics-for-west/>.
248. 248/12.06, *Putin Blasts Lithuanian Authorities' Decision to Ban Entry to Russian Judges*, <https://sputniknews.com/politics/201612061048230144-putin-lithuania-ban-judges/>.
249. 249/12.07, *Baltic Delegations Discuss Russia, Regional Security During Washington Meeting*, <https://sputniknews.com/europe/201612071048295091-baltics-russia-regional-security/>.
250. 250/12.08, *Stoltenberg Cites 'Russian Buildup' as Cause of NATO Presence in Baltics, Poland*, <https://sputniknews.com/politics/201612081048322414-nato-russia-buildup/>.
251. 251/12.14, *Baltic States Pledge to Spend Two Percent of GDP on Defense by 2018*, <https://sputniknews.com/europe/201612141048574853-baltic-states-2-percent-gdp-defense/>.
252. 252/12.15, *Make It Snappy: US Rushes to Transfer 4,000 Troops to Baltics, Poland, Romania*, <https://sputniknews.com/military/201612151048600759-us-troops-europe-nato/>.
253. 253/12.16, *Georgian, Baltics Citizens Involved in Maidan Deaths - Top Ukrainian Ex-Official*, <https://sputniknews.com/europe/201612161048641563-maidan-deaths-georgia-baltics/>.
254. 254/12.22, *NATO Intensifies Drills Directed Against Russia - Russian Defense Minister*, <https://sputniknews.com/politics/201612221048869375-nato-russia-drills/>.
255. 255/12.22, *Dutch Jets to Join NATO Mission to Baltics in January - Defense Ministry*, <https://sputniknews.com/europe/201612221048892469-nato-jets-baltics-lithuania/>.
256. 256/12.23, *Off Target: EU's Sanctions 'Fail to Change Russia's Policy'*, <https://sputniknews.com/politics/201612231048904896-eu-russia-sanctions/>.
257. 257/12.23, *Baltics' Entry Into EU Energy Ring Makes Problems for Kaliningrad Energy Supply*, <https://sputniknews.com/europe/201612231048922695-putin-baltics-energy-eu/>.
258. 258/12.28, *Continuous US Military Presence in Latvia 'Beneficial' - Senator McCain*, <https://sputniknews.com/military/201612281049077938-us-latvia-mccain/>.
259. 259/12.30, *Tallinn Considers Unreasonable to Seek Reparations for 'Soviet Occupation'*, <https://sputniknews.com/politics/201612301049124347-tallin-estonia-soviet-reparations/>.
260. 260/12.30, *US Senator McCain Meets Lithuanian Prime Minister, Reaffirms NATO Support*, <https://sputniknews.com/europe/201612301049147859-talks-mccain-nato-support/>.

